

Indholdsfortegnelse for efteruddannelsesudvalgenes arbejdsmarkedspolitiske redegørelser for 2015

Klik på en af nedenstående for at komme til redegørelsen for det pågældende udvalg:

BAI - Efteruddannelsesudvalget for bygge/anlæg og industri

EPOS - Efteruddannelsesudvalget for det Pædagogiske Område og Social og Sundhedsområdet

ETIE - Efteruddannelsesudvalget for tekniske installationer og energi

HAKL - Efteruddannelsesudvalget for Handel, Administration, Kommunikation og Ledelse

Fælles redegørelse for Metalindustriens uddannelsesudvalg (MI) og Industriens Fællesudvalg (IF)

IF - Industriens Fællesudvalg

MI - Metalindustriens uddannelsesudvalg

IF & MI- Svejsning og fyringsteknik

KHRU-Efteruddannelsesudvalget for Køkken, Hotel, Restaurant, Bager, Konditor og Kødbranchen

MJE - Mejeri- og Jordbrugets Efteruddannelsesudvalg

SUS - Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg

TUR - Transporterhvervets Uddannelser

TE - Træets Efteruddannelser

Arbejdsmarkedspolitisk redegørelse for bygge- og anlægsområdet - 2015

Oktober 2014

Den seneste arbejdsmarkedspolitiske redegørelse blev udarbejdet oktober 2013 i forbindelse med BAI's ansøgning om midler til udvikling af arbejdsmarkedssuddannelser mv. for 2014. I den forløbne periode er efterspørgslen efter arbejdskraft inden for byggeriet steget – dog i et behersket omfang. Det skønnes, at beskæftigelsen i bygge- og anlægsbranchen i forhold til sidste år er steget med ca. 3.500 arbejdere, funktionærer og mestre til 148.000.

Bygge- og anlægsbranchens omsætning vurderes p.t at være i en god gænge - men det varer ifølge Dansk Byggeri kun året ud. I september har der været store skybrud i både København og Vestjylland og igen i oktober i f.eks. Nordjylland. Dette har medført betydelig aktivitet omkring udbedring af skader. Da BoligJob-ordningen ophører med udgangen af året, vil det føre til "hamstring" af håndværksopgaver mod slutningen af året, vurderes det.

Dansk Byggeri har negative forventninger til 2015. Blandt årsagerne til dette er, at uroen flere steder i verden påvirker den globale økonomi. Desuden er der udsigt til lav økonomisk vækst på grund af lav byggeaktivitet inden for nybyggeri og renovering af boliger og erhvervsbygninger.

BoligJobordningen, som vil udløbe til nytår, har bidraget til reparation og vedligeholdelse af boliger. En undersøgelse foretaget af Skatteministeriet og Dansk Byggeri viste, at over ½ mio. danskere brugte ordningen sidste år, og at de typisk havde en indkomst på under 350.000 kr. Uden dette tilskud ville denne renovering ikke være blevet igangsat. Ligeledes har de mange renoveringsprojekter inden for den almene boligsektor bidraget til at opretholde beskæftigelsen. Aktiviteten inden for nybyggeri forventes at blive på et fortsat lavt niveau i 2015. Og selvom aktiviteten ved anlægsvirksomhed, byggeri af universiteter, hospitaler og institutioner vil stige, vurderes det, at statens, regionernes og kommunernes samlede investeringer i nybyggeri og hovedreparation ikke vil opveje faldet i aktiviteten ved reparation og vedligeholdelse af bygninger. Således vurderer Dansk Byggeri, at beskæftigelsen vil falde til ca. 143.000 medarbejdere i 2015, hvilket er på niveau med 2003 og 2004.

BAI's fokuspunkter

- Et relevant og aktuelt efteruddannelsesstilbud til nye, der skal rekrutteres til i branchen
- Håndværkere, som kan foretage energirenovering og vejlede i energi og klima
- Mulighed for at få fra ufaglært bygningsarbejder til faglært bygningshåndværker gennem fleksibel anvendelse af AMU
- Analyse, evaluering og udvikling af uddannelsesstrukturer, der understøtter jobprofiler i bygge- og anlægsbranchen

- Øget fleksibilitet i AMU med digital undervisning og nye læringsformer

Derudover vil vi nævne, at BAI også bør have fokus på produktiviteten i bygge- og anlægsbranchen, bedre byggeprocesser, udbredelse af fleksible undervisningsformer, der kan nå ud til de små virksomheder, arbejdsmiljøforhold, og faglærernes uddannelsesbehov. Det er emner, vi har nævnt de tidligere år, og hvor der til stadighed er et behov for udvikling.

Målgruppen

Udvalgets primære målgruppe omfatter - med undtagelse af el- og vs- områderne - alle ansatte udførende bygge- og anlægsarbejdere i Danmark, som tilhører målgruppen for arbejdsmarkedsuddannelserne. Dvs. ufaglærte, faglærte og EUD-teknikere, såvel privat som offentligt ansatte samt selvstændige erhvervsdrivende.

Primærmålgruppen er således den del af arbejdsstyrken, som i praksis gennem deres daglige arbejde gennemfører bygge- og anlægsarbejder i praksis.

Primærmålgruppen omfatter pt. 148.000 personer, som er fordelt på følgende grupper:

- Entreprenørområdet
- Anlægsområdet, herunder anlægs- og bygningsstruktører
- Rørlægger- og kloakeringsområdet
- Glarmesterområdet
- Malerområdet, inkl. Skiltetekniker og Autolakerer
- Murer-, stenhugger-, stukkatørområdet
- Struktør- og brolæggerområdet,
- Tagdækkerområdet
- Isolering af tekniske anlæg
- Teknisk tegner, teknisk assistent, teknisk designer
- Erhvervsdykkerområdet
- Træfagenes område, herunder tømrer, gulvlægger, tækkemand
- Vejasfaltområdet
- Stilladsområdet
- Nedriver og affaldshåndtering
- Affaldsdeponering
- Spildevandsområdet
- Brøndboring og boringer

Nedenfor beskriver vi de væsentlige forhold og udviklingstendenser, som vi forventer vil påvirke behovet for kompetenceudvikling i branchen.

Branchens beskæftigelse

Beskæftigelsen i Bygge- og anlægsbranchen inden for en 10 årig periode oplevet udsving i den samlede beskæftigelse på mere end 45.000 personer fra næsten 190.000 beskæftigede i 2007 til 143.200 i 2010.

I oktober 2014 vurderede Dansk Byggeri i Konjunkturanalyse update, at beskæftigelsen ville stige med 3.500 personer til 148.000 i 2014. På trods af Kickstarten med fremrykning af investeringer inden for bygge- og anlægsområdet:

- fremrykning af investeringer i veje og jernbaner
- renovering af skoler
- renovering af nedslidte boligområder
- klimatilpasning og energirenovering i kommuner
- grønt tilskud til energirenovering af private boliger

peger Konjunkturanalyse update fra oktober 2014 på, at der ikke har været vækst i de offentlige investeringer.

Der vil være stigende aktivitet ved anlægsvirksomhed, såsom jernbaner, Metro Cityring og Femern Bælt og landanlæg samt stigende investeringer på energiområdet, der dog ikke vurderes at opveje faldet inden for renovering og nybyggeri i den private sektor.

Det kan under alle omstændigheder konstateres, at bygge- og anlægsbranchen er en særdeles konjunkturfølsom branche.

Ledigheden for byggefagene har været dalende gennem året, og i Midtjylland regnes området for "støvsuget" med hensyn til ledige bygningsarbejdere.

Leo Larsen-udvalget og Beskæftigelsesreformen

I Leo Larsen-ekspertudvalgets anbefalinger fra 2013 var der meget store forventninger til, at de planlagte anlægsprojekter ville få stor effekt på den danske beskæftigelse. Det forventes, at der over en 10-årig periode, vil blive beskæftiget op mod 90.000 personer, og det blev vurderet, at der vil være behov for ca. 34.000 faglærte struktører og ikke-faglærte specialarbejdere. Parterne har i årets løb deltaget i en dialog med Beskæftigelsesregionerne for at sikre de nødvendige kompetencer til bygge- og anlægsprojekterne.

Dialogen har resulteret i, at Beskæftigelsesregion Hovedstaden og Sjælland her i efteråret har købt en række uddannelsesforløb af 30 dages varighed for at klæde ledige ufaglærte på til at beskæftige sig med henholdsvis bygge- og anlæg. Der er tale om uddannelsespakker, der er bygget op af AMU-mål, som Dansk Byggeri, 3F og 10 struktørskoler i landet er blevet enige om.

Vi har endnu ikke erfaringer om, effekten af disse forløb, men flere erhvervsskoler og AMU-Center har jo landet over haft samarbejde med jobcentrene om lokale uddannelsespakker. Den ny beskæftigelsesreform opererer med en landsdækkende positivliste, der vil bestå af en række AMU-mål, der er samlet i uddannelsespakke på op til 30 dage. STAR, Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering har således udpeget nogle stillingsbetegnelser/jobfunktioner,

hvor der er forventning om beskæftigelse fremover. Dette er et resultat af Beskæftigelsesreformen, en aftale som regeringen, Venstre, De Konservative og Dansk Folkeparti har indgået.

Efteruddannelsesudvalgene er netop blevet anmodet om at deltage i udarbejdelsen af en landsdækkende positivliste inden for de stillingsbetegnelser/jobfunktioner, der er nævnt. BAI har iværksat en proces, således at vi kan afgive en prioriteret indstilling til STAR senest den 20. november.

Det er et mål for BAI, at de uddannelsespakker, der etableres som positivlister, skal kunne give merit til enten kontraktuddannelserne og/eller skal kunne indgå i et løft fra ufaglært til faglært.

AMU-aktiviteten inden for BAI's område

Udviklingen i AMU-deltagelsen 2013 viste en fortsat faldende tendens som et gennemsnit for alle efteruddannelsesudvalg. Den faldende tendens er fortsat ind i de første kvartaler af 2014 som et gennemsnit. BAI er et af de udvalg, som kan notere en beskedent fremgang i AMU-aktiviteten i 1. halvår 2014 i forhold til 1. halvår 2013.

For BAI's vedkommende har tallene fra 1. kvartal rettet sig, således at BAI i 1. halvår 2014 har haft en fremgang på 5% i antal deltagere i forhold til samme periode sidste år, men målt i årselever kun en fremgang på 1 %. Tallene fra udvalgenes aktivitet illustrerer, at det er de korte kurser, der vælges. Antallet af deltagere på 1. halvår 2014 udgjorde 67 % af det samlede antal deltagere inden for BAI's område i 2013. Det kunne give anledning til at tro på stigende AMU-aktivitet inden for BAI i 2014.

De brancheområder, hvor der inden for BAI har været fremgang i 1. halvår 2014 i forhold til samme periode sidste år, er:

- Anvendelse af entreprenørmateriel
- Asfaltbelægninger
- Boringer på land (dog ej i antal årselever)
- Bygnings- og automaler samt skilteproduktion
- Gulvlægning og vådrumssikring
- Teknisk Isolering
- Industriel fremstilling af betonvarer
- Konstruktion og montage med glas og aluminium
- Spildevandsbehandling
- Stillads (dog ej i årselever)
- Tagdækning (dog ej i årselever)

De jobområder, hvor der er allerflest årselever inden for BAI's område er:

- Anlægsarbejder
- Bygge- og anlægsopgaver i lettere materialer
- Stilladsmontage
- Entreprenørmateriel
- Bygge- og anlægsopgaver i tungere materialer

- Asfaltbelægninger
- Bygnings- og automaling samt skilteproduktion

Andelen af beskæftigede på BAI's AMU-uddannelser har været stigende fra 1. halvår 2013 til 1. halvår 2014. På grund af kontanthjælpsreformen er andelen af deltagere på 6 ugers selvvalg faldet markant – fra 21 % i 1. kvartal 2013 til 5 % i 2014. I første halvår 2014 er antallet af deltagere netto steget med 1.539, men det dækker over en vækst i beskæftigede deltagere på 4.440 i forhold til første halvår 2013.

Systematiske brug af AMU gennem Åbent værksted

I forbindelse med TUP 2013 fik BAI en bevilling til systematisk brug af AMU gennem Åbent værksted. Den centrale idé er, at de udbudte kurser kan gennemføres også med små deltagertal på nogle af kurserne, samtidig med at små virksomheder uden uddannelsesplanlægning bedre kan udnytte og anvende AMU's muligheder. I forbindelse med projektet vil vi komme ind på, hvilke AMU-mål og forløb, der egner sig til at indgå i åbent værksted, og hvilke forløb, der vil indebære en faglig progression, der rækker ud over det enkelte uddannelsesmål. Der vil i projektet også blive fokus på lærer kvalifikationer, de didaktiske og pædagogiske udfordringer i den nye rolle for faglæreren. Derfor vil der også være et tilbud om læreruddannelse i forbindelse med udbredelsen af det åbne værksted. Der er også behov for undervisningsmaterialer, der i højere grad er selvinstruerende. Der er ansøgt midler til dette i puljen for 2014-15 og en mindre andel for 2015-16.

Parterne i BAI lægger stor vægt på dette projekt og finder, at det åbne værksted kan bidrage til at skabe sikkerhed for gennemførelse af den nødvendige efteruddannelse og kompetenceløft inden for bygge- og anlægsområdet.

Nye uddannelsesstrukturer

BAI arbejder til stadighed med analyse og udvikling af uddannelsesstrukturer og anerkendte uddannelsesforløb for såvel de ufaglærte inden for bygge og anlæg som for de faglærte. Der eksisterer således en række kontraktuddannelser, hvor der indgås en kontrakt mellem arbejdsgiver og arbejdstager om at en medarbejder får mulighed for at deltage i et uddannelsesforløb, der består af en række AMU-uddannelser, og som giver en anerkendt kompetence som f.eks. stilladsmontør eller nedriver eller maskinfører. Sådanne anerkendte forløb er der fortsat en interesse for at udvikle fra parternes side. Dette betyder også, at der er opmærksomhed på gennem AMU at opnå en faglig progression såvel vertikalt som horisontalt. Der er en almindelig opfattelse af, at det skal være nemmere at gå fra faglært og videre i uddannelsessystemet.

Det bliver fremover muligt at angive Niveaumarkører i AMU-uddannelserne ved trin 1 - 2 - 3 samt Ajourføring. Det vil kunne hjælpe til at vælge det rigtige kursus. Vi forudser dog, at det vil være lidt, før det rigtig slår igennem inden for BAI's område. Først ved revision og nyudvikling af AMU-uddannelser, vil muligheden blive anvendt.

BAI har i år ansøgt om midler til udvikling af uddannelsesstrukturer i AMU som kan anvendes i EUV. De områder, som vil blive behandlet, er følgende:

- Gulvlæggerområdet, hvor der kan findes klare koblinger mellem AMU og erhvervsuddannelsen
- Bygningsmalerområdet
- Struktørområdet
- Tværgående fagområder inden for arbejdsmiljø og sikkerhed samt maskinbetjening.

Formålet med analysen er at beskrive strukturer, der er sammensat af AMU-kurser, som dels kan kvalificere ufaglærte på de nævnte områder, og dels kan gennemføres i forhold til uddannelsesplaner for voksne (EUV).

Skal der være eksamen eller afprøvning i AMU?

Spørgsmålet om afprøvning og test i AMU har også været rejst under serviceeftersynet og VEU-rådets drøftelser. Som et af årets temaer vil ministeriet derfor prioritere ansøgninger om udviklingsopgaver, der retter sig mod at analysere og udvikle værktøjer, der kan understøtte underviserne i at afprøve læringsudbyttet i AMU.

BAI ønsker således at få udviklet, afprøvet og evalueret forskellige prøve- og vurderingsformer i AMU. Analysens resultat er anbefalinger om hensigtsmæssige prøveformer og test under hensyntagen til forskellige kursister og forskellige typer af uddannelsesmål. Der findes en række forskellige områder, hvor det er relevant at afprøve forskellige værktøjer til vurdering. Dels har vi de helt korte kurser på én dag, hvor det kan være svært at nå at gennemføre praktiske og teoretiske tests inden for den normerede varighed, og dels er der de længerevarende AMU-kurser på 10 - 15 dage og endelig er der de længerevarende uddannelsesforløb med eksempelvis 24 kursusuger, der gennemføres inden for 2 år, og hvor det er muligt i forløbet at tilrettelægge praktiske og teoretiske opgaver, som faglæreren kan vurdere deltagerne efter.

Faglærerkvalifikationer vil have et særligt fokus i undersøgelsen. Det gælder ikke kun for de motiverede kursusedtagere, men også de demotiverede deltagere, at faglærerne skal evne og opfordre til, at kursusedtagerne arbejder pædagogisk med eget udbytte og egen motivation for at blive dygtigere, frem for at det alene handler om, hvorvidt der skal være en bestået eksamen som baggrund for et bevis.

Digital undervisning og Fjernundervisning i AMU

BAI finder, at der er et stort potentiale i at gøre AMU og kontraktuddannelserne mere fleksible og dermed attraktive for AMU målgruppen inden for bygge- og anlægsområdet. Kontraktuddannelserne er anerkendte strukturer, som Bygge- og anlægsbranchens Udviklingsfond støtter gennem et særligt tilskud, der ansøges om samtidig med ansøgning om VEU-godtgørelsen. Kontraktuddannelserne er udbudt på meget få skoler, og ofte er afstand til skolen og den tid, der skal bruges hjemmefra en barriere. Digital læring afholdt som fjernun-

dervisning kombineret med tilstedeværelse på skolerne kan bidrage til at skabe større fleksibilitet i uddannelserne for både virksomheder og kursister.

Formålet med det ansøgte projekt er, at gøre AMU og kontraktuddannelserne endnu mere attraktive og fleksible, for at tiltrække en potentiel målgruppe som ellers ville fravælge AMU, fordi uddannelsen kun vanskeligt kan kombineres med arbejds- og familieliv. Kontraktuddannelserne udbydes som regel få steder i landet, og nogle udbydes kun ét sted i landet. Det gælder betonmager, nedriver, vejasfaltør, maskinfører.

Det ansøgte projekts titel er Attraktive og fleksible kontraktuddannelser gennem digital undervisning/flipped learning. Flipped learning lyder muligvis lidt flippet, men det er en metode, som vinder frem, og som vender den traditionelle læringsmodel på hovedet. Det, der normalt præsenteres af underviseren i undervisningslokalet bliver til hjemmearbejde med et videooplæg fra underviseren. Det, der tidligere var lektielæsning, opgaver og refleksion bliver til gengæld flyttet ind i timerne på skolen, således at tiden i klassen bruges mere effektivt, ligesom den bedre kan tilpasses den enkelte kursist. Antallet af konfrontationstimer kan også reduceres, selvom der stadig skal bruges værkstedsfaciliteter.

Der vil i projektet være fokus på kompetenceudvikling af undervisere for at understøtte deres pædagogiske og tekniske færdigheder til at gennemføre digital undervisning. Der vil ligeledes være fokus på udvikling og afprøvning af flipped learning. Der skal arbejdes med de didaktiske metoder inden for konkrete og færdighedsbetonede emner, som der vil blive fulgt op på i skolen. Endelig vil der være fokus på spredning af resultaterne.

Under alle omstændigheder vil de anerkendte strukturer kunne give de uflaglærte bygningsarbejdere et kompetenceløft, der ikke alene vil være til gavn for medarbejderne selv og disses faglighed, men også for virksomhederne og for samfundet.

Planlægning, Styring og Samarbejde inden for bygge & anlæg

Kompetence i byggeriet inden for planlægning, styring og ledelse anses for at være en af de store flaskehalse i forbindelse med de store anlægsprojekter. BAI vurderer, at vi med sjakbajsuuddannelsen faktisk har et virkelig godt fundament at bygge på, når det kommer til den konkrete byggeplads. BAI har derfor arbejdet på, at få godkendt en ny FKB 2258 Planlægning, Styring og samarbejde i bygge & anlæg, bl.a. med henblik på at få udviklet et fagligt miljø på de skoler, der har de faglige kompetencer til at gennemføre uddannelsen. Ønsket om den ny FKB hænger sammen med den organisatoriske udvikling i bygge- og anlægsbranchen. Også inden for dette område oplever vi, at faglærerkompetencerne tilhører de få – også selvom vi faktisk har gennemført faglæreruddannelse inden for Bedre byggeprocesser og Lean, Byggeri, samarbejde og ledelse og Praksisnær undervisning. Indsatsen på området skal resultere i bedre byggeprocesser, der på samme tid kan øge produktiviteten og forbedre kvaliteten.

Øget kompetenceudvikling for de udførende inden for det område, som vi kalder *Bedre byggeprocesser* skal sikre, at byggeprocessen kører bedre med mere samarbejde med de involvere-

rede aktører. Bygningsarbejderne vil da bidrage positivt til færre fejl i projekterne og sikre, at kunderne synes, at de har haft en god oplevelse. Derigennem kan virksomhederne opnå en bedre økonomi.

Udvalget har ligeledes en forventning om, at de store bygge- og anlægsarbejder indeholder nogle særlige udfordringer for de udførende – men ikke mindst udfordringer for skolerne, hvor virksomhederne har en forventning om, at undervisningen i nogle tilfælde flytter ud på byggepladsen. Det har i de gennemførte projekter vist sig, at det i høj grad er nødvendigt og så at have fokus på lærerkvalifikationer. BAI har derfor til stadighed søgt midler til faglærerkurser, både fag-faglige og kurser inden for praksisnær undervisning og åbent værksted, inden for Bedre byggeprocesser – trimmet byggeri og LEAN samt Samarbejde og læring på byggepladsen.

I forbindelse med de nye byggeprojekter er der også behov for at sjak og mandskaber fra forskellige entreprenører, fag og kulturer, herunder også den vandrende arbejdskraft kan indgå i byggeprocesserne og blive integreret for at optimere byggeprocessen. Der vil være behov for, at nogle af de ansøgte midler til undervisningsmateriale vil gå til oversættelse til fremmedsprog.

Bygning af veje, anlæg og broer

Så sent som i september dette år kollapsede en bro under støbning over Helsingørmotorvejen. Der er nedsat en undersøgelseskommission, der skal udrede baggrunden. Indtil der foreligger en redegørelse, har Vejdirektoratet indført en skærpet kontrol i forbindelse med brobyggerier, hvor en uafhængig statiker kontrollerer beregningerne. To andre broer over veje i drift er pt udsat for dette skærpede brotilsyn. I vor ansøgning om midler til arbejdsmarkedsuddannelser og undervisningsmaterialer er der således søgt om udviklingsmidler i forbindelse med statik ved store betonkonstruktioner, Brobygning for struktører og Vejopbygning i forbindelse med særlige belastninger m.v. Samtidig bliver der behov for efteruddannelse af de nuværende struktører på et videregående niveau.

Anlægsområdet har parternes opmærksomhed med hensyn til rekruttering af arbejdskraft, hvor AMU-systemet skal kunne medvirke til at klæde nye, der skal ind i branchen på til at kunne begå sig på en byggeplads. I Leo Larsen-ekspertudvalgets anbefalinger forventes det, at anslået 34.000 mandeår over en 10 årig periode skal dækkes af faglærte struktører og ikke-faglærte, med kvalifikationer inden for betonkonstruktion, maskinbetjening, stilladsarbejde og asfaltering. Det er områder, hvor vi har en række kontraktuddannelser.

Til bygning af veje og broer hører også asfaltering. BAI ansøger således om, at der kan gennemføres en evaluering af uddannelsesmål og uddannelsesstruktur inden for vejasfaltuddannelserne, herunder af kontraktuddannelsen som vejasfaltør. De fleste vejasfaltkurser daterer sig tilbage til 2005, og der har i perioden ikke været gennemført en kvalitativ evaluering. Ud over en evaluering i forhold til form, indhold og varighed, vil der være en evaluering af hvorvidt arbejdsmiljø og sikkerhed er implementeret i tilstrækkelig grad. Reglerne for afmærkning

af vejarbejde er netop ændret, og Arbejdstilsynet kommer tilsyneladende oftere på inspektion.

Fokus på energirenovering og klimaforhold

Building Green Messen 2014 er netop åbnet, og det forventes at der vil være mere end 4.000 besøgende. Bl.a. vil der være fokus på potentialerne for at nedbringe energiforbruget i eksisterende bygninger, der udover at reducere varmeregningen vil forbedre indeklima, sundhed og komfort. I forbindelse med messen vil der med en nystiftet pris "Det Bæredygtige Element" blive sat fokus på de mest bæredygtige idéer i byggeriet. De udførende i byggeriet vil i stigende grad skulle bygge energirigtigt og bæredygtigt. BAI har netop i samarbejde med Green Building Council Denmark og Roskilde Tekniske Skole afholdt et faglærerkursus med fokus på standarderne for DGNB-certificering i byggeriet. Der var 12 deltagere, så det er desværre ikke sådan, at enhver bygge- og anlægsskole sender deltagere.

Flere af de analyser BAI har deltaget i peger på, at det ikke er nok at fokusere på oliefyret, eller isoleringen eller vinduerne. Det er nødvendigt at se på hele bygningens energieffektivitet, når der ses på energibesparelser på bygningsområdet. Derfor er det nødvendigt at alle faggrupper kan arbejde sammen og kender de fælles punkter, de kritiske knudepunkter, hvor fagene mødes og har fælles samarbejdsflader, og hvor det enkelte fag netop har sin specielle ekspertise. Tager man en blowerdoor test, er det hele bygningen, der testes. Dette gør, at det i stigende grad bliver nødvendigt og meningsfuldt at udbyde AMU-uddannelserne for flere fag ad gangen. I dag kan en entreprenør få kasseret sit byggeri, hvis det ikke opfylder kravene til tæthed.

BAI har i samarbejde med 3 andre udvalg tidligere udarbejdet nye 2 AMU-uddannelser samt et forslag til forløb, der kan understøtte de udførende håndværkere med klimarenovering af boliger og ejendomme. Dette er sket som led i TUP-projekt: Den praktiske klimavejleder – håndværkeren, ejendomsfunktionæren og anlægsgartneren som klimavejleder i renoveringsarbejdet. Her er som nævnt udviklet nogle uddannelsesforløb for flere faggrupper, der arbejder med klimaskærm, med tekniske installationer med beplantning, dræn, genanvendelse af regnvand og kloakering samt med drift og vedligehold af boliger og ejendomme. Med AMU gennemført som Åbent værksted vil det være muligt at gennemføre AMU-uddannelser, der henvender sig til flere faggrupper. Det lyder ligetil men det stiller såvel faglige som pædagogiske krav til faglærerne inden for området og også til skolernes organisering af efteruddannelserne. BAI har derfor fortsat fokus på faglæreruddannelse inden for det bygningsreglement, reglerne for tæthed og de praktiske løsninger, der kan anvendes. Vi kan i denne forbindelse nævne, at det nævnte TUP-projekt viste, at en overvejende del af faglærerne ikke selv fandt, at de var tilstrækkeligt velfunderede i at undervise på området.

BAI vil arbejde videre med forslag til uddannelsesstruktur, således at byggeriets håndværkere kan bidrage til opgaver vedrørende klimarenovering, og energieffektivisering.

Aktiviteterne i byggeriet skal bidrage til, at det danske el- og opvarmningssystem allerede i 2035 skal være baseret på 100 % vedvarende energi, og at man i 2050 forventes at have et fuldstændigt fossilfrit samfund. Energirenovering forlænger ikke blot levetiden for bygninger og sikrer bygningers værdi, men renoveringen har ud over en positiv betydning for klimaet også en positiv betydning for byggeriets kvalitet, de liv, der skal leves i bygningerne og for samfundsøkonomien.

I det omfang der bygges private boliger viser det sig, at nybyggerne allerede nu går efter energiklasse 2015 eller højere. Når vi endelig vælger at opgradere boligen, så vælger mange af os et grønt tiltag, der sparer på energien. Dansk Byggeri vurderer, at det har været en god idé, at byggebranchen og energisektoren og myndighederne tidligt gik sammen om et udspil til standarder og energikrav, der er blevet udmeldt i god tid. Det har været en driver for innovation og udvikling i byggeriet. Det vurderes således, at 30 % af alt nybyggeri leder op til standarder for 2015.

I forbindelse med energirigtige investeringer er boligejerne naturligvis også interesserede i at vide noget om tilbagebetalingstiden, men det viser sig, at der også er andre faktorer, der har en betydning. Dansk Byggeri har sammen med Boligsiden.dk udarbejdet en undersøgelse, der viser, at huse, der efter renovering nu har opnået et energimærke A i gennemsnit kan sælges for 20.000 kr. mere pr. kvadratmeter. Alt i alt giver energirenovering god mening, ikke alene i forhold til CO₂-regnskabet og miljøet, men på sigt også for privatøkonomien.

Mens de private nybyggere tager de nye standarder for tæthed og energi til sig, kniber det med reduktionen af energiforbruget i statens bygninger. Offentlige bygningsejere er af regeringen udpeget til at være frontløbere på energiområdet, men en ny opgørelse fra Klima-, Energi- og Bygningsministeriet viser, at der fra 2006 til 2013 kun er sket en reduktion af energiforbruget med 1,8 % i statens bygninger, mens der er et mål om at reducere sit eget energiforbrug med 14 % i 2020. Energirenoveringer i den offentlige bygningsmasse må derfor stadig være på dagsordenen af hensyn til samfundsøkonomien.

Ved nybyggeri vil man naturligvis altid og med kendte metoder forsøge at fremtidssikre huse, således at de opfylder de ventede energikrav. Men de virkelige udfordringer findes ved renovering af den eksisterende bygningsmasse, som ikke alene skal vedligeholdes, men som også skal energirenoveres. Blandt disse bygninger kan der være enten bevaringsværdige eller fredede bygninger. Udøvere af de traditionelle håndværk skal deltage i bevarelse af kulturarven, men skal også kunne reovere eksisterende boliger, så de lever op til tidens krav. Det betyder, at der fortsat er udviklingsbehov også inden for restaurering.

Alt i alt skaber energikravene behov for, at såvel mestre som de udførende er videnskabsmæssigt godt klædt på, når såvel de private boligejer som det offentlige bygningsejere går i gang med at gøre noget ved energiforbruget. Fortsat kompetenceudvikling hos de udførende synes på den baggrund helt nødvendig. Udviklingsmæssigt giver det et fortsat behov for videreudvikling af uddannelsesmål og materialer, der kan understøtte dette.

Kloakering og skybrudssikring

Det forventes, at de ændrede klimaforhold vil medføre bl.a. kraftigere storme og øgede nedbørmængder, hvilket vi også har mærket i år. Også på dette område skal vi have tidssvarende AMU-uddannelser. Selvom der bliver foretaget en del renoveringsarbejder i det danske spildevands- og regnvandssystem, er der fortsat et stort behov for renovering af disse systemer bl.a. med henblik på, at ledningsnettet kan klare de stigende regnmængder. Der kræves gennemtænkte løsninger, hvor kapaciteten skal beregnes korrekt. Derudover viser undersøgelser at en stor del af kloakledningerne på private grunde og under vores huse er utætte og dermed udgør en miljømæssig risiko. Dansk Byggeri har beregnet, at kommunerne i 2013 investerede kommunerne knap 16,8 milliarder kroner i bygninger og anlæg. Det er 1,2 milliarder kroner mindre end i 2012. På længere sigt kan det være en dyr fornøjelse at spare på vedligeholdelsen.

Kloakrør lægger- og Kloakmesteruddannelsen, der er en eksamensuddannelse skal sikre, at gældende normer altid bliver fulgt. Udover at der er mere fokus på kvalitetssikring, digital dokumentation er der også fokus på TV-inspektion, rottesikring og regnvandsafledning. Der er til stadighed faglæreruddannelse inden for området. Det har vist sig, at der er store udfordringer vedr. det digitale område, som vi derfor til stadighed må have fokus på.

Den teknologiske udvikling

Den stadige tilgang af nye materialer, bygningskomponenter og systemløsninger ændrer sammen med udviklingen af mere avanceret materiel/værktøj løbende produktionsmetoder og medfører regelændringer og nye miljøhensyn mv.

Den teknologiske udvikling medfører derfor til stadighed behov for etablering af relevante efteruddannelsesstilbud, så anvendelsen af nye materialer finder sted på en hensigtsmæssig måde.

I år vil vi som i tidligere år pege på, at faglærerne har brug for ny viden, det gælder såvel det teknisk/faglige område, som andre områder og ikke mindst faglæreruddannelse inden for metoder, der skaber bedre og mere produktive byggeprocesser. Dette leder os over i den organisatoriske udvikling inden for branchen. Der er behov for at faglærerne får et mere helhedsorienteret syn på byggeprocesser og behov for samarbejde mellem de forskellige faggrupper på en byggeplads. Faglærernes kompetenceudvikling er derfor central. Efteruddannelsesudvalget for bygge/anlæg og industri vil fortsat forsøge at tilvejebringe relevante efteruddannelsesstilbud til faglærerne, såvel inden for det fagtekniske område som inden for det didaktiske og pædagogiske område.

Udviklingen af IT i bygge- og anlægsbranchen

Det bliver stadig mere udbredt, at projektering, udbud og tilbud samt kvalitetssikring og dokumentation mv. skal håndteres digitalt og ikke kun i de statslige byggerier. Ligeledes kan nævnes, at størstedelen af landets kommuner har tilsluttet Byg og Miljø, der er et selvbetje-

ningssystem, som skal anvendes til bygge- og miljøansøgninger. Det ventes, at systemet er landsdækkende inden årets udgang. Der kan ses mere her: <https://www.bygogmiljoe.dk/> .

Alle typer af byggesager og syv typer af miljøsager er omfattet af et fælleskommunalt selvbetjeningssystem, som borgere og virksomheder skal benytte til at ansøge, anmelde og kommunikere med de lokale myndigheder. Kommunerne og Regeringen er blevet enige om at gøre det obligatorisk for borgerne at betjene sig selv digitalt på alle egnede serviceområder frem mod 2015. De obligatoriske områder indføres pr. lov og vedtages i Folketinget. Der skal ansøges digitalt inden for alle byggesager i henhold til bygningsreglementet, hvad enten det drejer sig om bygning af nyt, renovering af eksisterende byggeri, fredede ejendomme, sommerhuse og inden for syv typer af ansøgninger vedr. miljøsager: Etablering af jordvarmeanlæg, Spildevandsanlæg i det åbne land, Oprensning og udvidelse af sø, Etablering af ny sø, Indvindingsanlæg til drikkevand, Indvinding af vand til markvanding, Anmeldelse af olietank

Som bygherre kan man ansøge om eksempelvis en byggetilladelse selv, eller man kan give fuldmagt til en rådgiver, som kan søge om byggetilladelse på kundens vegne, eller håndværkeren skal måske bare hjælpe kunden med at udarbejde nogle af de bilag, der skal sendes med. D.v.s. at entreprenøren/mesteren/håndværkeren kan tage sin bærebare computer med ud til kunden, og ansøgningsproceduren kan i gang sættes i fællesskab. Kunden kan som nævnt give entreprenøren fuldmagt til at foretage ansøgningen og den efterfølgende kommunikation med myndigheden. Det nye system skal gøre sagsbehandlingen så kort og effektiv som muligt. Da alle kommuner vil tilslutte sig systemet, har alle inden for bygge- og anlæg brug for lidt mere end basale IT-kvalifikationer.

Derudover kan nævnes, at digitale platforme og simuleringværktøjer vinder frem. Det kan nedbringe antallet af fejl og mangler i det færdige byggeri samtidig med at omkostningerne til kalkulation og tilbudsgivning kan reduceres.

Digitalisering vinder også indpas hos de små håndværksvirksomheder, som vil have gavn af disse redskaber, bl.a. ved tilbudsgivning, så også de små virksomheder kan være med til at byde på kommunale renoveringsopgaver inden for byggeri og infrastruktur.

I processen fra projekt til udførelse vil det i stigende grad blive almindeligt at anvende værktøjer i 3D. F.eks. har vi ved enkelte projekter set, at de udførende kan kvalificeres til at medvirke ved projektgranskning ud fra 3D-modeller, ligesom der er en forventning om, at de udførende med disse værktøjer kan bidrage til at øge kvaliteten og reducere antallet af fejl.

BAI kan forhåbentlig bidrage til efteruddannelsen også inden for de små virksomheder gennem udvikling af uddannelser og materialer.

Arbejds miljø

Handleplanen "Knæk kurven for alvorlige arbejdsulykker" skal bidrage til en langsigtet og styrket forebyggende indsats i bygge- og anlægsbranchen. Der vil blive iværksat en række aktiviteter, der kan understøtte og udbygge det forebyggende sikkerhedsarbejde i bygge- og anlægsvirksomhederne. Baggrunden er, at der er en højere frekvens af registrerede arbejdsulykker i bygge- og anlægsbranchen end i de fleste andre brancher. I modsætning til mange andre brancher har andelen af arbejdsulykker ikke været faldende inden for bygge- og anlæg. Der er nu en målsætning om, at omfanget af alvorlige ulykker skal reduceres med 25 % inden 2020.

Statistikkerne viser, at halvdelen af alle ulykker i byggefagene sker i virksomheder med mindre end 20 ansatte. Vi mener, at vi et langt stykke hen ad vejen har de nødvendige AMU-uddannelser til håndtering af ulykker. Men kurser gør det ikke alene.

I vor ansøgning om udvikling af arbejdsmarkedsuddannelser, undervisningsmaterialer har vi søgt om midler til en opdatering af de eksisterende uddannelsesmål. I nedriverbranchen oplever man mange tilfælde af PCB-, bly- og asbestrester. Det gælder også de håndværkere, der deltager i bygningsrenovering.

BAI har til stadighed fokus på, at der findes et uddannelsesstilbud, der dels kan understøtte de myndighedskrav, der findes inden for arbejdsmiljøområdet. Når det kommer til udvikling inden for dette område tager vi kontakt med Branchearbejds miljørådet for Bygge & Anlæg.

Uddannelseskortet og BAI's hjemmeside.

Vi har tidligere omtalt det elektroniske uddannelseskort, der både indeholder oplysninger om svendebrev og gennemførte AMU-kurser, ligesom det kan komme til at vise afsluttede kontraktuddannelser og certifikater. Derudover har vi også tidligere henvist til nye funktioner på BAI's hjemmeside. Her kan man se, om et AMU-mål også indgår i en anbefalet jobprofil eller en af branchen anerkendt struktur, f.eks. en kontraktuddannelse.

Undervisningsministeriet vil ifølge et notat om beskrivelsessystemet, dateret den 9. oktober arbejde for, at anerkendte AMU-uddannelsesforløb i det elektroniske tilmeldingssystem efteruddannelse.dk forsynes med et "S" for Struktur. På sigt kan det ligeledes tænkes, at Undervisningsministeriet kan give et bevis for et sådant afsluttet forløb, der består af flere AMU-uddannelser.

Behovsredegørelse for BAI 2015

Alt i alt er der mange indikationer på et øget efteruddannelsesbehov i bygge- og anlægsbranchen, men den konkrete efteruddannelsesaktivitet inden for arbejdsmarkedsuddannelserne afhænger af mange forhold. Travlhed i virksomhederne, mulighederne for løntabsdækning for de ledige, kendskab til udbuddet m.v. For de små virksomheders vedkommende hører vi til stadighed, at der mangler kendskab til mulighederne for at uddanne sig i overensstemmelse med arbejdsmarkedets behov gennem AMU.

Tidligere kunne hjemsendte bygningsarbejdere, f.eks. vejasfaltører efteruddanne sig, når vinteren trådte ind. Skolerne har igennem året kunne se, at med indskrænkningerne i 6 ugers selvvalg for nyledige, er AMU-aktiviteten for de ledige reduceret. Så den stigning der i BAI har været registreret i 1. halvår 2014 i forhold til 1. halvår 2013 består af beskæftigede kursister.

Beskæftigelsesformens positivliste vil formentlig betyde, at antallet af ledige på AMU-uddannelser vil øges, når udbuddet for ledige bliver rettet mod jobåbninger. I nogle regioner meldes dog om meget lav ledighed for bygningsarbejdere. Når der skal rekrutteres til bygge- og anlægsbranchen til de fremdige bygge- og anlægsprojekter vil en væsentlig del derfor være faglærte og ufaglærte fra andre brancher. På baggrund af dette mener BAI, at AMU-aktiviteten bør være stigende.

Arbejdsmarkedspolitisk redegørelse for det pædagogiske område og social- og sundhedsområdet 2015

Oktober 2014 vers 4

Indledning

EPOS-området har fortsat voksende uddannelsesaktivitet. I 2013 har EPOS haft en aktivitet som er 2 pct. højere end i 2012. Det skal bemærkes at aktiviteten er steget trods en fire uger lang lockout i foråret 2013. I perioden fra 2008 til 2013 er væksten i aktivitet på EPOS' område i gennemsnit vokset med ca. 17 pct. pr. år. Der er sket en fordobling af aktiviteten i løbet af de seneste fem år.

Efteruddannelsesudvalget samarbejder med de lokale uddannelsesudvalg i forhold til løbende at vurdere den forventede fremtidige aktivitet. Meldingerne fra de lokale uddannelsesudvalg er, at man forventer samme niveau i aktivitet i 2014 som i 2013 og på ny voksende aktivitet i 2015.

Jobområdet, som EPOS dækker, udvikler sig fortsat hastigt. Inden for SOSU-området sker der fortsat opgaveflytninger fra sygehusområdet til det kommunale område samtidigt med, at der oprettes nye samarbejdsformer og institutioner, hvor medarbejdere fra kommuner og regioner samarbejder. På det pædagogiske område er arbejdsmarkedet præget af omstruktureringer og nye tilbudstyper på både dagtilbudsområdet, anbringelsesområdet og voksenhandicapområdet.

Denne udvikling forventes at fortsætte de kommende år, og udvalget forventer derfor, at den arbejdsmarkedspolitiske udvikling fører til, at uddannelsesaktiviteten de kommende år fortsat vil være voksende, fordi de gennemførte og fremtidige ændringer inden for området giver behov for nye kompetencer hos målgruppen.

De fortsatte ændringer på arbejdsmarkedet inden for EPOS' område betyder, at der fortsat er behov for analyser af udviklingen.

EPOS har i en del år arbejdet med vejledende uddannelsesstrukturer til forskellige delmålgrupper for at fremme brugen af AMU. Dette bliver fortsat de kommende år. Analyserne af udviklingen på arbejdsmarkedet giver grundlag for at kunne opdatere og vedligeholde de nuværende strukturer samt udvikle nye.

Der har været set afskedigelser af medarbejdere inden for delmålgrupper. De seneste år ser det ud til at den samlede størrelse af målgruppen er stabil, men der sker forskydninger mellem delmålgrupper. Udvalget forventer, at en række faktorer trækker i retning af en svagt voksende målgruppe inden for de kommende år. Det bliver uddybet i det følgende.

Behovsredegørelse for 2015

EPOS-udvalget forventer, der vil være voksende aktivitet på området i 2015.

Vurderingen er baseret på udviklingen i aktivitet de seneste år samt på indberetninger fra de lokale uddannelsesudvalg. De lokale uddannelsesudvalg forventer en øget aktivitet fra 2014 til 2015 på omkring 3 pct.

Aktivitetsniveauet for 1. halvår 2014 er højere end niveauet i 1. halvår 2013.

Nedenfor bliver vurderingen underbygget med hensyn til udviklingen i målgruppen samt målgruppens behov for efteruddannelse.

Udviklingstendenser i AMU-målgruppen

Målgruppen

På det pædagogiske område udvikler EPOS uddannelsesstilbud til pædagogmedhjælpere, pædagogiske assistenter, værkstedsassistenter, dagplejere, klubmedarbejdere, plejefamilier, omsorgsmedhjælpere, medhjælpere på døgninstitutioner, medarbejdere i AMU-målgruppen, der arbejder som undervisningsassistenter m.fl. I alt er der ca. 75.000 medarbejdere på dette område i målgruppen.

På social- og sundhedsområdet udvikler EPOS uddannelsesstilbud til social- og sundhedshjælpere, social- og sundhedsassistenter, hjemmehjælpere, sygehjælpere, portører, beskæftigelsesvejledere, tilsynsførende assistenter, plejere, plejehjemsassistenter, hospitalsserviceassistenter, hospitalstekniske assistenter m.fl. I alt er der ca. 115.000 medarbejdere på dette område.

Udviklingen i målgruppens størrelse

Social- og sundhedsområdet samt det pædagogiske område har de seneste år haft en stabil til svagt voksende AMU-målgruppe. Inden for SOSU-området ses en opgaveflytning fra regioner og til kommuner. Samtidig sker der fortsat ændringer i medarbejderens arbejdsopgaver, hvilket giver behov for nye og supplerende kompetencer.

Regionerne har en lavere tilvækst i beskæftigelsen inden for sygehusområdet. Der forventes dog fortsat at være mangel på arbejdskraft i forhold til en række funktioner på sygehusområdet på bare lidt længere sigt. EPOS' analyse af SOSU-assistenternes arbejdsopgaver på sygehuse fra 2012 konkluderede, at der fortsat vil være en lang række funktioner, der vil blive varetaget af social- og sundhedsassistenter fx i forhold til sammenhængende borgerforløb.

På det psykiatriske område, er social- og sundhedsassistenter beskæftiget i såvel den regionale psykiatri som i socialpsykiatrien. Specialiseringen på de psykiatriske sygehuse øges, antallet af ambulante behandlinger stiger og kommunerne overtager opgaver fra regionerne i forhold til borgere med psykiatriske sygdomme. Det kan konstateres, at inden for fx voksenhandicapområdet vokser EPOS-målgruppen.

Det pædagogiske område vil blandt andet være præget af, at børnetallet er svagt faldende i disse år, hvorfor behovet for pædagogisk personale på dagtilbudsområ-

det forventes at falde svagt. Der kan iagttages skift i fordelingen af medarbejdere på tilbudstyper på dagtilbudsområdet, hvor en nedgang i antallet af børn, der er tilknyttet den kommunale dagpleje, modsvares af en fremgang i antallet af børn i aldersintegrerede institutioner. Udviklingen kan medføre øget behov for kompetenceudvikling på dagtilbudsområdet.

Der kan forventes en stigning i personalet inden for dele af specialområdet, eksempelvis som følge af øget anvendelse af familieplejere. Overordnet set forventes en relativ stor afgang fra jobområdet på grund af alder at modvirke en faldende efterspørgsel.

Folkeskolereformen betyder ændringer af arbejdsfunktionerne på skoleområdet. Det er endnu ikke tydeligt, hvad konsekvenserne bliver for EPOS' målgruppe. Der er meldinger om at EPOS' målgruppe på området får nye funktioner, og der er derfor behov for at se nærmere på disse ændringer.

Inden for flere uddannelsesområder kan det konstateres, at arbejdskraftmangel ofte lægger en dæmper på uddannelsesaktiviteten. Det har ikke været tilfældet på EPOS' område i de seneste år. Nogle af delmålgruppernes lave eller manglende uddannelse, behovet for at fastholde medarbejderne samt nye og øgende kompetencebehov i forlængelse af opgaveflytning har betydet, at der må forventes en fortsat voksende uddannelsesaktivitet i 2015 og efterfølgende år, selvom besparelser i kommuner og regioner vil have en dæmpende effekt.

Andre faktorer

De seneste års udliciteringer af kommunale opgaver blandt andet inden for hjemmehjælp og plejeopgaver betyder, at også private leverandører begynder at efterspørge EPOS' uddannelser – der er desuden et voksende antal af private dagplejere, der efterspørger efteruddannelse i AMU-regi.

Behov for efteruddannelse på EPOS' område

En lang række af EPOS' jobområder er under forandring. Forandringerne er blandt andet afledt af den gennemførte opgave- og strukturreform, bevægelser i tilbudsstrukturen, omorganisering inden for områderne samt teknologiudviklingen.

For EPOS-målgruppen betyder udviklingen på arbejdsmarkedet nye kompetencebehov inden for både eksisterende jobfunktioner og i nye jobfunktioner. Udviklingen inden for jobområderne på sygehuse, i kommunerne og de pædagogiske institutioner medfører udvikling i jobfunktionerne for de nuværende AMU-målgrupper, men kan også medføre, at der opstår nye jobfunktioner til nye målgrupper fx SOSU-assistenten i almen praksis.

Samtidig anvender kommunerne i stigende grad AMU som led i en systematisk kompetenceudvikling, der understøtter de strategiske indsatsområder i kommunerne.

Den overordnede udvikling vurderes derfor at medføre større anvendelse af efteruddannelse på EPOS' område.

Det pædagogiske område

Store dele af det pædagogiske område er præget af omlægninger og forandringer i organiseringen og tilbudsstrukturen. Udvalget har derfor de seneste år haft anbringelsesområdet, dagtilbudsområdet og voksenhandicapområdet som særlige indsatsområder, og vil det kommende år sætte fokus på konsekvenserne af folkeskolereformen og bruge udviklingsmidler til at følge op på udviklingen på jobområderne.

Inden for anbringelsesområdet er der bevægelse i tilbudsstrukturen og et øget fokus på kompetencekravene til bl.a. familieplejerne. Tilsynsreformen, der er trådt i kraft ved årsskiftet, medfører øget aktivitet for AMU-målgruppen inden for anbringelsesområdet, ved at give nye rammer for samarbejde med tilsynscentre i forhold til uddannelsesopgaven i forbindelse med godkendelse af familieplejerne.

Dagtilbudsområdet har de seneste år været præget af forandringer og omstruktureringer. Det afspejler sig i nye måder at organisere tilbuddene på i kommunerne og kan medføre øgede krav til medarbejderne. Samtidig er jobfunktionerne på dagtilbudsområdet fortsat præget af indsatsområder som inklusion og den forebyggende indsats i forhold til børn og unge. Der er desuden kommet øget fokus på samspillet mellem leg og læring, blandt andet som følge af lanceringen af Ny Nordisk Skole og Dagtilbud samt arbejdet med indsatsen Fremtidens Dagtilbud.

Folkeskolereformen vurderes at kunne få betydning for kompetenceudviklingsbehovene for det pædagogiske personale, og der er derfor behov for at analysere, hvilke kompetencebehov målgruppen skal opfylde i folkeskolen efter reformen.

Der er fortsat høj aktivitet på dagtilbudsområdet, og også rotationsprojekter bidrager til aktiviteten på området. Udviklingen vurderes at kunne skabe øget behov og mulighed for kompetenceudvikling eksempelvis i kraft af bedre muligheder for koordinering af efteruddannelsesindsatsen.

Handicapområdet har siden gennemførelsen af kommunalreformen i 2007 været præget af ændringer i tilbudsstruktur, organisering og arbejdsgange. Der er desuden de seneste år både på dagtilbud og botilbud kommet øget fokus på dokumentation og effektmåling, herunder arbejde med kvalitetsstandarder, handleplaner og pædagogiske planer. Samtidig præges tilgangen til arbejdet inden for jobområdet af tankegange omkring medborgerskab og inklusion.

Udviklingen har allerede tydeliggjort nye udfordringer og dermed nye kompetencebehov for AMU-målgruppen som afspejler sig i udvalgets ansøgning om udviklingsmidler til nye uddannelser.

De mange omstruktureringer har nogle steder betydet en vis tilbageholdenhed i forhold til kompetenceudvikling som også har kunnet mærkes for AMU målgruppen. Samlet set forventes dog stabil eller let øget aktivitet inden for jobområdet. EPOS analyse fra 2014 viser, at de væsentlige overordnede bevægelser i jobfunktion og kompetencebehov peger der på, at voksenhandicapområdet ændrer sig fra at have fokus på vedligeholdende, kompenserende og stabiliserende indsatser til i stigende grad at understøtte *udvikling* for det enkelte menneske med handicap.

Udviklingen har allerede vist behov for revision og nyudvikling af uddannelsesudbuddet målrettet dette område, og det er derfor prioriteret i ansøgning om udviklingsmidler til 2015.

EPOS har gennem de seneste analyser af delarbejdsmarkederne på det pædagogiske område konstateret, at der er flere mindre målgrupper samt at antallet af medarbejdere på de enkelte institutioner er mindre end fx på social- og sundhedsområdet. Der er derfor tegn på, at muligheden for en mere fleksibel tilrettelæggelse af uddannelserne fx med inddragelse af fjernundervisning og digitale undervisningsobjekter, så vil en større del af målgruppen kunne anvende AMU i forbindelse med kompetenceudvikling. EPOS vil derfor søge om midler til udvikling af fjernundervisning og tilknyttede digitale undervisningsmaterialer på et antal af de uddannelser og materialer, hvor der søges om midler til nyudvikling på det pædagogiske område. EPOS vil prioritere et antal uddannelser, hvor der er faglige begrundelser for at afprøve fjernundervisning og digitale materialer.

Social- og sundhedsområdet

Inden for social- og sundhedsområdet gør en række overordnede tendenser sig gældende. Der er fokus på de nye måder at arbejde med forebyggelse, sundhed og rehabilitering, der dels kommer i forlængelse af strukturreformen, og dels kommer i forlængelse af ny viden om muligheder for behandling og rehabilitering, såvel psykiatrisk som somatisk. Samtidig medfører nye behandlingsmuligheder, at der er flere pleje- eller behandlingskrævende borgere med en eller flere kroniske sygdomme eventuelt i kombination med misbrug.

Der er både fra regioner og kommunerne stort fokus på udviklingen af det samarbejdende sundhedsområde og de initiativer, der oprettes i overgangen mellem regionerne og kommunerne. Regionerne udvikler nye tilbud, hvor behandlingen flyttes fra sygehusene til patienternes nærområde og eventuelt til eget hjem. Dette sker i tæt samarbejde med kommunerne. EPOS' målgruppe forventes at skulle udfylde en række funktioner inden for det samarbejdende sundhedsområde. Udviklingen stiller krav til medarbejdernes viden om de regionale og kommunale tilbud samt til evnen til at kunne medvirke ved koordination af indsatsen.

Udviklingen er samtidig præget af et paradigmeskifte. Det viser sig fx. i form af et skifte i de værdier og tilgange, der arbejdes efter, og det viser sig fx. i form af nye mål og vurderingskriterier for de ydelser, der leveres. EPOS har derfor analyseret uddannelserne inden for sundhedsfremme, forebyggelse og rehabilitering samt tilknyttede uddannelser for at sikre at målbeskrivelserne for uddannelserne matcher skiftet i paradigme. Det medfører behov for ajourføring af formuleringer i målbeskrivelserne for et antal uddannelser i forlængelse af konklusionerne i analysen af paradigmeskiftets betydning (2013).

Gennemførelsen af strukturreformen i 2007 betød ændringer i opgavefordelingen mellem kommuner og regioner, og denne udvikling præger fortsat udviklingen på det psykiatriske område. Opmærksomheden har været rettet mod ændringer i organisering og en øget specialisering i den regionale psykiatri samt et øget fokus på recovery-tankegangen. Der er i de seneste år kommet øget fokus på en helhedsorienteret og individuel tilgang med borgeren i centrum, på sammenhængende forløb, og på et udvidet samarbejde med pårørende, netværk og kommunale indsatser. Denne udvikling påvirker kompetencekrav til medarbejderne.

Der er desuden fokus på anvendelsen af telesundhed og anvendelse af teknologi i øvrigt, fx til monitorering. Det er sandsynligt, at denne udvikling fører til nye kompetencebehov hos målgruppen.

Det fagprofessionelle personale er med til at skabe sammenhængen i samarbejdet, blandt andet ved at forebygge, at information går tabt, f.eks. i koordinering omkring udskrivelser, og ved generelt at have fokus på opsporing og at arbejde forebyggende. Der er i den sammenhæng udviklet en række nye institutioner i kommunalt regi, hvor EPOS' målgruppe har funktioner. Der viser sig også et behov for at social og sundhedspersonalet kan medvirke til at sikre sammenhæng i borgerens forløb. Udviklingen medfører at social- og sundhedsmedarbejderne har mange samarbejdsflader, bl.a. til f.eks. pårørende, frivillige og f.eks. til sundhedspersoner i det øvrige sundhedsvæsen. Det afføder behov for uddannelse i at etablere og udvikle et konstruktivt samarbejde, fx til pårørende.

På sygehusområdet sker der en specialisering mellem sygehusene og internt mellem afdelingerne på sygehusene. EPOS analyse af det somatiske område peger på, at EPOS' målgruppe vil komme til at varetage den patientnære pleje inden for bestemte områder. En del af EPOS målgruppe varetager funktioner som nøglemedarbejder. Denne gruppe har desuden brug for specialiserede kompetencer i forhold til deres nøgleområder. Det må desuden forventes, at ambulatoriernes ændrede funktion vil ændre social- og sundhedsassistenternes funktion i ambulatorierne.

Kravene til dokumentation og kvalitetssikring inden for både det kommunale og regionale sundhedsområde er skærpet. På det kommunale område er der krav om at arbejde efter handleplaner, og der er fokus på at undgå utilsigtede hændelser. På sygehusområdet er der krav om at arbejde med standarder gennem akkreditering. Det stiller fx særlige krav til kompetencer i forhold til medicin håndtering. Der vil være forskellige kompetencebehov inden for det somatiske, det psykiatriske og kommunale område i forhold til fx kompetencer inden for farmakologi.

Socialpsykiatrien og demensområdet udgør store specialområder på det kommunale område. Inden for socialpsykiatrien sker der en hastig udvikling, eksempelvis udvikles metoder til støtte for borgeren, hvilket stiller krav til nye kompetencer hos EPOS' målgruppe, fx omkring metoder til støtte af borgere i det levede liv.

Livsstilssygdomme og borgere med sindslidelser, misbrugs- og/eller sociale problemer medfører endvidere, at medarbejderne skal have kompetencer til at samarbejde med og støtte udsatte borgere.

EPOS varetager også efteruddannelse til portørerne i henhold til FKB 2688. Portøruddannelsesnævnet har gennem en rundspørge i regionerne konstateret, at der er omkring 150 portører, der på landsplan varetager kapelfunktionen på sygehuse. Der er sket og sker ændringer i funktionen på grund af ændringer i de administrative procedurer i forbindelse med kapelfunktionen, og der stilles nye krav til portørerne på grund af at befolkningssammensætningen ændrer sig, så portørerne kan udføre kapelfunktionen i forhold til forskellige etik og traditioner. Der er derfor behov for en efteruddannelse til portører i kapelfunktionen.

Praktikvejlederuddannelsen

EPOS har en uddannelse, der er målrettet praktikvejledere på EPOS-område – uddannelsen dækker både det pædagogiske område samt social- og sundhedsom-

rådet. Uddannelsen har ikke været revideret i længere tid, så der er behov for en revision af uddannelsen. Revisionen er begrundet i, at de beskrevne ændringer på både på det pædagogiske område og social- og sundhedsområdet betyder, at praktikvejlederne har behov for nye kompetencer i forhold til deres vejledning af de kommende elever især med hensyn til deres tilgang og værdier i relation til deres arbejdsfunktioner. Revisionen er desuden aktualiseret af gennemførelsen af erhvervsuddannelsesreformen.

Behov for analyser inden for EPOS' område

EPOS dækker en række jobområder, som alle i disse år kan karakteriseres som dynamiske. Udviklingen på arbejdsmarkedet er generelt præget af ændringer i tilbudsstruktur og organisering af jobfunktioner og arbejds gange. Udviklingen på arbejdsmarkedet vurderes i de kommende år at stille større krav til arbejdsmarkedsuddannelserne og det system, de er en del af. EPOS ser derfor behov for at gennemføre to analyser.

Jobfunktioner og opgaveudvikling i den regionale psykiatri – Analyse af kompetencekrav til social- og sundhedsassistenter på det regionale psykiatriske område”

Gennemførelsen af strukturreformen i 2007 betød ændringer i opgavefordelingen mellem kommuner og regioner, og denne udvikling præger fortsat udviklingen på det psykiatriske område. Opmærksomheden har været rettet mod ændringer i organisering og en øget specialisering i den regionale psykiatri samt et øget fokus på recovery-tankegangen. Der er i de seneste år kommet øget fokus på en helhedsorienteret og individuel tilgang med borgeren i centrum, på sammenhængende forløb, og på et udvidet samarbejde med pårørende, netværk og kommunale indsatser. Denne udvikling påvirker kompetencekrav til medarbejderne.

Formålet med analysen, er i forlængelse af ovenstående, at give udvalget et bedre grundlag for at vurdere og evt. revidere EPOS uddannelsesudbud i forhold til behov i den regionale psykiatri.

Herunder at vurdere:

- I hvilket omfang de eksisterende uddannelser fortsat dækker kompetenceudviklingsbehovet,
- Om der kan iagttages behov for nye strukturer på området som følge af nye kompetenceprofiler, samt
- Hvor der er behov for revision eller nyudvikling af uddannelser for at møde udviklingen i kompetencekrav på jobområdet.

Analyse: Pædagogisk arbejde i folkeskolen -Jobfunktioner og opgaveudvikling på folkeskoleområdet

Efteruddannelsesudvalget for det Pædagogiske område og Social –og Sundhedsområdet, EPOS, har defineret området omkring det pædagogiske arbejde i folkeskolen som indsatsområde i 2015 og foreslår derfor gennemførelse af en analyse. Formålet med analysen er, på baggrund af Folkeskolereformen, at skabe grundlag for at vurdere og revidere EPOS' uddannelsesstilbud målrettet medarbejdere i EPOS' målgruppe, der er ansat på folkeskoleområdet, eksempelvis pædagogmedhjælpere, personer med pædagogisk grunduddannelse (PGU) og pædagogiske assistenter (PAU).

Resultaterne fra analysen skal hjælpe efteruddannelsesudvalget med at vurdere:

- I hvilket omfang folkeskolereformen ændrer organisatoriske forhold og opgaver, der varetages af AMU målgruppen
- Hvilke nye kompetencekrav, der stilles til organisering og opgaveløsning

- På hvilke områder der er behov for revision eller nyudvikling af AMU uddannelser, for at møde udviklingen af kompetencekrav på jobområdet.

Behov for udvikling af læreruddannelse, arbejdsmarkedsuddannelser og undervisningsmaterialer

Læreruddannelse

De fleste af EPOS jobområder er under hastig udvikling. Det har betydning for uddannelsesudbuddet, men stiller desuden store krav til underviserne, som løbene skal holdes ajour på den faglige udvikling indenfor områderne - og herunder forholde sig til deres egen rolle som undervisere.

EPOS ansøger derfor om udviklingsmidler til afholdelse af faglæreruddannelser målrettet hhv. det pædagogiske område og social- og sundhedsområdet.

Der ansøges om midler til et lærerseminar målrettet det pædagogiske område inden for temaet: "Udviklingstendenser inden for det pædagogiske område som følge af nye organiseringsformer og nye kompetencekrav."

Der ansøges om midler til et lærerseminar målrettet social- og sundhedsområdet inden for temaet: "Udviklingstendenser inden for social- og sundhedsområdet som følge af nye organiseringsformer og nye kompetencekrav".

EPOS vil søge om midler under tema 4 til, at der i forbindelse med nyudvikling af 4 mål bliver søgt om ekstra midler, så fjernundervisning og digitale materialer indgår ved udvikling af målet, undervisningsmateriale samt læreruddannelse.

Behov for udvikling af nye AMU-uddannelser på EPOS' område

Aktivering og sygdomsforebyggelse hos ældre (revision)

De foreløbige resultater fra EPOS's "Analyse af EPOS' udbud i relation til det samarbejdende sundhedsvæsen" peger på, at der er behov for at uddannelsen revideres. Den handlingsorienterede målbeskrivelse bør ajourføres formuleringsmæssigt mht. begreber og værdier mm. med henblik på at sikre, at uddannelsen er opdateret i relation til det paradigmeskifte, der pågår i sundhedsvæsenet.

Arbejde med ældre i eget hjem (revision)

De foreløbige resultater fra EPOS's "Analyse af EPOS' udbud i relation til det samarbejdende sundhedsvæsen" peger på, at der er behov for at uddannelsen revideres. Den handlingsorienterede målbeskrivelse bør ajourføres formuleringsmæssigt mht. begreber og værdier mm. med henblik på at sikre, at uddannelsen er opdateret i relation til det paradigmeskifte, der pågår i sundhedsvæsenet.

Omsorgsarbejdet med ældre i leve- bomiljøer (revision)

De foreløbige resultater fra EPOS's "Analyse af EPOS' udbud i relation til det samarbejdende sundhedsvæsen" peger på, at der er behov for at uddannelsen revideres. Den handlingsorienterede målbeskrivelse bør ajourføres formuleringsmæssigt mht. begreber og værdier mm. med henblik på at sikre, at uddannelsen er opdateret i relation til det paradigmeskifte, der pågår i sundhedsvæsenet.

Personer med demens, aktiviteter og livskvalitet (revision)

De foreløbige resultater fra EPOS's "Analyse af EPOS' udbud i relation til det samarbejdende sundhedsvæsen" peger på, at der er behov for at uddannelsen revideres. Den handlingsorienterede målbeskrivelse bør ajourføres formuleringsmæssigt mht. begreber og værdier mm. med henblik på at sikre, at uddannelsen er opdateret i relation til det paradigmeskifte, der pågår i sundhedsvæsenet.

Pædagogisk arbejde i folkeskolen – det tværfaglige samarbejde/teamsamarbejde

Set i lyset af folkeskolereformen, er der behov for nye kompetencer til pædagog-medhjælpere og pædagogiske assistenter med ansættelse i folkeskolen.

Der ønskes en revision af den nuværende uddannelse, således at den kan imødekommer de kompetencekrav, der stilles fra folkeskolernes side til et pædagogisk arbejde.

Der bør ved denne revision udarbejdes et nyt inspirationsmateriale.

Læringsmiljø og didaktik

I arbejdet med pædagogiske aktiviteter, er der brug for fokus på sammenhænge, der har betydning for læring hos børn, unge og voksne.

Pædagogiske assistenter har brug for øget viden om sammenhænge, der har betydning for læring hos børn, unge og voksne. I arbejdet med pædagogiske aktiviteter efterspørges et generelt behov for yderligere fokus på didaktiske overvejelser.

Denne del af pædagogikken ses som et supplement til at kunne arbejde mere målrettet ud fra overordnede formålsbeskrivelser, samt at kunne omsætte det til konkret indhold, i specifikke sammenhænge.

Pædagogisk arbejde med digital læring og dannelse

Tendenser peger på, at den pædagogiske assistent vil opleve et øget kompetencebehov, der retter sig mod digital læring og dannelse, i forhold til pædagogiske aktiviteter blandt børn, unge og voksne.

I brugen af teknologiske redskaber, samt digitale og sociale medier, vil der være brug for at arbejde med opgaver, som f.eks. vidensøgning, fysisk og virtuel interaktion og andre anvendelsesmuligheder. Der er brug for øget viden om metoder og overvejelser bag digitale mediers didaktik, der understøtter faglig refleksion og stilningtagen, og som har betydning for organiseringen af den pædagogiske praksis.

Uddannelsen er tænkt som efter-/videreuddannelser for uddannede pædagogiske assistenter.

Praktikvejledning af PAU- og SOSU-elever

Udvalget ønsker, at der generelt sker en revision af praktikvejlederuddannelsen, samt at der herunder specifikt ses på udbygning af mål, således at uddannelsen også bidrager til, at praktikvejlederne bliver opmærksomme på deres opgave i forhold til at give eleverne det rette "mindset" i forhold til de paradigmer, der er gældende på praktikstedet.

Viden om sundhed og aldring på voksenhandicapområdet

Der er behov for nye kompetencer i medarbejdergrupperne, med fokus på sundhedsfremme, forebyggelse og tidlig indsats.

EPOS' analyse af voksenhandicapområdet peger på et voksende antal ældre med psykiatrisk overbygning, samt borgere med fysisk og psykisk funktionsnedsættelse, med betydelige sundhedsproblemer i tillæg til deres handicap. Øvrig forskning understøtter, at sundhedstilstanden er betydeligt værre blandt disse grupper med fare for overdødelighed.

I fremtiden er der behov for øgede sundhedsfaglige kompetence blandt det pædagogiske personale, indenfor viden om livsstilssygdomme, sundhed, sygdom og aldring, men også sundhedspædagogik, samt brug af tværfaglig viden og samarbejde.

Brugen af handleplaner og dokumentation i arbejdet med mennesker med udviklingshæmning

Loven om det nye sociale tilsyn stiller større krav til dokumentation. Der stilles dermed større krav til medarbejderne om at kunne arbejde på grundlag af handleplaner, samt dokumentere effekterne af indsatsen. Det stiller yderligere krav til medarbejdernes anvendelse af et skriftligt fagsprog. Uddannelsen skal udvikle disse kompetencer.

Kapelfunktionen

Portøruddannelsesnævnet har gennem en rundspørge i regionerne konstateret, at der er omkring 150 portører, der på landsplan varetager kapelfunktionen på sygehusene. Der er sket og sker ændringer i funktionen på grund af ændringer i de administrative procedure i forbindelse med kapelfunktionen, og der stilles nye krav til portørerne på grund af at befolkningssammensætningen ændrer sig, så portørerne kan udføre kapelfunktionen i forhold til forskellige etik og traditioner. Der er derfor behov for en efteruddannelse til portører i kapelfunktionen.

Fjernundervisning

EPOS vil søge om midler under tema 4 til, at der i forbindelse med nyudvikling af 4 mål bliver søgt om ekstra midler, så fjernundervisning og digitale materialer indgår ved udvikling af målet, undervisningsmateriale samt læreruddannelse.

Der er valgt 4 uddannelser, hvor to er inden for det pædagogiske område, en på social- og sundhedsområdet samt den særlige praktikvejlederuddannelse på EPOS' område.

Der søges ekstra midler fordi, uddannelserne skal udvikles så omfatter muligheden for fjernundervisning, undervisningsmaterialerne skal omfatte digitale materialer og inspiration til tilrettelæggelse af fjernundervisning, og for at sikre anvendelse skal der holdes læreruddannelse for alle fire mål.

Behov for udvikling af undervisningsmateriale på EPOS' område

De store forandringer på EPOS' område medfører et fortsat behov for inspirationsmaterialer, der går i dybden med f.eks. de faglige temaer i uddannelsen, herunder anbefalinger til baggrundslitteratur, lovgivning og links, samt giver konkrete bud på

cases og opgaver til brug i undervisningen for at understøtte en praksisnær undervisning.

EPOS søger derfor udviklingsmidler til fortsat at kunne udvikle undervisningsmateriale til de AMU-uddannelser, der udvikles af EPOS.

Det forventes, at EPOS desuden vil søge om midler til udvikling af digitalt materiale til nogle af de nyudviklede uddannelser

EPOS vil søge om midler under tema 4 til, at der i forbindelse med nyudvikling af 4 mål bliver søgt om ekstra midler, så fjernundervisning og digitale materialer indgår ved udvikling af målet, undervisningsmateriale samt læreruddannelse.

Prioritering

Undervisningsministeriet har ønsket, at udvalget angiver en prioritering af udviklingsmidlerne. Såfremt der bliver behov for at prioritere blandt de indmeldte udviklingsbehov, ønsker EPOS-udvalget at nedprioritere udviklingen af undervisningsmateriale. EPOS-udvalget vil gerne understrege, at det selvfølgelig vil være beklageligt i forhold til kvalitetssikringen af uddannelserne.

ETIE – Efteruddannelsesudvalget for Tekniske Installationer og Energi

Ansøgning om AMU-udviklingsmidler 2015

Arbejdsmarkedspolitisk redegørelse

Den generelle finansielle krise påvirkede også installationsbranchen. Efter rekordårene i 2007 og 2008 faldt omsætningen i installationsbranchen markant de følgende år og steg først igen i årene 2011 og 2012, hvor stigningen i omsætningen i branchen primært var forårsaget af store offentlige anlægsaktiviteter.

I 2013 faldt installationsbranchens omsætning dog igen med 2,6 mia. kroner til 42,7 mia. kroner – et fald på 5,8 procent. TEKNIQ's Markedsstatistik for marts 2014 viser, at elbranchen stod for størstedelen af nedgangen med et fald på 2 mia. kroner, mens vvs-branchen oplevede et fald på 0,6 mia. kroner. Omsætningen fordelte sig i 2013 med 23,9 mia. kroner i elbranchen og 18,8 mia. kroner i vvs-branchen. Det var forventet, at installationsbranchens omsætning kun lige akkurat ville holde niveauet fra 2012, og det er derfor overraskende, at faldet blev så markant.

TEKNIQs Markedsstatistik indeholder en analyse af faldet i installationsbranchens aktivitet. Udover faldende byggeaktivitet kan faldet skyldes flere særlige omstændigheder. Omsætningen var i fjerde kvartal 2013 markant lavere end samme kvartal i 2012. Der var en ekstraordinær høj aktivitet fra opsættelsen af solcelleanlæg i slutningen af 2012. Derfor var faldet særligt stort i el-branchen i fjerde kvartal 2013. Samtidig var fjerde kvartal 2012 påvirket af en ekstra renoveringsaktivitet, inden BoligJobordningen ophørte ved udgangen af året. Det hjalp heller ikke, at første kvartal 2013 var præget af en usædvanlig hård vinter samt usikkerhed omkring genetablering af BoligJobordningen. Hård priskonkurrence har også været med til at presse branchens omsætning.

TEKNIQs Markedsanalyse fra oktober 2014 viser, at installationsbranchens omsætning i første halvår 2014 faldt med 225 millioner kr. til 19,8 mia. kroner – et fald på 1,1 procent sammenlignet med første halvår 2013. Elbranchen forårsagede faldet med en tilbagegang på 285 millioner kr. til 11,0 mia. kr. – svarende til et fald på 2,5 procent. Vvs-branchen oplevede derimod en stigning på 0,7 procent, da omsætningen steg med 60 mio. kr. til 8,8 mia. kr.

TEKNIQ forventer at installationsbranchens omsætning i 2014 omtrent vil fastholde niveauet for 2013. I 2015 forventes et beskedent fald på 1 procent, når BoligJobordningen ophører. Omsætningskønnene for 2014 og 2015 er først og fremmest baseret på, at det økonomiske opsving lader vente på sig og det samlede nybyggeri er på et meget lavt niveau. Det private nybyggeri af boliger og erhvervsbygninger er på de laveste niveauer siden 50'erne, mens der fortsat er en betydelig offentlig aktivitet. I 2015 vil aktiviteten fra store offentlige projekter, herunder specielt hospitalsbyggeri, være med til at skabe aktivitet i branchen. BoligJobordningen afvikles ved årsskiftet, og det vil ligesom i 2012 føre til hamstring af håndværksopgaver mod slutningen af 2014 og et stort opgavemæssigt tomrum efter nytår. Derfor er der ikke udsigt til aktivitetsfremgang i installationsbranchen i 2015.

I forhold til reparation, service og vedligeholdelse vil der i de kommende år fortsat være en anseelig offentlig aktivitet fra modernisering og energirenovering af almene boliger og offentlige institutioner. De private boligejere vil blive påvirket af, at BoligJobordningen fortsætter i 2014, men ophører fra starten af 2015. Ændringer inden for industri- og erhvervsområdet afhænger af, hvordan økonomien udvikler sig. Økonomisk fremgang vil skabe meraktivitet inden for automatisering og mere energieffektiv produktion.

ETIE – Efteruddannelsesudvalget for Tekniske Installationer og Energi

Ansøgning om AMU-udviklingsmidler 2015

Installationsbranchens virksomheder forventede i starten af året en stigende omsætning i 2014 og om fem år. I 2014 forventer 36 procent af virksomhederne, at omsætningen vil stige, 50 procent tror på en uændret omsætning, mens 14 procent forventer en lavere omsætning. Virksomhederne forventer konkret, at omsætningen vil stige 1,4 procent i 2014. Tilbagegangen i installationsbranchens omsætning i første halvdel af 2014 betyder, at branchens virksomheders positive forventninger til året formentlig ikke bliver til virkelighed.

Ser man fem år frem i tiden, er forventningerne markant bedre, hvor hele 76 procent af installationsbranchens virksomheder regner med, at omsætningen vil være større end i 2013. Kun 4 procent forventer, at omsætningen vil være mindre.

Installationsbranchen forventer stigende omsætning om fem år inden for alle ejendomsstyper. For alle ejendomsstyper forventer omkring 50-60 procent stigende omsætning, mens 5-8 procent forventer faldende omsætning. Boligejendomme er som ventet området med de mest positive forventninger grundet det lave niveau af nybyggeri i dag, hvor bunden vurderes at være nået.

Ser man i stedet på virksomhedernes forventninger til 2014, skiller anlægsområdet sig ud ved at have de mindst positive forventninger. De blot moderate forventninger til anlægsområdet skyldes, at branchen først for alvor vil indgå i de store offentlige byggeprojekter fra 2015 og frem.

Installationsbranchens beskæftigelse faldt i 2013 med 250 beskæftigede til 39.650 beskæftigede. Udviklingen skyldes, at beskæftigelsen faldt mere i vvs-branchen, end beskæftigelsen steg i el-branchen. Det skønnes, at beskæftigelsen vil stige med 200 personer i 2014 og 150 personer i 2015 til en samlet beskæftigelse på 40.000 personer, fordelt på 24.600 beskæftigede i elbranchen og 15.400 beskæftigede i vvs-branchen. Forventningen om en svagt stigende beskæftigelse vil ikke nævneværdigt påvirke ledigheden blandt elektrikere og vvs'ere, og der skønnes derfor kun en begrænset reduktion i ledigheden.

I 2014 og 2015 forventes en lille stigning i antallet af beskæftigede i installationsbranchen. Om det påvirker ledigheden afhænger af, om de ledige har de efterspurgte kompetencer, og om branchen kan trække nogle af de elektrikere og vvs'ere tilbage, som har forladt branchen under krisen.

Ledigheden har været faldende det sidste år. Fra 2,5 procent ledige elektrikere i august 2013 til 2,1 procent i august 2014 og fra 5,6 procent ledige vvs'ere i august 2013 til 5,2 procent ledige i vvs-branchen i august 2014. Til sammenligning var arbejdsløsheden for hele arbejdsstyrken i juli 2014 på 5,1 procent og dermed højere end ledigheden blandt både elektrikere og vvs'ere. Det skønnes, at ledigheden kun vil ændre sig beskedent, men dog faldende, de kommende to år.

Fælles

Behovsredegørelse

ETIE har i flere år arbejdet med at øge AMU-aktiviteten inden for udvalgets brancheområde og har derfor gennemført en omfattende proces, der har som overordnet formål at øge deltagelsen i efteruddannelse. Processen, der også har indbefattet serviceeftersynet har bestået af flere elementer. For det første en forenkling og forbedring af AMU-udbuddet ved at reducere antallet af AMU-mål, at målrette de eksisterende, sammensætte relevante temapakker og udbyde kampagnekurser. For det andet af at sikre større

ETIE – Efteruddannelsesudvalget for Tekniske Installationer og Energi

Ansøgning om AMU-udviklingsmidler 2015

pålidelighed i udbuddet ved at indføre garantikurser og øge den nationale koordination mellem erhvervsskolerne. Og endelig for det tredje ved at skabe større opmærksomhed om AMU-kurserne ved at markedsføre det aktuelle kursusudbud bedre over for virksomheder og medarbejdere inden for branchen.

Analyse og Evaluering

ETIE er som led i serviceeftersynet i gang med at gennemføre en analyse af efteruddannelsesudbuddet på hele ETIEs område. Da analysen er særdeles omfattende, er den endnu ikke afsluttet.

I 2015 ønsker ETIE at gennemføre en udvikling og afprøvning af prøveformer i relation til AMU-systemet. Behovet for undersøgelsen udspringer af et udtrykt ønske fra både erhverv og skoler om at kunne bruge nye prøveformer, der afprøver læringsudbyttet og samtidig modsvarer arbejdsformer og -krav i installationsbranchen. Det er hensigten, at projektet skal omfatte udvikling af konkrete nye prøveformer og efterfølgende afprøvning på skoler i forlængelse af eksisterende AMU-uddannelser.

- ETIE søger på den baggrund om analyse- og evalueringsmidler fra rammebevillingen 2015.

El-branchen

Behovsredegørelse

I 2013 efteruddannede elbranchens medarbejdere sig i 18.559 dage i AMU-systemet, hvilket er nogenlunde det samme niveau som i 2012. Dermed er AMU-aktiviteten fortsat omtrent på niveau med årene inden de ekstraordinære år i 2009 og 2010, hvor aktiviteten steg voldsomt. Udover efteruddannelse i AMU-systemet foregår op mod halvdelen af efteruddannelsesaktiviteten i elbranchen i privat regi, hvilket samlet set medfører en relativt stabil aktivitet.

I første halvår af 2014 er AMU-aktiviteten i elbranchen steget i forhold til aktiviteten i første halvår 2013. I første halvår 2014 efteruddannede elbranchens medarbejdere sig således i 10.595 dage, hvilket er en stigning på 4 procent i forhold til den tilsvarende periode i 2013.

De første kurser, der er udviklet i forbindelse med gennemgangen, er nu begyndt at blive udbudt og interessen for flere af kurserne er allerede stor. Det forventes derfor, at processen for at forenkle og forbedre AMU-udbuddet samt indførelsen af garantikurser og styrket markedsføring vil føre til højere aktivitet i 2014 og 2015, ligesom den lave ledighed blandt elektrikere vil medføre et behov for at opdatere kompetencer for faglærte elektrikere, der har arbejdet uden for branchen under finanskrisen.

Arbejdsmarkedspolitisk bestemte behov

TEKNIQ har desuden udarbejdet en arbejdskraftanalyse, hvori elbranchens forventede fremtidige kompetencebehov blandt andet analyseres. Kompetencebehovet følger naturligt den forventede markedsudvikling. Elbranchen har positive forventninger til markedsudviklingen på alle produktområder i de kommende fem år. Forventningerne er i år mere positive end sidste år. Elbranchen ser de største vækstmuligheder på markedet for energieffektivisering, hvor 72 procent af branchens virksomheder forventer stigende omsætning. De høje forventninger skyldes blandt andet Danmarks høje energipriser, der skaber incitament for energieffektivisering. Markedet for intelligente bygningsinstallationer og traditionelt installationsarbejde skiller sig også positivt ud, da cirka 60 procent af branchens virksomheder forventer

ETIE – Efteruddannelsesudvalget for Tekniske Installationer og Energi

Ansøgning om AMU-udviklingsmidler 2015

vækst. For tele-/datainstallationer, sikring, vedvarende energi og styring og automatik er det omkring 40-50 procent af branchens virksomheder, der forventer stigende omsætning.

På den baggrund forventes det, at elbranchens kompetencebehov i de kommende år hovedsagelig vil ske inden for sikring, vedvarende energi, intelligente bygningsinstallationer, automatiske anlæg i bygninger samt automatiske maskinanlæg.

Derudover er der et stadigt stigende behov for elektrikere inden for off-shore-området, hvilket medfører et kompetencebehov efter personer, der har kendskab til de særlige forhold, der er gældende for elektrikerarbejde inden for offshore-området.

Behov for tilskud til udvikling af FKB og arbejdsmarkedsuddannelser

FKB'er

Der søges ikke om udviklingsmidler til at udvikle nye eller revidere eksisterende FKB.

Arbejdsmarkedsuddannelser

Tekniske entrepriser bliver stadigt større og mere komplekst, hvilket medfører et behov for projektstyringskompetencer blandt medarbejdere i el-branchen, der blandt andet omfatter opgavebemanding, kvalitetssikrende procedurer, udarbejdelse af bemandings- og materialeleveringsplaner samt deltagelse i opstarts-, byggemøder og afleveringsforretninger. På den baggrund søges der om at udvikle:

1 uddannelsesmål og kompendium

- Teknisk entreprise- og projektstyring (udvikles som fælles mål, der retter sig mod både el- og vvs-uddannede).

Ud fra analyser af markedsudviklingen og arbejdskraftbehovet samt en vurdering af det nuværende efteruddannelsesudbud søges der om midler til at udvikle:

5 uddannelsesmål og kompendier

- Intelligente bygningsinstallationer og design af enkle brugerflader – centrale
- CTS-anlæg
- Automatiske anlæg på maskiner
- Integration og energieffektivisering af Building Management Systemer
- Integrerede kommunikationsnetværk

Udviklingen inden for velfærdsteknologiske systemer på blandt andet hospitaler, plejehjem mv., har medført et behov for øgede kompetencer til installation og integration af velfærdsteknologiske løsninger til fx hjælp til løft, spisemaskiner, automatiske toiletter og kommunikative hjælpemidler. Derfor søges der om at udvikle

1 uddannelsesmål og kompendium

- Elteknik i velfærdsteknologiske løsninger

ETIE – Efteruddannelsesudvalget for Tekniske Installationer og Energi

Ansøgning om AMU-udviklingsmidler 2015

Endelig medfører det stigende behov for elektrikere i off-shorebranchen et behov for at udvikle efteruddannelses tilbud, hvor man lærer at udføre sikkerhedsmæssig korrekte installationer, vedligeholdelse, fejlsøgning af elektriske installationer, som anvendes offshore. Der søges på den baggrund om at udvikle:

1 uddannelsesmål og kompendium

- El-installationer i off-shore

Udvikling af faglæreruddannelse

El-branchens årlige 4-dages læreruddannelsesuge for branchens undervisere gennemføres også i 2015. Læreruddannelsesugen er en årlig tilbagevendende begivenhed, hvor branchens undervisere bliver fagligt opkvalificeret. Undervisningen vil som de tidligere år blive gennemført som workshops med indlæg og undervisning af såvel fageksperter som faglærere fra de tekniske skoler og med et forventet deltagerantal på 175-250 personer. Læreruddannelsesugen gennemføres i 2015 på TCAA i Aalborg.

Det er ETIE's erfaring, at der opnås de bedste resultater med nyudviklede mål, hvis det også sikres, at lærernes faglige og fagdidaktiske kompetencer udvides så de svarer til de nye mål. Derfor søger ETIE om udviklingsmidler til at udvikle faglæreruddannelser til alle nyudviklede uddannelsesmål.

Faglæreruddannelse:

- Faglig opdatering af faglærere

Faglæreruddannelse til nye AMU-mål om:

- Teknisk entrepris- og projektstyring
- Elteknik i velfærdsteknologiske løsninger
- El-installationer i off-shore

VVS-branchen

Behovsredegørelse

I 2013 efteruddannede vvs-branchens medarbejdere sig i 16.141 dage i AMU-systemet, hvilket er ca. samme niveau som i 2012, hvor vvs-branchens medarbejdere efteruddannede sig i 16.314 dage. Udover AMU-aktiviteten foregår knap halvdelen af efteruddannelsesaktiviteten i vvs-branchen i det private.

I første halvår af 2014 er AMU-aktiviteten i vvs-branchen faldet i forhold til aktiviteten i første halvår 2013. I første halvår 2014 efteruddannede vvs-branchens medarbejdere sig således i 9.287 dage, hvilket er et fald på 13 procent i forhold til den tilsvarende periode i 2013.

Det forventes, at denne tendens vil ændre sig fremover som følge af flere garantikurser, øget markedsføring i form af et årligt udbudskatalog og kvartalsvise udbudsoversigter. Forventningen er, at større viden om det opdaterede og fokuserede efteruddannelsesudbud vil gøre AMU-udbuddet mere synligt og attraktivt for både virksomheder og medarbejdere.

Arbejdsmarkedspolitisk bestemte behov

ETIE – Efteruddannelsesudvalget for Tekniske Installationer og Energi

Ansøgning om AMU-udviklingsmidler 2015

Som led i serviceeftersynet er vvs-branchen i gang med at omlægge hele udbuddet af arbejdsmarkedsuddannelser, således at det passer bedre til arbejdsmarkedets behov. Foreløbig har det medført, at 24 udviklingsopgaver er igangsat eller planlagt igangsat. Dette arbejde skal videreføres.

På baggrund af ændringer i normer og standarder og krav om hygiejnekursus i forbindelse med arbejde med vand er der desuden et behov for nyudvikling af arbejdsmarkedsuddannelser

Behov for tilskud til udvikling af FKB og arbejdsmarkedsuddannelser

FKB'er

Der søges ikke om udviklingsmidler til at udvikle nye eller revidere eksisterende FKB.

Arbejdsmarkedsuddannelser

Tekniske entrepriser bliver stadig større og mere komplekst, hvilket medfører et behov for projektstyringskompetencer blandt medarbejdere i el-branchen, der blandt andet omfatter opgavebemanding, kvalitetssikrende procedurer, udarbejdelse af bemandings- og materialeleveringsplaner samt deltagelse i opstarts-, byggemøder og afleveringsforretninger. På den baggrund søges der om at udvikle:

1 uddannelsesmål og kompendium

- Teknisk entreprise- og projektstyring (udvikles som fælles mål, der retter sig mod både el- og vvs-uddannede).

Som led i serviceeftersynet har ETIE på baggrund af en omfattende analyse i forbindelse med serviceeftersynet besluttet at omlægge hele udbuddet af arbejdsmarkedsuddannelser på vvs-området. Der ansøges derfor om udviklingsmidler til at udvikle 10 uddannelsesmål og kompendier:

- Blikkenslagerhåndværk og -udsmykning
- Grundlæggende inddækninger og gennembrydninger ved undertag
- Viden og sikring mod skader i forbindelse med ekstremregn
- VE-ordning for små vedvarende energianlæg
- Vandbehandling med hygiejneinstruktion
- Totalinstallationer i parcelhuse
- Totalinstallationer i større ejendomme
- Køleanlæg i bygninger ifølge DS 469
- Grundlæggende ventilationsmontage
- Lyd- og Luftkvalitet i ventilationssystemer

Fremtidens større byggerier vil have behov for køleanlæg, hvor havvand bruges som kølemedie, hvilket medfører et kompetencebehov i branchen for at kunne udføre installationer inden for dette område. Der ansøges derfor om midler til:

1 uddannelsesmål og kompendium

- Fjernkøling: Havkøleanlæg og installationstyper

ETIE – Efteruddannelsesudvalget for Tekniske Installationer og Energi

Ansøgning om AMU-udviklingsmidler 2015

Endelig er der med indførelsen af vasketoiletter og intelligente badeværelser, opstået et behov for kompetencer inden for service og installation på området. Derfor søges der om midler til:

1 uddannelsesmål og kompendium

- Velfærdsteknologiske sanitetsløsninger, Installation og service af vasketoiletter og vaskerobotter

Udvikling af faglæreruddannelse

Vvs-branchens årlige læreruddannelsesuge for branchens undervisere gennemføres også i 2015. Læreruddannelsesugen har siden 1998 været gennemført hvert år umiddelbart inden skolernes sommerferie med et deltagerantal på 75-100 personer pr. år. Uddannelsesugen gennemføres i regi af branchens organisationer og branchens netværksskoler, hvor et samarbejde om uge 26 er etableret. Her afklares behovet for opdatering i de faglige discipliner, som branchens efteruddannelse dækker.

Undervisningen vil som de tidligere år blive gennemført som workshops med indlæg og undervisning af såvel fagekspertes som faglærere fra de tekniske skoler og med et forventet deltagerantal på 80 personer. Læreruddannelsesugen gennemføres i 2015 på EUC Sjælland i Næstved.

Det er ETIE's erfaring, at der opnås de bedste resultater med nyudviklede mål, hvis det også sikres, at lærernes faglige og fagdidaktiske kompetencer udvides så de svarer til de nye mål. Derfor søger ETIE om udviklingsmidler til at udvikle faglæreruddannelser til alle nyudviklede uddannelsesmål.

Faglæreruddannelse:

- Faglig opdatering af faglærere
- Faglæreruddannelse til nye AMU-mål om:
  - Blikkenslagerhåndværk og -udsmykning
  - Viden og sikring mod skader i forbindelse med ekstremregn
  - Grundlæggende ventilationsmontage
  - Teknisk entreprise- og projektstyring
  - Velfærdsteknologiske sanitetsløsninger
  - Clean-tech

Skorstensfejerbranchen

Behovsredegørelse

I 2013 efteruddannede skorstensfejer-branchens medarbejdere sig i 1.158 dage i AMU-regi, hvilket er et fald på 30 procent i forhold til rekordårene 2011 og 2012. Det er dog fortsat markant procent højere aktivitet end i 2010 og en stigning i forhold til aktiviteten i tidligere år. I første halvår af 2014 har AMU-aktiviteten været 8 procent højere end i den tilsvarende periode i 2013. 709 dage i første halvår af 2014 i forhold til 651 dage i første halvår af 2012.

Skorstensfejerfagets kvalitetskoncept byder fagets udøvere at gennemføre 10 dages kursus på 3 år. Kursuskravet er gældende for både mestre og svende og der er i gang med at blive udviklet nye kurser i forlængelse af dette krav. Det forventes derfor, at efteruddannelsesaktiviteten for 2014 og 2015 vil være højere end i 2013.

ETIE – Efteruddannelsesudvalget for Tekniske Installationer og Energi

Ansøgning om AMU-udviklingsmidler 2015

Arbejdsmarkedspolitisk bestemte behov

Det internationale fokus på klimaforandringer og herunder på regenerativ og energetiske (bioenergi) energiformer, afvikling af fossilt brændsel samt på partikelforurening påvirker skorstensfejerbranchen og de fremtidige udviklingsmuligheder inden for den.

Skorstensfejerfaget udvikler sig på områder om service og vedligeholdelse af ildsteder med tilhørende skorstene. Dette medfører øget behov for kompetencer i branchen inden for el og komponenter i fyringsanlæg.

Udviklingen inden for områderne ildsteder og skorstene medfører, at ildstederne optimeres mest muligt, hvorved røgvejene bliver meget små, og der derved kan ske forgiftning, eksplosion og brand. Beregninger og naturvidenskabelige argumenter og modeller kan være med til forståelse af de farer, der er forbundet med nye ildsteder. Skorstensfejere har for at kunne varetage deres jobfunktioner i fremtiden derfor behov for større indsigt og mulighed for konkrete beregninger, der kan understøtte argumentationer og vejledninger om vedligeholdelse og nyetablering af ildsteder og fyringsanlæg.

Behov for tilskud til udvikling af FKB og arbejdsmarkedsuddannelser

Arbejdsmarkedsuddannelser

Ud fra ændringerne i efterspørgsel og forventninger inden for skorstensfejerbranchen er der et behov for udvikling af:

2 uddannelsesmål og kompendium

- Vejledning om energiudnyttelse gennem kombinationsløsninger
- Komponenter i fyringsanlæg

Den arbejdsmarkedspolitiske redegørelse 2015

Redegørelsen er koordineret med referencegrupperne, de faglige udvalg på det merkantile område, ledelse, finans, det statslige område, samt medie & kommunikation.

HAKL har i 2015 bl.a. fokus på følgende indsatsområder:

- Synliggørelse/markedsføring af kurserne til virksomheder og medarbejdere
- Digital læring
- Større sammenhæng til EUD og videregående niveau
- Fokus på kursuspakker, horisontalt og vertikalt samt IKV

Flere af indsatsområderne har sammenhæng med de 4 prioriterede temaer, som ministeriet i sit indkaldelsesbrev har angivet, nemlig 1) beskrivelsessystemet i AMU, 2) afprøvning i AMU, 3) udvikling af uddannelsesstrukturer, samt 4) fjernundervisning i AMU – tillægspulje på 9. mio. kr. fra vækstplan.dk.

I det følgende uddybes de behov, som HAKL har registeret og ønsker at ansøge om udviklings- og analysemidler til på UUL-puljen 2015 og under Tillægspuljen til Fjernundervisning i AMU.

Synliggørelse af kurserne til virksomheder og medarbejdere

Udvalget har på et møde i efteråret drøftet, hvordan HAKL yderligere kan synliggøre og markedsføre sine kurser til virksomheder og medarbejdere.

HAKL er meget opmærksom på, at både målformuleringen og især websøgeteksten, som er den tekst virksomheder og kursister sammen med målgruppeformuleringen møder på EfterUddannelse.dk, har betydning for virksomheder og kursisters opfattelse af indhold og målgruppe.

HAKL har i den forbindelse noteret sig, at ministeriet afholder en workshop den 10. november for konsulenterne i efteruddannelsesudvalgenes sekretariater om implementering af de forenklinger mv. af AMU-beskrivelsessystemet, som den nedsatte arbejdsgruppe og VEU-rådet har besluttet. HAKL vil derfor i sit løbende og fremadrettede udviklingsarbejde være meget opmærksom på de muligheder for sproglige forenklinger, punktopstilling, niveaumarkører mm. i de handlingsorienterede målformuleringer, som der nu lægges op til.

I foråret 2013 tilsluttede HAKL sig amukurs.dk og har i samarbejde med TUR, IF, MI og TE videreudviklet kursusportalen. Kursusportalen er med til at synliggøre de muligheder for opkvalificering – både horisontalt og vertikalt - som HAKLs kursusudbud rummer, i og med at den præsenterer alle de kurser, HAKL har udviklet, og de kursusstrukturer, som kurserne indgår i.

HAKL og de øvrige samarbejdspartnere har fået midler til et større markedsføringsprojekt fra TUP2013-puljen *Oplev AMU* til at profilere AMU via den fælles kursusportal www.amukurs.dk og med kursisterne som uddannelsesambassadører på de sociale medier, en udbygning af amukurs.dk med "Min profil", hvor kursisterne kan logge på med NemID og se gennemførte og tilmeldte kurser og få et bud på nye, relevante kurser. amukurs.dk er nu også tilgængelig fra mobile platforme. Samarbejdet om formidling og videreudvikling af amukurs.dk videreføres i TUP-2014 projektet *Vælg til med AMU*.

Digital læring

Sekretariatet har hen over sommeren og efteråret 2013 holdt møder med forskellige operatører af digitale læringsplatforme og udviklere af digitale læringsmaterialer. Interessen for digital læring skal bl.a. ses på baggrund af virksomhedernes behov for fleksible afholdelsesformer, faldet i kursusaktiviteten, der fordrer et nyt og moderne AMU-system, samt indførelsen af garantikurser.

Digital læring vil øge fleksibiliteten, og formentlig styrke den enkelte kursists læringsudbytte, da digitale undervisningsmaterialer giver mulighed for at tilgodese flere forskellige læringsstile. En strategi for omstilling af HAKLs kurser til digital læring blev godkendt af HAKL i december 2013, og der arbejdes i 2014 og fremefter med TUP-projektet *Større fleksibilitet og kvalitet via digital læring i AMU*,

Efteruddannelsesudvalget for Handel, Administration, Kommunikation & Ledelse

---

samt omstilling af HAKLs kurser til digitalt udbud via de ordinære bevillinger og omdisponeringer, hvor det er muligt.

I forbindelse med gennemførelse af AMU-uddannelser som digital læring, hvor deltager og lærer ikke er fysisk tilstede samtidig, er der brug for andre evalueringsformer end den, der er tradition for i AMU, hvor deltagernes opnåelse af viden og færdigheder sikres gennem fælles tilstedeværelse af deltager og lærer i en bestemt fastlagt periode.

HAKL sætter i sit TUP-projekt bl.a. fokus på dokumentation af læringsudbytte gennem udvikling af modeller/skabeloner for digitale tests før og efter den digitale læring samt effektmåling 3 måneder senere. TUP-projekt baserer sig på eksisterende erfaringer, men de er stadig sparsomme inden for AMU, herunder på HAKLs uddannelsesområder.

Derfor søger HAKL et projekt under tema 2) Afprøvning i AMU om *Digitale test i AMU på HAKLs uddannelsesområder*. Projektet skal ses i sammenhæng med og muliggøre en udbygning af TUP-projektet, så de udviklede modeller/skabeloner for initial- og terminaltest samt effekttest i TUP-projektet, implementeres i udviklingen af alle 100 digitale undervisningsmaterialer, og kvalitetssikres.

Projektets formål er at afprøve digitale selvrettende test som metode til dokumentation for læringsudbyttet i AMU inden for HAKLs 5 kursusområder *administration, it, økonomi og regnskab, ledelse samt detailhandel* med henblik på at afdække hvilke testformer, der er velegnede på de forskellige kursusområder samt om nogle AMU-mål er mere velegnede til digitale selvrettende test end andre.

Projektet skal derfor muliggøre, at de udviklede modeller/skabeloner for initial- og terminaltest samt effekttest i TUP-projektet afprøves i de helt eller delvist digitale læringsforløb ved at der til hvert af de 100 uddannelsesmål/digitale undervisningsmaterialer udarbejdes 60 selvrettende digitale testopgaver/spørgsmål, som kvalitetssikres.

Projektet vil derfor medvirke til at sikre, at TUP-projektet får en væsentlig gennemslagskraft på det digitale udbud i ordinær drift hvad angår anvendelsen af digitale test før og efter samt undervejs i det digitale læringsforløb som dokumentation for læringsudbyttet.

Under tillægspuljen til Fjernundervisning i AMU ansøger HAKL om udvikling af 50 digitale undervisningsmaterialer til kurser, der dermed kan afholdes som fjernundervisning inden for områderne Administration, It i Fælleskataloget (hvor HAKL er udviklingsansvarligt efteruddannelsesudvalg), Detailhandel, samt Produktion af trykt og digital kommunikation, jf. liste med titel på de mål, der søges udviklet digitale undervisningsmaterialer til.

De 50 digitale undervisningsmaterialer supplerer de 100 digitale kursusmaterialer inden for områderne *administration, it, økonomi og regnskab, ledelse samt detailhandel* under TUP-projektet. Ansøgningen om udvikling af digitale undervisningsmaterialer skaber dermed et volumen inden for centrale kursusområder for HAKL, som gør AMU-udbydere i stand til at imødekomme virksomheders og kursisters behov for fleksibel, kvalitativ, hurtig og målrettet kompetenceudvikling.

HAKL ansøger endvidere under tillægspuljen om et projekt om *Uddannelse i digital læring for undervisere inden for HAKLs uddannelsesområder*. Projektet skal muliggøre en udbygning af HAKLs digitale kompetenceudviklingsforløb i TUP-projektet ved at der indgås en aftale med en eller flere aftagere om, at underviserne får mulighed for løbende at opnå ECTS-point, der samlet set giver adgang til eksamen i modulet "Digitale teknologier i de erhvervsrettede uddannelser" på den erhvervspædagogiske diplomuddannelse, og dermed på denne måde opfylder kvalifikationskravet om 10 ECTS.

Der er i TUP-projektet ikke afsat midler til et digitalt kompetenceudviklingsforløb, der bygger bro til den erhvervspædagogiske diplomuddannelse, men HAKL vurderer, at dette vil være en ekstra vigtig

kvalitet i TUP-projektet. Samtidig retter det ansøgte projekt sig også mod eksempelvis de undervisere, der skal udvikle digitale undervisningsmaterialer for HAKL under tillægspuljen til Fjernundervisning i AMU. Projektet er nærmere beskrevet i bilag 1 i Arbejdsmarkedspolitisk redegørelse.

Endelig søger HAKL under tillægspuljen om Kompetenceudvikling af undervisere og afprøvning af helt eller delvist digitale læringsforløb i HAKLs TUP-projekt via udvikling af amuonline.dk

Tietgen CompetenceCenter har stillet platformen amuonline.dk til rådighed for HAKLs TUP-projekt. Tietgen er endvidere indstillet på, at ejerskabet til amuonline.dk overgår til en andelsforening, der til en begyndelse består af de deltagende skoler i HAKLs TUP-projekt.

Hensigten er at udvide ejerkredsen med dem, der ønsker at være med på de vilkår, som foreningen måtte beslutte. HAKL har en forventning om, at alle godkendte udbydere af HAKLs kursusområder vil have en interesse i at deltage, men også udbydere fra andre uddannelsesområder skal have mulighed for at tilslutte sig.

Dette er en model der også kendes fra Akademiuddannelserne, hvor alle Akademier står bag Smart Learning, og hvor der af kredsen af deltagende skoler er valgt en sekretariatsskole. Pt. er HAKL ved at forberede information om samarbejdsvedtægter og et stiftende møde for en andelsforening om amuonline.dk, der gerne skal være på plads først i det ny år.

Da TUP-projektet er et udviklingsprojekt, er det for flere af de deltagende skoler svært allerede på nuværende tidspunkt at vurdere, hvorvidt et digitalt kursusudbud vil være et strategisk forretningsområde for skolen fremover. Det er en del af projektet, at der arbejdes med digitaliseringsstrategier for arbejdet med digital læring i AMU.

Derfor søger HAKL om at få de udviklingsomkostninger der er forbundet med kompetenceudvikling af underviserne og afprøvningsen på amuonline.dk i fase/delprojekt 5 og 6 af TUP-projektet dækket af tillægspuljen, ud over den brugeroprettelse af undervisere, som der allerede er afsat midler til i TUP-projektet.

Det er en central del af projektet, at de helt eller delvist digitale læringsforløb/kurser kan blive afprøvet ude på de deltagende skoler i virkeligheden med oprettelse af hold og kursister, der deltager i kurser via læringsplatformen amuonline.dk og at underviserne er blevet kompetenceudviklet til at forestå den digitale undervisning på nettet. Se bilag 2 i Arbejdsmarkedspolitisk redegørelse.

Større sammenhæng til EUD og videregående niveau og fokus på kursuspakker, horisontalt og vertikalt samt IKV

HAKL fortsætter sit arbejde med anvendelse af AMU til at sikre et kompetenceløft af ufaglærte og faglærte både horisontalt og vertikalt.

HAKL har længe arbejdet med at udvikle kurser, der kan anvendes enkeltvis eller stykkes sammen, som giver mulighed for opkvalificering i forhold til jobprofiler og brancheskift. Det er dette arbejde, som HAKL allerede udfører, der danner udgangspunkt for det videre arbejde med det vertikale kompetenceløft som en mulighed.

Konkret arbejder HAKL med uddannelsespakker, der giver mulighed for at bygge bro mellem AMU og de merkantile akademiuddannelser; uddannelsespakker, der kan anvendes til opkvalificering inden for bestemte jobfunktioner, det være sig både i bredden og i dybden, samt uddannelsespakker eller dele heraf, der kan indgå i en uddannelsesaftale for at opnå faglært status.

HAKL har i 2013 udviklet 4 kursusmoduler, der indgår i forløbet "Fra ufaglært til faglært" i Detailbranchen, og fik i 2014 bevilget midler til tilsvarende analyser inden for kontor- og handelsområdet. Analyserne går i gang i foråret 2015 og skal afdække behovet for samt strukturerne for AMU-forløb, der kan integreres i EUV.

Under tema 3) Udvikling af uddannelsesstrukturer, søger HAKL derfor om 200.000 kr. til udvikling af op til 10 kurser i AMU til uddannelsesforløb, som supplerer de faglige udvalgs standardiserede EUV-forløb og rammer for standardgodskrivning for voksne med relevant erhvervs erfaring inden for kontor- og handelsområdet.

I de 200.000 kr. indgår også, at forløbet "Fra ufaglært til faglært salgsassistent" skal justeres for at passe til det nye krav om, at de standardiserede uddannelsesforløb som udgangspunkt skal være 10 % kortere end skoledelen på hovedforløbet på en tilsvarende erhvervsuddannelse, såfremt HAKLs referencegruppe for FKB Detailhandel måtte beslutte, at AMU-forløbet skal indgå i EUV.

Udviklingsbehov inden for de enkelte FKB

FKB 2798 Viden- og forretningsservice

Arbejdsmarkedsuddannelser

På bevillingen 2014 ansøgte HAKL om 2 kurser på højt niveau, DKLL niveau 5, med de foreløbige titler "indtjeningsoptimering", og "statistik for controller/økonomimedarbejder" på baggrund af analysen *Jobprofilanalyse for faglærte, merkantile medarbejdere – efter- og videreuddannelsesforløb med karriereperspektiv*.

LUU på Rokilde Handelsskole, samt ZBC og Køge Handelsskole har i koordination indmeldt et behov for et kursus i økonomistyring og – rapportering i internationale virksomheder til HAKL, der sigter mod AU-faget "Økonomistyring i praksis" inden for AU i Økonomi og ressourcestyring, og som har sammenhæng til sidste års ansøgning og bevilling.

Begrundelsen er, at et stadig stigende antal danske virksomheder (herunder SMV'ere) ejes af udenlandske virksomheder. Det indebærer øgede krav til økonomimedarbejderes forståelse for økonomistyring såvel som deres fagsproglige kompetencer.

På basis af en relevant erhvervsuddannelse (f.eks. som kontorassistent med speciale i Økonomi) og relevant erfaring skal AMU kurser på højt niveau øge kursistens kompetence til at forestå økonomi-rapportering i internationale virksomheder.

- Økonomirapportering i internationale virksomheder (højt niveau, DKLL niveau 5)

FKB 2236 Administration og assistance i tandklinikken

I de senere år har parterne på efteruddannelsesområdet for tandklinikassistenter arbejdet med at markedsføre AMU-kurserne på hjemmesider og ved nyhedsbreve til tandlæger og tillidsrepræsentanter. Det har medført en stigning i kursusaktiviteten fra 2012 til 2013 på 38 % til 316 kursister. Samtidig er parterne gået aktivt ind i udviklingsarbejdet, hvilket har medført at HAKL søger om udvikling af følgende kurser (foreløbige titler) med tilhørende undervisningsmateriale:

Arbejdsmarkedsuddannelser

Da tandklinikassistenterne i stigende grad administrerer digitalt er der behov for et kursus i:

- Sundheds-IT: Digital administration på tandklinikken (2 dage)

Kurset kunne udvikles som delvis e-learning.

Tandklinikassistenterne har til opgave at sterilisere og vedligeholde "maskinparken" i klinikken samt arbejde med kvalitetskontrol og sporeprøver. Der er derfor behov for et kursus i:

- Sterilisation og vedligeholdelse af tandklinikens udstyr (2 dage)

Efteruddannelsesudvalget for Handel, Administration, Kommunikation & Ledelse

---

Da kravene til at tandklinikassistenter kan kommunikere med alle typer patienter og løse opståede konflikter på en hensigtsmæssig måde ønskes et kursus i:

- Kommunikation med patienter og konfliktløsning på tandklinikken (2 dage)

Der er behov for endnu et kursus inden for profylakse, da flere og flere patienter får implantater:

- Profylakse – implantater og provisorier (1 dag)

Der er fokus på at klinikkens administrative opgaver løses så optimalt og rationelt som muligt. Der er derfor behov for et kursus i:

- Klinikadministration – indkøb og økonomistyring (2 dage)

Undervisningsmateriale

Da ovenstående kurser skal udbydes landsdækkende efter en fælles udbudsplan er der behov for sikring af en ensartet kvalitet gennem udvikling af nye fælles undervisningsmaterialer:

- Sundheds-IT: Digital administration på tandklinikken - e-læringsmaterialer
- Sterilisation og vedligeholdelse af tandklinikens udstyr
- Kommunikation med patienter og konfliktløsning på tandklinikken
- Profylakse – implantater og provisorier
- 40391 Arbejdsmiljø inden for faglærte og ufaglærte job (målrettet UV-materiale)
- Klinikadministration – indkøb og økonomistyring

FKB 2768 Detailhandel

Undervisningsmaterialer

Der er behov for udvikling af undervisningsmateriale for at understøtte undervisningen i forbindelse med fagpakken fra "Ufaglært til faglært" salgsassistent:

- 40680 Købmandskab og forretningsforståelse i detailhandelen
- 47634 Salg og kundekommunikation
- 47637 Konceptforståelse og drift
- 47635 Salg og varer.

Der ses ligeledes behov for udvikling af undervisningsmaterialer til målene, der matcher EUD-specialistsporene inden for

Koncept og marketing:

- 40049 Konkurrentanalyse i detailhandlen
- 40068 Konceptopfølgning i detailhandlen
- 40062 Målfastlæggelse for butikskonceptet
- 40069 Det fysiske og virtuelle salg

Salgsoptimering:

- 40071 Rapportering og opfølgning i butik
- 40146 Optimering af salget og salgsindsatsen

FKB 2252 Instruktion og adm. funktioner i træning og sport

Revision af

Efteruddannelsesudvalget for Handel, Administration, Kommunikation & Ledelse

---

- FKB 2252 Instruktion og adm. funktioner i træning og sport

Der er behov for at få gennemset og revideret FKB 2252, da det er et nyt kompetencegivende job- og uddannelsesområde. Revisionen skal bl.a. bygge på de spørgeskemaundersøgelser, der er foretaget af færdiguddannede fitnessinstruktørers beskæftigelsessituation for Det Faglige Udvalg inden for Oplevelselsesområdet. Uddannelsen til fitnessinstruktør blev etableret i 2008, og FKB Instruktion og adm. funktioner i træning og sport blev godkendt i januar 2013.

FKB 2623 Ledelse Arbejdsmarkedsuddannelser

- 45653 Distanceledelse

Revideres så det rummer de udfordringer ledere har ikke både i forhold til fysisk distance til medarbejderne, men også i forhold til ledelse af medarbejdere, som på den ene eller anden måde er involveret i levering af virksomhedens kerneydelse, men som lederen ikke har personaleansvar for. De væsentligt udvidede åbningstider i detail/supermarkeder stiller også nye krav til ledelse af medarbejdere på distancen. Målet skal desuden tage højde for, at ledere arbejder 24/7 og undervisningen skal derfor opbygges fleksibelt, fx ved brug af digital læring.

- Ledelse på sociale medier (ny)

Sociale medier fylder i stigende grad i ledernes hverdag. Flere og flere virksomheder har sociale medier integreret i kommunikationsstrategien. Mange ledere mangler dog værktøjerne til at håndtere brug af sociale medier på et helt praktisk niveau. Hvordan skal de eksempelvis forholde sig til medarbejdernes brug af sociale medier i arbejdstiden, samt at medarbejderne på den ene side kan være ambassadør for virksomheden og på den anden side også er privatperson

Undervisningsmateriale

- 45653 Distanceledelse
- 47755 Anvendelse af situationsbestemt ledelse
- 44633 Coaching som ledelsesværktøj
- 40653 Lederens rekrutteringsværktøjer
- 42833 Anerkendende ledelse
- Ledelse på sociale medier (ny)

Der udvikles undervisningsmateriale baseret på forskellige former for digital læring. Dette gøres med udgangspunkt i erfaringer fra det nuværende projekt 'Nye læringsformer baseret på blended learning'. Desuden kan der være erfaringer at drage fra HAKLs nye TUP-projekt.

Det vurderes, at forskellige former for digital læring vil kunne øge interessen for målene, fordi det vil give større fleksibilitet for brugerne.

FKB 2676 Praktisk Kirketjeneste Arbejdsmarkedsuddannelser

- Administrativt og juridisk vanskelige procedurer ved dødsfald (ny)

Gravere, som er kirkegårdsledere, eller som har kirkegårdslederlignende funktioner, møder undertiden administrativt og juridisk komplekse og vanskeligt håndterbare problemstillinger i forbindelse med dødsfald, som ikke er dækket ind af "40779 Procedurer og praktiske forhold ved dødsfald".

Revision af uddannelse

- 43743 Renholdelse af kirkens omgivelser

Uddannelsens indhold skal i højere grad målrettes til jobfunktioner, som kirketjenerne umiddelbart kan identificere sig med. Det indebærer bl.a., at klipning af hække, beskæring og plantesygdomme udgår som emner. Hermed kan uddannelsen også afkortes.

Undervisningsmateriale

Udvikling af undervisningsmateriale til ny uddannelse

- Administrativt og juridisk vanskelige procedurer ved dødsfald

Der foreligger ikke undervisningsmateriale inden for området målrettet målgruppen.

Revision af undervisningsmateriale til revideret uddannelse

- 43743 Renholdelse af kirkens omgivelser

Det foreliggende undervisningsmateriale skal revideres, så det svarer til den reviderede uddannelse og har en skærpet jobfunktionel profil.

Udvikling af målrettet undervisningsmateriale til

- 40392 Ergonomi inden for faglære og ufaglærte job

Uddannelsen er tilkøbt FKB'en Praktisk kirketjeneste og har været gennemført med et pilothold. Uddannelsen er fundet relevant, men kræver, at der udvikles noget branche- og jobfunktionelt relevant undervisningsmateriale.

Revision af undervisningsmateriale til

- 40440 Personregistrering – særlige opgaver
- 43745 Den professionelle betjening af kirkens brugere

Der er behov for at ajourføre undervisningsmaterialet, så det afspejler udviklingen i branchen og i jobudøvelsen.

Ny FKB i civile jobfunktioner inden for det militært rettede jobområde

Såfremt den igangværende analyse af det militært rettede jobområde med henblik på at afdække behovet for en FKB resulterer i påpegning af behovet for en særskilt FKB målrettet jobområdet, bliver der brug for udviklingsmidler hertil i 2015. Analysen afsluttes ultimo 2014/primus 2015.

- Udvikling af FKB målrettet civile jobfunktioner inden for det militært rettede jobområde (foreløbig titel)

Analysebehov

HAKL ansøger på den ordinære bevilling 2015 (UUL-puljen) om midler til 2 projekter: Evaluering af Den Grundlæggende Lederuddannelse (GLU) inden for FKB Ledelse, som har 1. prioritet for HAKL, og Digitale test i AMU på HAKLs uddannelsesområder, som har 2. prioritet.

Evaluering af Den Grundlæggende Lederuddannelse

Den Grundlæggende lederuddannelse blev evalueret i 2010, og dette var en meget positiv evaluering – både i forhold til deltagernes læringsudbytte, jobmobilitet, yderligere deltagelse i anden efteruddannelse samt lønudvikling.

Det vil være interessant at gentage evalueringen af flere grunde; dels for at få indblik i, om udbytte og effekt stadig er lige så stor. Dels vil en evaluering også give indsigt i sammenhængen mellem afholdelsesformen som er et modulopbygget sammenhængende forløb og effekten i forhold til enkeltstående, korte AMU-kurser. Evalueringen skal belyse, hvilke muligheder og effekt afholdelsesformen giver. Det gælder både i forhold til indlæring men også i forhold til jobmobilitet, karriere og motivation til yderligere efteruddannelse. Disse resultater kan indgå i den generelt ønskede udvikling af sammenhængende forløb i AMU.

Denne evaluering inddrager to perspektiver; deltagerens og virksomhedens (nærmeste leder). Ofte baseres evalueringer på deltagerens egne oplevelser og vurderinger af uddannelsen, men det er centralt at inddrage arbejdsgivers perspektiv, idet det kaster lys over, om uddannelsen også matcher hans/hendes behov og forventninger.

Digitale test i AMU på HAKLs uddannelsesområder

AMU-uddannelserne har tradition for, at deltagerens opnåelse af viden og færdigheder sikres gennem fælles tilstedeværelse af deltager og lærer i en bestemt fastlagt periode. I forbindelse med gennemførelse af AMU-uddannelser som digital læring, hvor deltager og lærer ikke er fysisk tilstede samtidig, er der brug for andre evalueringsformer.

Projektets formål er at afprøve digitale selvrettende test som metode til afprøvning af læringsudbyttet i AMU inden for HAKLs 5 kursusområder *administration, it, økonomi og regnskab, ledelse samt detailhandel* med henblik på, afdække hvilke testformer, der er velegnede på de forskellige kursusområder samt om nogle AMU-mål er mere velegnede til digitale selvrettende test end andre, og falder hermed ind under et af de 4 prioriterede temaer for 2015.

Projektet skal ses i sammenhæng med HAKLs TUP-projekt. Projektets mål er:

- At udvikle standardtestsæt i form af testsæt, der kan anvendes som initialtest, terminaltest samt effekttest
- At udvikle og afprøve standardtestsæt til 100 AMU-mål inden for HAKL's område
- At udvikle og afprøve eksemplariske forudsætningstest og træningstest til en række AMU-mål

Projektet vil medvirke til at sikre, at HAKLs TUP-projekt får en væsentlig gennemslagskraft på det digitale udbud i ordinær drift, herunder at læringsudbyttet kan dokumenteres gennem anvendelsen af digitale selvrettende test før og efter det digitale læringsforløb samt gennem effektmåling. Herudover vil der blive gjort erfaringer med udvikling og afprøvning af eksemplariske forudsætningstest og træningstest til en række AMU-mål.

HAKLs behovsredegørelse for 2016

De seneste AMU-statistiktal for 1. halvår 2014 viser, at 83.060 kursister har deltaget på et HAKL-kursus mod 113.630 kursister i 1. halvår 2013, og 122.516 kursister i 1. halvår 2012. Det svarer til, ca. 27 % færre kursister i 1. halvår 2014 i forhold til samme periode året før, og 32 % færre end samme periode i 2012.

For hele AMU-området er der registreret et fald fra 348.301 kursister i 1. halvår 2013 til 317.057 kursister i 1. halvår 2014, hvilket svarer til et fald på 9 %. Samlet set betyder det, at faldet i aktiviteten på HAKLs område stort set udgør hele det samlede aktivitetsfald på AMU.

HAKL vurderer på den baggrund, at aktiviteten i 2016 i forhold til 2014 vil være uændret.

Årsagerne skal findes i de forhold, som HAKL også redegjorde for i sin arbejdsmarkedspolitiske redegørelse for 2013. Den økonomiske krise og de ændrede rammevilkår for AMU-kurserne, samt den tillidskrise, som AMU har befundet sig i de seneste par år, har efter virksomhedernes opfattelse holdt både udbydere og virksomheder tilbage med at anvende AMU.

Uddannelse i digital læring for AMU-undervisere på HAKLs uddannelsesområder

Projektets formål

Projektets formål er at give undviserne i AMU på HAKLs uddannelsesområder tekniske, pædagogiske og didaktiske kompetencer inden for digitale læringsformer og anvendelse af digitale redskaber i undervisningen.

Formålet søges opnået ved udvikling af en uddannelse i digital læring for undervisere. Uddannelsen opbygges fleksibelt, så den inden for en vifte af afgrænsede områder kan anvendes til konkret kompetenceudvikling i digital læring. Samtidig kan deltagerne løbende opnå ECTS-point, der samlet set giver adgang til eksamen i modulet "Digitale teknologier i de erhvervsrettede uddannelser" på den erhvervspædagogiske diplomuddannelse, for at lærerne på denne måde opfylder kvalifikationskravet om 10 ECTS.

Projektet understøtter og skal ses i sammenhæng med HAKLs TUP-projekt *Større fleksibilitet og kvalitet via digital læring i AMU*. Målet er at bidrage til udvikling af AMU-systemet, så det opleves fleksibelt med et større udbud af AMU-kurser, der gennemføres som helt eller delvist digitale læringsforløb.

Målgruppe

Projektets målgruppe er undervisere, der skal deltage i udvikling af digitale undervisningsmaterialer på HAKLs uddannelsesområder samt undervisere, der skal afprøve og anvende allerede udviklede digitale undervisningsmaterialer på HAKLs uddannelsesområder i helt eller delvist digitale læringsforløb.

Projektet retter sig derfor mod de undervisere, der i forbindelse med HAKLs TUP-projekt og HAKLs ansøgning om udvikling af digitale undervisningsmaterialer til 50 navngivne kurser under tillægspuljen til Fjernundervisning i AMU, skal udvikle og gennemføre helt eller delvist digitale læringsforløb på HAKLs uddannelsesområder.

Indhold

Projektets resultater er en række hovedsaglig digitale kompetenceudviklingskurser, der samlet set har som mål at deltagerne opnår kompetence inden for digitale læreprocesser såvel i tilstedeværelses og ikke-tilstedeværelsesundervisningen, således at de kan:

- Anvende it didaktisk og pædagogisk i undervisningsforløb
- Agere aktivt i et digitalt og fleksibelt læringsmiljø
- Tilrettelægge, gennemføre og evaluere digital læring i en undervisningskontekst

Kompetenceudviklingskurserne omfatter hver for sig et afgrænset område i digital læring fx:

- Fremstilling af digitale læringsmaterialer
- Tilrettelæggelse af digitale læringsforløb
- Virtuel vejledning, virtuelt samarbejde og kommunikationsformer
- Digitale evalueringsformer
- Web 2.0 i undervisningen
- Anvendelse af video i digital læring mv.

Efteruddannelsesudvalget for Handel, Administration, Kommunikation & Ledelse

---

Det enkelte kompetenceudviklingskursus omfatter både didaktik, metodik og pædagogik samt relevante it-værktøjer inden for kursusområdet. Kurserne bygger på aktionslæringsprincippet – altså princippet om kompetenceudvikling med afsæt i deltagerens praksis med henblik på aktiv ændring af denne i forbindelse med kompetenceudviklingen. Aktionslæringsprincippet understøttes med løbende vejledning af en professionel konsulent/didaktiker fra det pågældende digitale læringsområde.

Kompetenceudviklingsforløbene omfatter hver for sig 30 arbejdstimer for den enkelte AMU-lærer. Underviseren inddrager et konkret undervisningsproblem fra egen praksis i forløbet og arbejder med løsningen af dette samtidig med at underviseren kompetenceudvikles. Når underviseren afslutter forløbet, foreligger der således et eksempel på et forløb, der kan gennemføres i praksis, et digitalt materiale, der dækker et område i et AMU-kursus eller erfaringer med afprøvning af en digital pædagogisk praksis. Da tilgangen til opnåelse af disse resultater er didaktiske modeller og pædagogiske metoder, vil underviseren efterfølgende være i stand til at gennemføre en tilsvarende proces på egen hånd.

Kompetenceudviklingsforløbene består hver for sig af en didaktisk model som kan anvendes ved løsningen af undervisningsproblemet samt et digitalt materiale, der understøtter processen. Desuden indgår en række refleksionsopgaver, vejledninger og øvelser i de it-værktøjer, der kan understøtte digital læring i forhold til undervisningsproblemstillingen. Endelig er der knyttet ekstern vejledning fra en konsulent/didaktiker på proces og produkt i kompetenceudviklingsforløbene.

Indhold og sigte med den samlede uddannelse i digital læring for underviserne er sammenfaldende med modulet "Digitale teknologier i de erhvervsrettede uddannelser" på den erhvervspædagogiske diplomuddannelse. Derfor vil HAKL gennem valg af leverandør til projektet sikre, at deltagere, der har opnået 8 ETCS ved gennemførelse af uddannelsen i digital læring for undervisere, kan indstille sig til eksamen på modulet "Digitale teknologier i de erhvervsrettede uddannelser" og dermed opnå i alt 10 ECTS. Der lægges op til, at ved godkendt gennemførelse af et kursus i uddannelsen i digital læring for undervisere opnår deltagerne mellem 1,3 og 1,4 ECTS. Gennemførelse af 6 kurser vil således give de krævede 8 ECTS.

Projektplan

Projektet gennemføres efter følgende plan:

- Analyse:** AMU-lærernes kompetencer inden for digital læring afdækkes dels med henblik på kompetenceudviklingsbehov og dels med henblik på at kunne evaluere op mod denne afdækning ved projektets afslutning.
- Udvikling:** På baggrund af analysen af lærernes kompetencer inden for digital læring foretages udvikling af digitale læringsforløb i digital læringsdidaktik og pædagogik, og der gennemføres brugerdreven udvikling af prototyper på didaktiske og pædagogiske modeller og værktøjer, der kan indgå i de digitale læringsforløb for lærerne. I forbindelse med afprøvning af de digitale læringsforløb færdigudvikles prototyperne til færdige digitale læringsmaterialer.
- Afprøvning:** Lærerne gennemgår kompetenceudvikling ved hjælp af de udviklede digitale læringsforløb. Inden opstiller lærerne egne succeskriterier for den kompetenceudvikling, de vil gennemføre.

Lærerne deltager som udgangspunkt i et kursus, som er relevant i forhold til lærerens eget udviklingsprojekt i forhold til digital læring. Der gennemføres virkningsevaluering i

Efteruddannelsesudvalget for Handel, Administration, Kommunikation & Ledelse

denne proces, med henblik på en løbende forbedring af kompetenceudviklingsforløbet, materialer og undervisningsforløb.

De udviklede AMU-forløb afprøves på kursusdeltagerne.

Evaluering: Kompetenceudviklingen af lærerne evalueres ud over i forhold til virkningsevalueringens programteori endvidere i forhold til lærernes egne succeskriterier.

Effektmåling: Efter at lærerne har afprøvet et AMU-forløb med digital læring evalueres lærernes kompetencer i digital læring igen med henblik på at konstatere forandringer i forhold til den første afdækning i analysefasen.

Forankring/Spredning:

Analyserne opsamles i et idé-hæfte om digital læring, der præsenterer forslag til digitale læringsformer i forbindelse med faglig kompetenceudvikling af ufaglærte og faglærte. Desuden afrapporteres projektet generelt.

Budget:

Fase	Aktivitet	Timer
1	Analyse af udgangspunkt samt behov	30
2	Udvikling af e-didaktisk og -pædagogisk indhold i e-læringsmaterialer og forløb	325
3	Udvikling og drift af it-understøttelse af e-lærings protyper og materialer	125
4	Kompetenceudvikling af lærere: Afprøvningsdel	100
5	Evaluering og effektmåling	135
6	Forankring og spredning	20
7	Dokumentation, artikler og afrapportering	60
	Faglig kvalitetssikring fase 2, 3 og 4	100
	E-læringspædagogisk kvalitetssikring fase 2, 3 og 4	100
	Projektledelse og administration mv.	100
	Projektdeltagelse: Videndeling, møder, rejser mv.	60
	Timer i alt	1.155
	Timer i alt til 650 kr. ex moms	750.750
	Moms	187.688
	Rejser mv. i kr. inkl. moms	5.000
	Revision inkl. moms	6.900
	Omkostninger i alt i kr. inkl. moms	950.338

Der anvendes eksterne konsulenter til en timesats på kr. 650,00 kr. ex moms

Efteruddannelsesudvalget for Handel, Administration, Kommunikation & Ledelse

Bilag 2

Kompetenceudvikling af undervisere og afprøvning af helt eller delvist digitale læringsforløb i HAKLs TUP-projekt Større fleksibilitet og kvalitet via digital læring i AMU via udvikling af amuonline.dk

Faseopdelte omkostninger til amuonline.dk

Faser	Omkostninger	Periode	Engangsudgifter	Pr. mdr.	I alt i perioden
Fase 5: Udvikling af digital læreruddannelse til digitalt kursusudbud i AMU	Hosting og drift	1/11-2014 – 30/9-2015		2.000	22.000
	Oprettelse af kategorier og 110 kurser (inkl. de 10 fra Praxis)		7.200		7.200
	Support af 100 undervisere			5.000	55.000
I alt ex. moms					84.200
Moms					21.050
I alt med moms fase 5					105.250
Fase 6: Afprøvning af digitale undervisningsmaterialer, tests og effektivitet i helt eller delvist digitale læringsforløb	Hosting og drift	1/10-2015 – 30/6-2016		3.500	31.500
	Konfiguration af platform til branching		27.000		27.000
	Opsætning af selvstændige branches pr. skole		5.000 x 12		60.000
	Selvstændige URL's og design pr. skole		5.000 x 12		60.000
	Uddannelse af 1 administrator pr. skole		4.000 x 12		48.000
	Implementering af testmiljø til implementering af udvidelser		4.000		4.000
Implementering af udvidelser pr. stk.		4.000		4.000	
Videostreaming				5.000	45.000
Opsætning af SSL-certifikat			4.000		4.000
I alt ex. moms					252.000
Moms					63.000
I alt med moms fase 6					315.000
I alt m. moms fase 5+6					420.250

31. oktober 2014

csh/hka

Fælles arbejdsmarkedspolitisk redegørelse for Industriens Uddannelser

Den fælles arbejdsmarkedspolitiske redegørelse beskriver tendenser, projekter og initiativer, som går på tværs af efteruddannelsesudvalgene på industriens område, dvs. **Industriens Fællesudvalg (IF)**, **Metalindustriens Uddannelsesudvalg (MI)** samt **IF & MI Svejsning og fyringsteknik**. Den fælles arbejdsmarkedspolitiske redegørelse og de branchespecifikke arbejdsmarkedspolitiske redegørelser supplerer hinanden.

Industriens Uddannelser arbejder målrettet med at sikre, at medarbejdere og virksomheder i industrien får vedligeholdt eksisterende kompetencer samt, at der udvikles de uddannelser der gør, at medarbejdere og virksomheder kan leve op til de krav, som fremtiden stiller.

Den fælles arbejdsmarkedspolitiske redegørelse beskriver bl.a. følgende temaer:

- Robot og automatisering
- 3D printere
- Selvledelse og gruppeorganisering version 2.0

1. Den generelle udvikling på industriens område

1.1 Tendenser og behov i industrien

Den danske industri er præget af hastig teknologisk udvikling inden for bl.a. digitalisering, robotter og automatisering. Dette stiller krav om nye kompetencer, både i forhold til at håndtere den nye teknologi og i forhold til nye måder at organisere og udvikle arbejdsprocesser på.

Den danske industrieksport har i 2014 oplevet en fremgang. Det skønnes pt., at der kan være en samlet vækst på 4% i industrieksporten i 2014 sammenholdt med udviklingen i 2013, såfremt industrieksporten holder sig uændret i resten af året¹. Det er forbundet med en vis usikkerhed om denne vækst vil fortsætte ind i

¹ Arbejderbevægelsens erhvervsråd, økonomisk prognose, september 2014, side 13 og DI's prognose:
<http://di.dk/Opinion/danskoginternationalokonomi/Nytmomdenoekonomiskeudvikling/Pages/Industriensproduktionisvagfremgang.aspx>

2015. Det generelle billede er på nuværende tidspunkt, at der er opbremsningstendenser i den tyske industrieksport, hvilket også kan ramme den danske industrieksport i 2015, hvis den tyske udvikling ikke vender. Udviklingen i den danske industrieksport i 2015 er i høj grad betinget af den europæiske konjunkturudvikling, som lige nu er umulig at forudsige²

2. Generelle kompetencebehov

Industriens Uddannelser har identificeret en række generelle kompetencebehov, der forventes at blive større efterspørgsel på, på tværs af industriens brancher. Disse er beskrevet i de følgende afsnit.

2.1 Robot og automatisering

Danske produktionsvirksomheder bruger i dag robotter i mindre omfang end deres konkurrenter i Sverige og Tyskland. Under en tredjedel af processerne i danske produktionsvirksomheder bliver udført af robotter i Danmark i dag. En rapport fra det såkaldte AIM-projekt viste i 2013, at føde- og drikkevarebranchen er den branche, som er længst fremme med at bruge teknologi i fremstillingsprocesserne. Inden for jern- og metalindustrien er der stor forskel på, hvor meget den enkelte virksomhed har automatiseret³. Mange virksomheder vil gerne i gang med yderligere automatisering og Dansk Industri har kørt kampagner over for virksomheder for at synliggøre mulighederne og få danske industrivirksomheder til at løfte teknologiniveauet i deres produktion⁴. Industriens Uddannelser holder i november 2014 en konference om robotteknologi og automatisering, hvor der også vil blive sat spot på, hvilke kompetencebehov indførelsen af robotteknologi og automatisering giver. Det er vurderingen, at den spirende vækst i den danske industriproduktions eksport i 2014 har haft en positiv effekt på virksomhedernes investering i robotteknologi og automatisering. Industriens Uddannelser forventer flere nye kompetencebehov i relation til den øgede brug af robotteknologi og automatisering i de kommende år.

2.2 3D printere

3D printere, der kan bruge materialer som plastik, metal eller keramik til at udforme fysiske genstande i 3 dimensioner vinder i disse år større indpas. Dette skyldes dels, at teknologien er blevet mere moden og dels, at teknologien

² Arbejderbevægelsens erhvervsråd, Økonomisk prognose september 2014, side 19. Samt artikel i Politiken den 9.oktober 2014: "Sorte skyer dvæler over økonomien i Europa".

³ Research Note, 18. april 2013: "Hvor automatiseret er den danske fremstillingsindustri?"

⁴ Mandag Morgen 20.02.2013 "Robotter kan løfte konkurrenceevnen med 15%".

samtidig er blevet billigere. Dette betyder, at 3D printere nu er en faktor, som kan ændre betingelserne for, hvad der kan blive konkurrencedygtig produktion i Danmark. 3D printere kan gøre det muligt at fremstille skræddersyede produkter uden at have store omkostninger til omstilling af produktionsapparatet⁵. 3D printere står på tærsklen til et større kommercielt gennembrud, og Industriens Uddannelser følger udviklingen tæt i forhold til de danske industrivirksomheder. Det er forventningen, at udviklingen vil kræve nye kompetencer hos produktionsmedarbejdere, som f.eks. at kunne udføre softwarejusteringer.

2.3 Styrket fokus på selvledelse – og selvstyring i produktionen

De danske produktionsvirksomheder er stadig under pres for at forbedre produktiviteten, også udover hvad der kan tilføres af produktivitetsevner gennem indførelse af ny teknologi. Der er hos mange produktionsvirksomheder en erkendelse af, at produktionsmedarbejdere skal involveres på helt nye måder, og at deres kompetencer i "at lede sig selv" og indgå i selvstyrende teams styrkes, for at de kan understøtte virksomhedens konkurrenceevne fuldt ud⁶.

2.4 Off shore industrien

Inden for off shore industrien er behovet for certificeret og kompetent arbejdskraft stadig i vækst, og Industriens Uddannelser forventer nye kompetencebehov som følge heraf.

2.5 Miljø og energi

Den danske industri har en styrkeposition inden for energi og miljø. Det gælder både udvikling og fremstilling af nye energi- og miljøteknologiske produkter og løsninger, blandt andet fremstilling og montering af VE-anlæg, energieffektiviseringer samt andre former for energi- og miljøtilpasninger i industrien. Industriens Uddannelser forventer nye kompetencebehov som følge heraf.

2.6 VE-moduler og delautorisation

I 2014 er der kommet ny lovgivning⁷ på autorisationsområdet, hvilket giver

⁵Mandag Morgen 07.06.2013 "3D-printere rebooter den globale fremstillingsindustri".

⁶Mandag Morgen 30.01.2012 "Jagten på fremtidens produktionsmedarbejder".

⁷ Lov nr. 401 Lov om autorisation af virksomheder på el-, vvs- og kloakinstallationsområdet, BEK nr. 542 Bekendtgørelse om delautorisation el- og vvs-installationsområdet.

mulighed for delautorisation, og i 2013 kom der en ny bekendtgørelse på VE-området⁸. Denne lov og disse bekendtgørelser skaber nye muligheder for, at personer med forskellige uddannelsesbaggrunde kan tilegne sig kompetencer, der rustet dem til at varetage jobfunktioner på dele af de områder, der er reguleret med autorisationer.

Industriens Uddannelser gennemfører aktuelt en analyse *vedr. afdækning af kompetencebehov inden for VE-moduler og delautorisation*. Analysen, som afsluttes i løbet af 2015, vil muligvis pege på, at der bliver behov for at udvikle en ny FKB "VE-moduler og delautorisation" (foreløbig arbejdstitel) med tilhørende mål. Målgruppen vil være erhvervsuddannede, der skal styrke deres kompetencer for at få adgang til akademiuddannelserne inden for vedvarende energimoduler - herunder delautorisation inden for primært el-installationsområdet og sekundært vvs-installationsområdet.

2.7 Hands-On

I løbet af et par år kommer vi til at mangle faglærte, især i industrien. DI, Dansk Metal, 3F og HK igangsatte i efteråret 2013 en ambitiøs indsats for at vende udviklingen. Siden er Teknisk Landsforbund også blevet en del af holdet.

Kampagnen kaldes "Hands-On og er 3-årig. Formålet er at få flere unge og ufaglærte til at vælge en erhvervsuddannelse inden for industrien, hvis der ikke skal mangle dygtige faglærte i fremtidens Danmark. Det betyder, at der allerede fra næste år skal uddannes dobbelt så mange elever inden for relevante erhvervsuddannelser, hvis virksomhederne skal have dækket deres behov i 2020.

Industriens Uddannelser har nu sammen med Uddannelsesnævnet overtaget opgaven som sekretariat for Hands-on kampagnen. Det betyder, at de to sekretariater fremover skal håndtere og koordinere den store kampagne. Kampagnen skal vise de faglærtes betydning for vores samfund og de mange muligheder for at få et spændende job i industrien. Både inden for de tekniske fag men også inden for kontor- og handelsfagene. Det er vigtigt, at medarbejderne i industrien efteruddanner sig, så de kan få flere kompetencer og blive mere specialiserede inden for faget.

---

⁸ BEK nr. 1047 Bekendtgørelse om en godkendelsesordning for virksomheder der monterer små vedvarende energianlæg.

3. Analysebehov på industriens område

3.1 Tværgående analyseprojekter

Industriens Fællesudvalg og Metalindustriens Uddannelsesudvalg har identificeret behov for igangsættelse af ét analyseprojekt:

Eksemplariske målbeskrivelser for industriens amu-portefølje

Formålet med projektet er at få bedre formulerede AMU mål i de FKB'er, som ligger i IF's og MI's portefølje. Som en del af projektet skal der udvikles en skabelon for målbeskrivelsesarbejdet samt en guide, som kan anvendes på tværs af IF og MI's udvalgsområder.

3.2 Industriens Fællesudvalg

Industriens Fællesudvalg har identificeret behov for igangsættelse af i alt fire analyseprojekter:

Virtuelt åbent værksted for arbejdsorganisatoriske kurser

Dette projekt knytter sig til *FKB 2752 Arbejdets organisering ved produktion i industrien*. Projektets formål er at øge tilgængeligheden og kvaliteten af arbejdsorganisatoriske kurser for den del af målgruppen, som er spredt geografisk og evt. også på en række mindre- og mellemstore virksomheder.

AMU strukturer til industrioperatøruddannelsen

Formålet med projektet er at analysere, i hvilket omfang AMU pakker kan erstatte uddannelseselementer i industrioperatøruddannelsen. Som en del af projektet ønskes udviklet en række AMU pakker, som kan understøtte bevægelsen fra ufaglært til uddannet industrioperatør.

Analyse af kompetencebehov i overfladebehandlingsindustrien

Denne analyse knytter sig til *FKB 2755 Overfladebehandling*. Formålet med projektet er at analysere de udviklingstendenser, der er inden for brug af nye produktionsteknologier, materialer og nye anvendelsesområder for eksisterende materialer. I forlængelse heraf er det også et formål at afdække, om de identificerede udviklingstendenser giver nye kompetencebehov for faglærte og ufaglærte overfladebehandlere.

Analyse af mulighederne for nye målgrupper for postområdets kurser

Denne analyse knytter sig til *FKB 2251 Postale produkter og processer*. Formålet med projektet er at analysere, hvorvidt de postale mål kan udbredes til en større interessentkreds i form af andre private distributører.

3.3 Metalindustriens Uddannelsesudvalg

Metalindustriens Uddannelsesudvalg (MI) har identificeret behov for igangsættelse af to analyser:

Analyse af behov for revision af smedeteknisk område herunder udvikling af nye uddannelsesstilbud

Analysen skal afdække og nærmere specificere behov for revision af *FKB 2610 smedeteknisk område*. I de senere år har dette jobområde haft en meget lav aktivitet. Derfor er der brug for en analyse, der afdækker, om virksomhederne i FKB's jobområder har behov for kompetencer, som ikke kan erhverves gennem deltagelse i de eksisterende uddannelser. Og dermed om der er brug for udvikling af nye smedetekniske AMU-mål. Samtidig er der brug for, at det smedetekniske område forbereder sig på den kommende EUV ved at udvikle standardpakker, som beskriver en sammenhængende og synlig vej for ufaglærte til at blive faglært. Projektet gennemføres i et samarbejde med skoler og virksomheder og med en ekstern konsulentvirksomhed. IU koordinerer projektet sammen med den eksterne konsulentvirksomhed og deltager i to workshops med henblik på forankring af projektets resultater.

Analyse af uddannelsesbehov inden for automatik- og procesområdet rettet mod elevatorbranchen

Formålet med analysen er at undersøge kompetence- og uddannelsesbehov inden for elevatorbranchen med henblik på at skabe et nyt grundlag for udvikling af arbejdsmarkedsuddannelser i hensigtsmæssige uddannelsesstrukturer inden for rammen af FKB 2273 "Automatik og proces tekniske område".

Et vigtigt fokus i analysen er afdækning af virksomheders og faglærtes behov for sammenhængende AMU-uddannelsesstrukturer eller kompetencepakker rettet mod elevatorbranchen inden for automatik- og procesområdet. Disse uddannelsesstrukturer kan bygge på udvalgte teknologiområder inden for automatik- og procesområdet eller henvende sig til særlige udsnit i AMU-målgruppen. Det er hensigten, at analysearbejdet skal kunne give konkrete

anbefalinger til udvikling af et passende antal strukturer for arbejdsmarkedsuddannelserne under FKB 2273, og nye arbejdsmarkedsuddannelser i det omfang de afdækkede uddannelsesbehov tilsiger dette.

4. Udviklingstendenser inden for Industriens Fællesudvalgs brancheområder

Industriens Fællesudvalg (IF) forventer, at den samlede aktivitet på udvalgets AMU-kurser vil være stigende i 2015 sammenlignet med den foregående periode.

Arbejdets organisering ved produktion i industrien (FKB 2752)

Som følge af udviklingen i industrivirksomhedernes arbejdsorganisering opstår der nye, komplekse kompetencekrav til medarbejderne. Der stilles højere krav til medarbejdernes forståelse af virksomhedens samlede produktion, deres evne til at deltage i produktionsudvikling samt deres evne til at kunne samarbejde og kommunikere om organisering af produktionsarbejdet. Virksomhederne har udpeget en række behov for kompetenceudvikling blandt fremtidens operatører, der bør udvikles. De ikke dækkede behov handler om: Deltagelse i kreative processer, projektforståelse, kommunikation/dialog i relation til kvalitetssikring og LEAN, forståelse af interne værdikæder og forsyningskæder i et internationalt perspektiv, selvledelse for operatører (herunder deltagelse i teams), "Lære-fra-sig"-kompetencer for operatører, fremmedsprog som arbejdssprog samt skriftlig og mundtlig kommunikation for operatører (teams, øvrige faggrupper, kunder, leverandører).

Der forventes svagt stigende aktivitet.

Elektronikindustri (FKB 2233 og FKB 2234)

Den internationale konkurrence har bevirket, at den danske elektronikindustri er blevet stærkt presset prismæssigt igennem en årrække. Man har derfor været nødt til at satse på andre konkurrenceparametre i form af kvalitet, fleksibilitet, leveringssikkerhed og hurtige reaktionstider.

Disse parametre stiller alle store krav til produktionsmedarbejdernes kompetencer, og elektronikindustrien har derfor stort fokus på, at der både nu og i de kommende år er behov for meget kompetente og fleksible medarbejdere, der på et højt fagligt niveau kan varetage mange forskellige funktioner i en

elektronikproduktion. Der er endvidere i de senere år kommet en række nye komponenter på markedet, som anvendes i elektronikproduktionen, samtidig med, at der er kommet meget stort fokus på anvendelsen af forskellige standarder.

Der gennemføres i 2014/15 en analyse i form af et større serviceeftersyn af elektronikkurserne. Som følge af dette eftersyn er der behov for at revidere en række kurser med tilhørende undervisningsmaterialer. Der er endvidere behov for at udvikle nye kurser rettet mod efteruddannelse af erhvervsuddannede elektronikoperatører.

Der forventes jævnt stigende aktivitet.

Forsyning (FKB 2686)

I de senere år har elforsynings-branchen været præget af en øget liberalisering og international konkurrence samt nye arbejdsområder for net-selskaberne kombineret med en hastig teknologisk udvikling. Det har betydet, at der stilles større og større krav til operatørernes kompetencer.

Branchen er derfor i stigende omfang begyndt at benytte AMU-uddannelser til opkvalificering af deres operatører kombineret med erhvervsuddannelsen til forsyningsoperatør. Der er derfor løbende behov for at udvikle nye AMU kurser. Der forventes jævnt stigende aktivitet.

Metalindustriel bearbejdning, måleteknik og robot (FKB 2230, FKB 2787, FKB 2228 og FKB 2750)

Automatisering, produktionsoptimering og implementering af ny robotteknologi er et stigende fokus for stadig flere virksomheder i industrien.

Virksomheder fokuserer samtidig i stigende omfang på kvalitetsprodukter, som er mindre prisfølsomme, fordi de ofte tilfører kunden en yderligere merværdi end andre produkter. Der er ofte tale om produktioner, hvor korrekt og effektiv betjeningen af produktionsanlæggene samt måleudstyr spiller en afgørende rolle. Det betyder samlet, at kompetencekravene i Metal- og maskinindustrien fortsat er stigende.

Der er fortsat stort fokus på dokumentation samt sikkerhed, herunder Maskindirektivets betydning i produktionen.

Den stigende udbredelse af robotter i andre delindustrier betyder, at der er et konstant fokus på behovet for at udvikle AMU-kurser og uddannelsesforløb, der modsvarer dette.

Sommeren 2015 afholdes et fælles IF – MI udviklingsmøde for CNC området. Samtlige af landets CNC-skoler forventes at deltage. Skolerne og branchen vil til den tid have opbygget erfaringer, der kan pege på nødvendige revisioner og eventuelle nyudviklinger til området. Der forventes svagt stigende aktivitet.

Montageområdet (FKB 2751 og FKB 2754)

Manuelt montagearbejde er i stort omfang udflyttet, og den tilbageværende del af manuelt montagearbejde er karakteriseret ved, at den ofte er specialiseret inden for specifikke produkter/produktserier. AMU-aktiviteten er fortsat lav, og kursernes indhold vil primært være relevant for ledige forud for brancheskift/ansættelse i montagevirksomhed.

Med det formål at opnå kvalitets- og produktivetsgevinster og som forudsætning for at bevare montageproduktion i Danmark, er der en stigende grad af automatisering i linjeproduktioner. I disse helt eller delvist automatiserede montage produktioner skal operatører i stigende grad overskue hele produktionslinjer, kende betydningen af samt medvirke ved dataopsamling og samtidig kunne forholde sig til årsager til driftsforstyrrelser. Operatører skal også i stigende omfang finde/afhjælpe fejl samt deltage i reparation/vedligehold i samarbejde med reparatører. Det stiller krav til grundlæggende automatik/robot tekniske kompetencer, fx grundlæggende viden om strøm (analog- og digitalteknik), pneumatik og hydraulik samt styring og regulering, PLC, følere, motorer, aktuatorer m.m.

I 2015 afsluttes "Analyse af operatørprofiler og udvikling af uddannelsesstrukturer for operatører beskæftiget i helt eller delvist automatiserede montage produktioner". Det forventes, at analysen vil pege på relevante kurser der skal udvikles til FKB'erne. Det er udvalgets vurdering, at uddannelse af faglærere til montageområdet er helt afgørende for områdets fremtid.

Der forventes svagt stigende aktivitet.

Overfladebehandling (FKB 2755)

Branchen skal som følge af nye miljøkrav udfase chrom i 2017, og flere virksomheder er allerede begyndt at arbejde med andre materialer som følge heraf. Det forventes, at der som følge af denne omstilling vil komme nye kompetencebehov. Der sker pt. en udvikling af nye overfladebehandlingsløsninger til maritime produkter, f.eks. eksperimenteres der med pulverlakeringer til kompositdele på havvindmøller. Udvalget erfarer endvidere, at der er en udvikling i gang inden for strukturering af overflader og indfarvning af materialer, som vil kunne give nye kompetencebehov. Endelig vurderer udvalget, at indførelsen af den nye tyske GSB standard for industriel overfladebehandling af aluminium kan give nye kompetencebehov hos de danske overfladebehandlervirksomheder. Udvalget ønsker at analysere de beskrevne udviklingstendenser nærmere med henblik på at identificere eventuelle nye kompetencebehov. Der forventes stigende aktivitet.

Plastområdet (FKB 2756 og FKB 2757)

Udvalget vurderer, at plastindustrien udvikler sig på to feletter, som er relevante for den fremtidige tilpasning af områdets AMU kurser:

- 1) Der anvendes i højere grad nye innovative materialer (ex bioplast og avancerede kompositter til metallerstatning).
- 2) For at effektivisere produktionen specialiserer plastvirksomhederne sig i stigende grad i produktionen med nye investeringer i specialiseret produktionsudstyr (herunder digitaliseret periferiudstyr og IT) og en skarpere arbejdsdeling.
- 3) Additiv fremstilling og 3D-prints.

For at imødekomme disse udviklingstendenser vurderer udvalget, at der er behov for udvikling af en række AMU kurser med tilhørende undervisningsmaterialer.

Herudover vurderer udvalget, at der behov for udvikling af faglæreruddannelser, der styrker undervisernes kompetencer inden for brug af nye undervisningsmetoder i form af digitale læremidler og flipped classroom mv. Dette fordi disse metoder både vil kunne understøtte et mere differentieret kursusudbud samt vil kunne højne effekten af den gennemførte undervisning. Der forventes uændret til svagt stigende aktivitet.

Post (FKB 2251)

Som en konsekvens af en faldende brevmængde og tilsvarende effektivisering af arbejdsopgaverne udvikles der fortsat nye forretningsområder inden for postal facility management og postal facility service. Udviklingen i pakkemængden er dog fortsat usikker, e-handel betyder, at pakkemængden er stigende. Omvendt medfører nyere tiltag som døgnposten, at kunderne selv afhenter deres pakker i de opstillede automater, ligesom markedet for distribution af pakker er præget af stor konkurrence. Dette er med til at sænke efterspørgslen efter manuel arbejdskraft. Generelt er det udvalgets vurdering, at en stor del af det fremtidige kompetencebehov vil kunne dækkes af det eksisterende uddannelsesudbud. I forlængelse heraf er det udvalgets vurdering, at der er behov for at udvikle IT baseret undervisningsmateriale til flere af de eksisterende kursusområder for at tilgodese brugernes behov.

Sluttelig ønsker udvalget at analysere, om de eksisterende AMU mål i FKB 2251 kan udbredes til en større interessentkreds, særligt andre private distributører, som i disse år vinder større indpas på det danske marked.

Der forventes faldende aktivitet.

Procesindustri (FKB 2229, FKB 2784, FKB 2785, FKB 2786 og FKB 2648)

Den tekniske kompleksitet af virksomhedernes procesanlæg er stigende, herunder øget anvendelse af robotter, avancerede SRO-systemer og øgede krav om optimering og fleksibel anvendelse af virksomhedernes procesanlæg. Der er fortsat et højt fokus på at optimere produktions- og enhedsomkostninger på eksisterende fabrikker, og der er her fortsat en tendens til, at den driftsledelsesmæssige og tekniske support i produktionsenhederne falder. Endelig er der fortsat stigende krav ift. nye typer råvarer, øgede krav til dokumentation og sporbarhed (herunder analyser og målinger), hygiejne og kvalitet mv. Erfarne ufaglærte eller faglærte operatører involveres i stigende grad i - eller løser selvstændigt - rutineprægede service- og vedligeholdelsesopgaver, som tidligere har været varetaget af reparatører.

Kravene til operatørernes kompetence- og uddannelsesniveau er derfor fortsat stigende, og procesindustriens fremtid i Danmark er fortsat i høj grad afhængig af veluddannet arbejdskraft. Gennemsnitsalderen for operatører i procesindustrien er høj.

Målgruppen for FKB 2648 ("ufaglærte laboratorieassistenter") er i dag minimal, og aktiviteten har gennem lang tid været lav og nedadgående. Udvalget har derfor i 2014 besluttet at nedlægge FKB 2648.
Der forventes uændret til svagt stigende aktivitet.

4. Udviklingstendenser inden for Metalindustriens Uddannelsesudvalgs brancheområder

Metalindustriens Uddannelsesudvalg (MI) forventer, at den samlede aktivitet på udvalgets AMU-kurser vil være uændret i 2015 sammenlignet med den foregående periode.

Smedeteknisk område (FKB 2610)

Det smedetekniske område gennemgår i disse år en udvikling inden for særligt svejserelaterede kompetencer som kompetencer relateret til energi-/miljøteknik og offshore industri.

Udvalget har orienteret sig i den netop gennemførte analyse "Det fremtidige værftsarbejde i Danmark" og vurderer på denne baggrund, at der er behov for at udvikle to uddannelser med tilhørende undervisningsmaterialer i skibstegningsforståelse. Udvalget følger igangværende analyse "Analyse vedr. afdækning af kompetencebehov inden for VE-moduler og delautorisation" og ønsker i den forbindelse at reservere udviklingsmidler til udvikling af 2 uddannelsesmål med tilhørende undervisningsmaterialer. Udvalget ønsker endvidere at gennemføre analyse af behov for at revidere FKB 2610 herunder at udvikle nye uddannelsestilbud. I tilknytning hertil ønskes reserveret udviklingsmidler til udvikling af 2 uddannelsesmål. Der forventes uændret til svagt stigende aktivitet.

De maritime håndværksfag (FKB 2239)

Den danske bådebygger- samt sejlmagerbranche er kompetencemæssigt meget fragmenteret. Især de mange materialetyper, som mindre lyst- og erhvervsfartøjer er fremstillet af, gør de kompetencemæssige krav meget omfattende. Udvalget vurderer efter gennemlæsning af konklusioner i analysen "Det fremtidige værftsarbejde i Danmark" at der vil være stigende behov for kompetencer inden for bådebygning i materialerne kulfiber og aluminium og ønsker på den baggrund at reservere midler til udvikling af to uddannelser med tilhørende undervisningsmaterialer.

Udvalget har etableret en række efteruddannelsesstilbud til den maritime branche og har igangværende arbejde med udvikling af undervisningsmateriale inden for fremstilling af sejl og anvendelse af kompositmaterialer.
 Der forventes en uændret aktivitet.

Opbygning og drift af offshore installationer (FKB 2263)

Offshore industrien er fortsat i vækst og efterspørger uddannet arbejdskraft. Udvalget har tidligere gennemført en analyse, der snævert omfattede fremstillings- og reparationsbranchen inden for offshore området. Resultatet af denne analyse medførte, at der blev udviklet et antal nye efteruddannelser, som er relevante for denne branche.

Udvalget har igangværende analysearbejde til bl.a. afdækning af behov for opbygning af uddannelsesstrukturer og uddannelser til supplerende af de pt. godkendte uddannelser. Herunder analyserer udvalget behovet for efteruddannelsesstilbud til smede- og skibsmontøruddannelsen, som har relevans for såvel smedeindustrien generelt som offshore og maritim industri.
 Der forventes uændret til svagt stigende aktivitet på området.

Udvikling og produktion til digital media (FKB 2203)

Branchen består af mindre virksomheder, som ikke er så uddannelsesvante. Siden FKB's udvikling og godkendelse ultimo november 2011, har det faglige udvalg, i tæt samarbejde med skolerne, forsøgt at igangsætte en række initiativer, der vil støtte interessen og aktiviteten på de seks allerede udviklede efteruddannelseskurser.
 Det er stadig udvalgets opfattelse, at virksomhederne og deres ansatte umiddelbart har ringe kendskab til AMU, og for nogle er det svært at forbinde sig med AMU's image. De ansatte har typisk været vant til meget målrettede, ofte netbaserede og dyre kurser med få deltagere eller selvstudier i meget bred forstand. I alle fald søger de målrettet præcis dét, de skal bruge og er meget produkt- og resultatorienterede. Branchen er vant til at have selv lærte medarbejdere og medarbejdere, som på anden vis har fået en specialiseret viden inden for området, og dette har medvirket til, at kursusefterspørgslen har været minimal. Udvalget er stadig af den opfattelse, at behovet for faglig opdatering og målgruppens størrelse først skal afklares, inden der kan udvikles nye arbejdsmarkedsuddannelser. Det forventes, at AMU-aktivitet på området vil være uændret.

Data- og kommunikationstekniske område (FKB 2259)

Data- og kommunikationsteknisk område er et område, der stadig er karakteriseret ved en teknologisk udviklingsdynamik. Virksomhederne har for længst fået øjnene op for mulighederne i at sætte strøm på processerne, hvilket har betydet en større efterspørgsel på flere ressourcer til at lave og udføre IT-projekterne. Det er ikke nok blot at være en specialist inden for et bestemt område i IT branchen, det er også vigtigt for fremtidige medarbejdere at have andre kompetencer, som fx sprogkundskaber, gode samarbejdsevner og kommunikationsevner samt projektledelseskompetencer. Det betyder, at behovet for vedligeholdelse og udvikling af nye kompetencer inden for data- og kommunikationstekniske område stadig er til stede, men ikke stigende. Det er ikke nok hvert 5. år at tage en række kurser eller nogle certificeringer – det er en livslang læring – og derfor er det vigtigt, at medarbejderne løbende har mulighed for at blive teknologisk opdateret. Set i det lys forventes det, at der bliver behov for at revidere og opdatere nogle af de gamle uddannelsesmål, således at de bliver helt tidssvarende og præcise nok i forhold til målgruppens behov.

Elektronik- og svagstrømstekniske område (FKB 2252)

Der er inden for dette område behov for udvikling af uddannelsesmål, der giver deltageren mulighed for en teknologisk opdatering inden for datakommunikation, mikroprocessorteknik (programmering), kommunikation. Der ses endvidere en teknologisk udvikling inden for produktion, anvendelse og styring af droner, der vil medføre udvikling af AMU mål til dette område. I forhold til foregående år forventes aktiviteten i 2015 at være uændret.

Automatik- og procesteknisk område (FKB 2273)

Der er for automatikområdet en udvikling med stigende kompleksitet på de enkelte automatiske procesanlæg. Der stilles således stadig stigende krav til både bredden og specialiseringen i de kompetencer, som er nødvendige for at kunne foretage de fornødne opsætninger, service og vedligeholdelsesarbejder, fejlretning og fejlsøgning på automationsteknologier på energi- og produktionstekniske- anlæg. Der vil derfor blive set på, hvordan der inden for området kan sammensættes kompetencepakker til opkvalificering.

Der forventes en udvikling af uddannelsesmål inden for automatikområdet rettet mod automationsteknikker inden for industrien i forbindelse med anvendelsen af

industrielle kommunikationsmedier og industrirobotter. Udviklingsopgaverne vil have udgangspunkt i den gennemførte "analyse af efteruddannelsesbehov inden for automatik og procestekniske område". I forhold til foregående år forventes aktiviteten i 2014 at være uændret.

Teknisk dokumentation i industriel produktion (FKB 2779)

Teknisk designområdet er et område, hvor den teknologiske udvikling i forhold til de tekniske designere og assistenters IT-baserede arbejdsredskaber, særlig de helt centrale CAD-programmer, udvikler sig løbende. Dermed udvikler målgruppens behov for opdatering af kompetencer/efteruddannelse sig på dette område.

Der forventes stigende krav til den tekniske dokumentation i forbindelse med kvalitetssikring og sporbarhed af produkter. Det forudses, at der inden for dette område bliver behov for udvikling af uddannelsesmål, der giver deltageren mulighed for en opdatering af kompetencer inden for kvalitetssikring, konstruktion og udarbejdelse af den tekniske dokumentation ved anvendelsen af relevante programmer.

I forhold til foregående år forventes aktiviteten i 2015 at være uændret.

Cykel-, knallert- og motorcykeltekniske område (FKB 2201)

Cykler opfattes i stigende grad som et udtryk for valg af livsstil og værdier, hvor individuelt tilpassede cykler efterspørges. Derfor øges kravene til service markant. Cykelbranchens uddannelsesbehov vil væsentligst udvikles inden for teknisk service og kundefastholdelse. Efteruddannelsesbehovene forventes derfor at øges især inden for kundevejledning og -pleje, udstyr og vedligehold, e-handelsløsninger og materialeforståelse.

Interessen for både el-cykler og el-scootere er stigende, hvilket må forventes at afstedkomme nye faglige kompetencebehov for cykel- og motorcykelmekanikeren. Airbags til motorcykler er på vej, såvel som anvendelse af LED-lys, som forudsætter nyt styringssystem. Generelt er udviklingen inden for elektrificering på motorcykler tiltagende. Nye kompetencebehov må derfor forventes at opstå inden for en række af disse områder.

Virksomhederne i branchen er karakteriseret ved både mange små og mere specialiserede værksteder, hvor man ud over reparation og serviceeftersyn kan købe udstyr. De små værksteder skal typisk selv varetage flere

funktionsområder, hvorfor der er stigende efterspørgsel på kompetencer inden for økonomi/økonomistyring, lagerstyring og salg. Fremadrettet vil man muligvis se en øget specialisering relateret til specifikke mærker med udvikling af internationale servicecertifikater knyttet til det enkelte mærke, ligesom inden for bilbranchen.

Karosseritekniske område (FKB 2235)

Branchen er påvirket af den fagteknologiske udvikling, dels på materialesiden, dels i forhold til den øgede elektronikanvendelse i biler. Den nyere vognpark er karakteriseret ved avanceret integration af elektronik i en række af bilernes funktioner, som spiller en rolle ved opretning eller ombygning af køretøjer. Ligeledes nødvendiggør udviklingen inden for el-biler et stigende behov for det sikkerhedsmæssige ift. el-bilernes stærkstrømsbatterier.

Udviklingstendensen er også, at der inden for et par år vil blive bygget flere bildele og hele biler med kompositte materialer, hvilket vil stille krav om at kunne udføre reparationer på biler i de nye materialer. Herudover stiller flere og flere forsikringselskaber krav om, at reparationer skal udføres efter konkrete reparationsvejledninger, hvilket stiller krav til medarbejdernes evne til at anvende skriftlig dokumentation – også på fremmedsprog.

Udvalget er i øjeblikket i gang med en AMU-analyse af karosseriteknisk område ift. et uddannelses- og kompetencemæssigt perspektiv. Analysen har fokus på struktur, indhold, form og varighed af kurser i FKB 2235. Formålet er at få et opdateret billede af ændringer og variationer i jobfunktioner og arbejdsområder og beskrive relevante jobprofiler ift. deres behov for efteruddannelse. Analysen skal pege på eventuelle behov for tilpasninger i AMU-strukturer og udvikling af nye mål. Rapporten er ikke klar på tidspunktet for indlevering af forhåndsansøgning for 2015. Data fra undersøgelsen peger dog på, at der er behov efteruddannelse inden for

- Nye sammenføjningsteknikker
- Fremsøgning og forståelse af reparationsvejledninger
- Reparation og opretning af nye materialetyper, særligt aluminium
- Sikkerhedskomponenternes virkning og montage

Rapportens endelige konklusioner omkring behov for nyudvikling og ændringer i det nuværende AMU-udbud er desværre ikke klar i skrivende stund, hvorfor der ikke søges om midler inden for dette års pulje.

Entreprenør- og Landbrugstekniske område (FKB 2241)

Landbrugets større bedrifter stiller krav til maskiner med større kapacitet, flere funktioner og en øget præcision i det daglige, og det driver maskinproducenterne til at indarbejde ny teknologi og udvikle nye og mere rationelle maskiner.

Den generelle udviklingstendens er, at mange trivielle og koncentrationskrævende funktioner i landbrugsmaskinerne bliver overtaget af computere og hydrauliksystemer. Teknologien er på mange måder med til at øge effektiviteten i landbruget, som står over for store krav til rationalisering for at kunne klare den internationale konkurrence fra såvel lavtlønslande i Østeuropa som de store og effektive landbrug i USA og Australien. Den teknologiske udvikling har derfor medført, at de faglige krav til mekanikerne er øget tilsvarende, både når det gælder serviceeftersyn og fejlfinding.

Med det fortsatte øgede fokus på behovet for udfasning af anvendelsen af fossile brændstoffer, er der inden for landbrugsområdet udvikling i gang med brint-drevne køretøjer, som allerede prøvekøres flere steder. Ligeledes kører der nogle forsøg med at fremstille brændstof af alger. Det afhænger meget af økonomien, om disse løsninger bliver ført ud i større skala, da kørsel på ren biodiesel kræver, at motoren er specielt indrettet. Hvis dette bliver udbredt, vil det stille krav til landbrugsmekanikeren om at kunne fejlfinde og reparere denne type motorer.

Digitalteknologi og komplekse hydrauliske systemer har medført, at reparation og serviceeftersyn kræver større teknologisk indsigt for entreprenør- og landbrugsmekanikeren, da man fx skal kunne orientere sig i komplekse tekniske manualer, hvilket bl.a. også stiller krav om at kunne engelsk.

GPS-teknologi anvendes i stigende grad i landbruget. Fx til beregning af optimale forhold og styring af maskinerne via online kontakt og til indsamling af data fra maskinernes styringssystemer. Det stiller krav til landbrugsmekanikeren om viden til fejlfinding, reparation og programmering af GPS-automatik og -styringer.

Udviklingen mht. sikkerhed og miljø bevirker, at den faglærte skal kunne orientere sig i gældende regelsæt og ligeledes kunne instruere andre i korrekte arbejdsprocedurer.

Entreprenørbranchen følger på mange fronter mønstret fra landbrugsmaskinbranchen, som skitseret i ovenstående. De planlagte investeringer i store anlægsprojekter inden for trafik, broer og sygehuse mv. forventes at have stor betydning for branchens udvikling i de kommende år.

Køretøjsområdet (FKB 2246)

Udvalget skal til at afslutte en analyse af det fremtidige efteruddannelsesbehov for mekanikerområdet. De foreløbige konklusioner peger på, at udviklingen i mekanikerens arbejdsområder i de kommende år vil være under påvirkning af de samfundsmæssige målsætninger om fossilfri vejtransport i 2050. Det indbefatter bl.a.:

- Der skal opnås væsentlige CO2 reduktioner via energieffektivisering af konventionelle køretøjer bl.a. ved hjælp af mere effektive benzin- og dieselmotorer
- Iblanding af biobrændstoffer i konventionelle brændsler, til brug i eksisterende motorteknologier
- Introduktion – og udbredelse - af alternative drivmidler, dvs. el, naturgas, brint og høje iblandingsandele af biobrændstoffer.

På kortere sigt sker der en koncentration af værkstederne i større enheder, bl.a. fordi servicebehovet er mindre og på personvognsområdet et stort salg af minibiler, som stort set ikke repareres.

Uddannelse fylder meget på de autoriserede værksteder, dels fordi kompleksiteten i mekanikerarbejdet er vokset pga. teknologiudviklingen. Dels er der krav om en betydelig mængde mærkespecifik uddannelse for at kunne fastholde retten til at være autoriseret. Analysen tyder også på, at der bliver behov for AMU-mål rettet mod metoder til diagnosticering.

Flyteknisk område (FKB 2604)

Branchen er inde i en nedgangsperiode, som ikke automatisk medfører større aktivitet inden for efteruddannelsen. Mulighed for omskoling til forskellige flytyper er stadig realistisk. Der er derfor stadig behov for løbende efteruddannelse i branchen. Forsvarsministeriet og Undervisningsministeriet har gennemført en analyse for at afdække mulighederne for at skabe større synergi mellem den civile og den militære flymekanikeruddannelse. Analysen har ikke direkte belyst behovet for efteruddannelse, men viser bl.a., at demografien i den

civile branche er skæv, og der kan forventes et større antal pensioneringer i de kommende år.

Der forventes behov for revision af 2-3 eksisterende mål og tilhørende læreruddannelse.

Teater-, udstillings- og eventområdet (FKB 2255)

Teater, udstillings- og eventområdet har interesse for rigning. Der er fokus på større sikkerhed i oplevelsesindustrien, da udstyr og sceneopstillinger bliver større og mere avancerede. Teater-, udstillings-, og eventområdet har et stort samspil med virksomheder i nordiske og europæiske lande, og branchen følger nøje den internationale udvikling. Udvikling i udstyr og teknologi på området følger udviklingen på markedet generelt og indarbejdes i de nye arbejdsmarkedsuddannelser.

Branchen består af mindre virksomheder, som ikke er så uddannelsesvante, og større virksomheder, der ikke har stor tradition for efteruddannelse via AMU-systemet. Udvalget forventer gennem markedsføring og oplysning om de nye kurser i forskellige netværk og organisationer samt via amukurs.dk, at interessen og aktiviteten på efteruddannelseskurserne vil stige jævnt. Desuden er toneangivende virksomheder inden for udstilling og event nu organiseret i en brancheforening (Evex), hvilket på sigt vil være med til at øge kendskabet til branchens efteruddannelser.

FKB'en er fortsat ny, og i 2013-14 blev der udviklet 10 nye eventmål, som giver mulighed for, at personer, som arbejder som enten lyd- eller lysteknikere, kan opnå kompetencer i mere end et speciale og dermed både have kompetencer inden for lys og lyd. Der har i første halvår af 2014 ikke været målbar aktivitet på FKB'en. Herudover er der i 2014 udviklet to nye mål om erhvervsklatring, som dog først blev godkendt i 2. halvår af 2014.

På grund af branchens følsomhed over for konjunktoren – og for teatrenes vedkommende – afhængighed af statens tilskud, ansættes flere medarbejdere som timelønnede eller freelance, men branchen meddeler, at de løbende har brug for efteruddannelse.

Guld- og sølvsmedeområdet (FKB 2606)

Udviklingstendensen i branchen er præget af, at produktionen flyttes til

udlandet. Guld- og sølvsmeden skal derfor i højere grad arbejde med målrettet unikproduktion, prototyper og kvalitetssikring af internationalt producerede produkter. Branchen er delt op i hhv. større nationale og internationale produktionsvirksomheder med tilknyttede danske guldsmede som distributionsled. Oftest er de ordreproducerende og i mindre selvstændige virksomheder, som omfatter udvikling, produktion, marketing og salg.

Branchen i Danmark er præget af mindre håndværksbaserede virksomheder. Som bl.a. er et resultat af, at mange færdiguddannede guld- og sølvsmede (ædelsmede) nedsætter sig som selvstændige. Tendensen med flere selvstændige betyder, at guld- og sølvsmeden ud over sit håndværk, skal have et godt kendskab til forretningsforståelse, design samt markedsføring. Faget arbejder i tiltagende grad med mere avanceret teknologi i form af eks. CAD/CAM. Metalstøberuddannelsen er nedlagt, og der er derfor behov for at udvikle AMU-mål, som kan imødekomme branchens behov inden for dette område.

Vedligehold af produktionsudstyr i metalindustrien (FKB 2231)

I disse år sker der en rivende udvikling inden for området med pumper og de tilhørende vedligeholdelsesprocedurer samt ikke mindst i forhold til optimering af energiforbruget.

Pumpetyper - Der kommer ikke deciderede nye pumpetyper, men pumpetyper, som ikke har været anvendt så meget, bliver rekonstrueret med nye fordele og færre ulemper samt med mulighed for anvendelse inden for nye områder.

Vedligehold - Der er meget fokus på, at pumperne skal være vedligeholdelsesfri. Det medfører til gengæld, at det er langt mere udfordrende at vedligeholde eller reparere dem, når dette skal udføres.

Energiforbrug - Der er meget fokus på at reducere energiforbruget i produktionsprocesserne, så eksisterende pumper skal løbende vurderes i forholdet mellem drifts- og vedligeholdelsesomkostninger verificeret mod udskiftning med en mere økonomisk og energivenlig pumpetype. Ud fra denne udvikling er det derfor meget relevant at få udviklet nyt undervisningsmateriale til områdets efteruddannelser.

Maskin- og værktøjsområdet (FKB 2244)

Metalindustriens Uddannelsesudvalgs AMU program på CNC området er i koordination med Industriens Fællesudvalg blevet gennemgribende revideret så det i dag fremstår både teknisk og pædagogisk ajourført.

På værktøjsområdets AMU tilbud som i langt overvejende grad og er et anliggende for Metalindustriens Uddannelsesudvalgs målgrupper påtænker vi at udvikle flere uddannelsesmål inden for 3D-print i forskellige materialer, da udviklingen inden for denne procestype går stærkt. Desuden mangler der efteruddannelsesmål for "brancheskiftende" værktøjsmagere (klip/snit/stans/form), som foruden at dække dette efteruddannelsesbehov, forventes at kunne indgå i EUV modeller. Vi har brug for at skabe transparens på området og i det hele taget kunne tilbyde et ajourført efteruddannelses tilbud til værktøjsfremstillingsindustrien i Danmark, så dette kan medvirke til at styrke innovationsevnerne hos den enkelte og produktiviteten og konkurrencekraften i virksomhederne.

Metalindustriens Uddannelser vil i 2015 fortsætte det arbejde, der bliver igangsat i 2014, ligesom vi forventer, at de nye mål vil kunne indpasses i FKB 2244 uden revision af dennes jobområde og tilhørende arbejdsmarkedsrelevante kompetencebeskrivelser.

Låseteknik, mekanisk indbrudssikringsanlæg (FKB 2247)

Områdets efteruddannelse blev belyst i en analyse i 2012, og konklusionerne heraf drøftes p.t. mellem sikringsbranchens parter og F&P (Forsikring og Pension).

Uden at ville forhåndsdiskontere beslutninger herfra, er det dog Metalindustriens Uddannelsesudvalg bekendt, at der foreligger behov for ny udvikling af et nyt fælles introduktionsmodul til området for mekanisk sikringsteknik. Ligeledes er der behov for ajourført undervisningsmateriale til området.

Køleteknisk område (FKB 2707)

Gennem de seneste 10-15 år er udvikling og forskning om anvendelse af naturlige kølemidler i køletekniske applikationer gradvist blevet intensiveret. Danmark har været på forkant med udviklingen, hvilket har resulteret i en dansk førerposition på dette køletekniske område. Forskning og udvikling var i første omgang drevet af universiteter og institutter, men i de seneste år har mange

køletekniske virksomheder rundt omkring i Europa gennemført omfattende udviklingsaktiviteter. Hovedformålet med aktiviteterne har været at tilfredsstille et pres fra politisk side om en stigende efterspørgsel på kølesystemer med minimal miljømæssig påvirkning.

I Danmark har Miljø- og Energistyrelsen primært støttet udviklingen. Formålet med udviklingsarbejdet har været at udvikle nye kølesystemer baseret på naturlige kølemidler til forskellige applikationsområder. De hidtil gennemførte projekter på området har primært fokuseret på reduktion af energiforbrug. Arbejdet har koncentreret sig om udviklingen af komponenter (kompressorer, varmevekslere og ventiler) samt anlæg og systemer. Men der har også været fokuseret på udvikling af fundamentale data for kølemidler og materialer samt beregningsværktøjer.

Metalindustriens Uddannelsesudvalg følger udviklingen, og det er vores vurdering, at AMU systemet pt. dækker det efteruddannelsesstilbud som kølebranchen isoleret set efterspørger. Til gengæld er der fra transportområdet et behov for at få udviklet en ny kølepakke med undervisningsmateriale målrettet mobile køleanlæg (fx lastvogns-køletrailere). Der er derudover ikke behov for at forhåndsansmelde ændring i FKB eller udvikle faglæreruddannelse på området.

Klimateknisk område (FKB 2708)

Områdets arbejdsfunktioner for montører der arbejder med ventilationsanlæg kan reelt opdeles i følgende funktioner:

- Montage af ventilationsanlæg
- Drift af ventilationsanlæg
- Service af ventilationsanlæg

I de senere år er der - for at sikre så optimal ventilation som muligt og på grund af ønsket om løbende minimering af energiforbrug, knyttet arbejde med ventilationsindregulering til jobområdet. Inden Energistyrelsen indførte de lovpligtige eftersyn med bekendtgørelse nr. 1104 af 20/9 2007 - som ligger i ovennævnte arbejde - havde der været kontakt mellem Energistyrelsen og AMU Hoverdal om den kvalifikationserhvervelse, der opnås på AMU målene:

- Klimateknik, service og drift
- Klimateknik, drift af klima- og ventilationsanlæg
- Indregulering af ventilations- og klimaanlæg
- Måling af termisk og akustisk indeklime

Og i samråd med den certificerende organisation DANAK besluttedes det at optage ovenstående AMU-kurser som kompetencegrundlag af ventilationsmontører i forhold til DS 17020. Med den historiske udvikling, der har været på dette AMU program, er der ingen tvivl om, at Metaindustriens Uddannelser med AMU uddannelserne i FKB 2708, også i de kommende år, står godt rustet til at kvalifikationsdække et arbejdsmarkedsbehov for målgruppen metalindustrielt faglærte medarbejdere som har eller ønsker job som montører i ventilationsbranchens virksomheder, og som det indledningsvis anføres, er området p.t. tilfredsstillende efteruddannelsesdækket.

Varmeteknisk område (fyrede anlæg) (FKB 2709)

Der forventes en nogenlunde uændret aktivitet, idet det dog på længere sigt må forventes, at aktiviteten vil falde som følge af udfasning af olifyrede anlæg. Lovgivning på området er revideret, hvilket afføder behov for revision af uddannelserne 45908 og 45911 med tilhørende undervisningsmaterialer.

Med venlig hilsen

Morten Ørnsholt

Sekretariatschef, Metalindustriens uddannelsesudvalg (MI)

Industriens Uddannelser

30. oktober 2014

nes

Forhåndsansmeldelse 2015 AQ-området – Industriens Fællesudvalg og Metalindustriens Uddannelsesudvalg

Med reference til Ministeriets indkaldelsesbrev vedr. udviklingsmidler for 2015

AQ-området varetages med fælles udviklingsansvar af Industriens Fællesudvalg, IF og Metalindustriens Uddannelsesudvalg, MI. Ansvarsområdet omfatter uddannelser på svejse- skibsbygnings- og støberiområdet.

IF og MI udarbejder og fremsender særskilt arbejdsmarkedspolitisk redegørelse som er delt i en generel del og en specifik del for udvalgenes områder. Der henvises i dette til den generelle redegørelse.

Svejseområdet

Særligt for svejseområdet gælder det, at der ansøges om midler til udvikling af:

- nye uddannelser
- IT-baseret undervisningsmateriale dækkende en række uddannelser
- to faglæreruddannelser/konference

Med følgende argumentation:

Svejseområdet

Stålsvejseområdet er stærkt styret og påvirket af såvel danske som internationale standarder. Grundet CE-mærke ordningen som er beskrevet i byggevarerforordningen medfører denne at alle virksomheder der leverer konstruktionselementer af stål og aluminium til bygge og anlægsområdet bliver stillet overfor omfattende krav om svejsekoordinering, dokumentation og ikke mindst krav om certificering af svejsere. Det vil også i 2015 medføre et stigende behov for kvalificering af svejsere gennem uddannelser som fører frem til svejsecertificering. Udvalget vurderer, at revisionen i 2014 af uddannelser og tilhørende undervisningsmaterialer gør, at der er uddannelsesdækning af kompetencebehov i relation til CE mærke ordningen. Der vil derfor i 2015 være behov for ganske få udviklingsopgaver i forlængelse af CE-mærkeordningen.

En revision vil rette sig mod ajourføring af svejsekoordinatorer både uddannelsesmål og undervisningsmateriale samt inden for CE-mærket bygningsstål omhandlende uddannelsesmål og undervisningsmateriale. Udvalget ønsker ligeledes at reservere midler til udvikling af mål der relaterer sig til Svejsproces 111, 135, 136 og 141. Udvalget ønsker at fortsætte udviklingen med at udvikle undervisningsmaterialet IT baseret.

Med venlig hilsen

Niels Erik Stahl
Industriens Uddannelser

05-11-2014

nes

Tillæg til Forhåndsansmeldelse 2015

AQ-området – Industriens Fællesudvalg og Metalindustriens Uddannelsesudvalg

I forlængelse af telefonsamtale den 4. november 2014 med Anna Raundahl, UVM, skal jeg her uddybe forhåndsansmeldelsen 2015 på AQ området. Særligt for svejseområdet gælder det, at der ansøges om midler til udvikling af:

- nye uddannelser
- IT-baseret undervisningsmateriale dækkende en række uddannelser
- to faglæreruddannelser/konference

Nye uddannelser samt revision

De 6 ønskede mål / revisioner retter sig mod FKB 2650 Svejsning og termisk skæring i metal. Her gør sig gældende at de mål der ligger i FKB 2650 i stor udstrækning indgår i FKB 2608 Skibsbygningstekniske område. Der søges i 2015 alene om midler til FKB 2650.

Om FKB 2204 Støberi- og metalskrotningsindustri (ingen ansøgning)

Udviklingsudvalg for Svejse-, skibsbygning- og støbeindustri besluttede at man politisk skulle forsøge at løfte udfordringen med at få mulighed for at lægge AMU uddannelse udenlands når lærerkræfter og udstyr ikke findes i Danmark. På støberiområdet er der p.t. ingen aktivitet hvilket tilskrives den manglende mulighed for at afvikle kurserne på Gjuteriskolan i Jönköping, Sverige eller som virksomhedsforlagt undervisning.

Udvalget er således i en overvejelse om hvorvidt det er strategisk rigtigt at fastholde FKB'en trods den ringe interesse for brug af FKB'ens kernemål. Der har tidligere været tilknyttet følgende nedenstående kernemål tilknyttet FKB 2204, men disse er udgået pga. 3 års reglen. Branchen ønsker fortsat mulighed for at uddanne via AMU og kan anvende nedenstående mål såfremt der findes en fysisk mulighed for at afvikle uddannelserne. Det handler om 40239 Formfremstilling, 40240 Rensning af støbegods, 40241 Kærnemager, 40242 Smeltning af jern og metal, 40561 Håndtering af skrot til genanvendelse, 44696 Formfremstilling, simple forme, 45272 Støberi, grundmaterialer, maskiner,

udstyr, 45273 Operatør i kærnemageriet, 45275 Støbegods, bearbejdning, 45276 Støberi, operatør, smeltning af metal.

Der er ca. 50 potentielle virksomheder der kunne gøre brug af AMU om dette var en mulighed.

Læreruddannelse

Vedr. faglæreruddannelse i forhold til værftsindustriens behov.

Om FKB 2608 Skibsbygningstekniske område

Af rapporten "Det fremtidige værftsarbejde i Danmark" – En analyse af det fremtidige uddannelsesmæssige behov på de danske værfter, Kubix 2014 fremgår at der ønskes faglæreruddannelse ift. praksisnær undervisning. AMU bør udvikle undervisningen i en mere praksisnær retning, sådan at deltagerne eksempelvis også lærte at svejse under besværlige forhold, som svarer til dem, der er gængse, når der f.eks. skibe, platforme og vindmøller repareres. Læreruddannelsen skal demonstrere, at underviserne kan formidle f.eks. svejsning under vanskeligere forhold, end det er tilfældet på uddannelsesinstitutionerne. Der søges midler til tilrettelæggelse af relevant forløb der kan afvikles på eget location.

Om udvikling af svejse konference

Hvert år samles svejseundervisere til en årlig brush up konference hvor de nye revisioner af standarder gennemgås og der sættes fokus på arbejdsmiljøet i forbindelse med svejsning (lovpligtigt). Der søges midler til tilrettelæggelse af denne. Konferencen har et sted imellem 120-150 deltagere og har været gennemført de sidste 25 år. Konferencen betragtes som svejsefaglærernes efteruddannelse.

Undervisningsmateriale

Der ligger en stor pædagogisk udfordring i at tilrettelægge effektive og målrettede forløb for den enkelte kursist når der skal tages højde for deltagernes meget spredte teoretiske og praktiske forudsætninger. Tid, økonomi og manglende hensigtsmæssige metoder til kompetencevurdering nævnes som barrierer for en systematisk anvendelse af IKV. Derfor er der udviklet et it-støttet afklaringsredskab med henblik på effektiv og differentieret gennemførelse af IKV, samt en model for implementering på uddannelsesinstitutioner. Projekt er fulgt op af et efterfølgende projekt, der handler om udvikling af IKT-baserede undervisningsmaterialer til

teoriundervisningen på svejseområdet der tager udgangspunkt i den udviklede IKV platform. Dette er tidligere støttet af midler fra tilskud til udvikling af arbejdsmarkedsuddannelser mv. Det er til dette arbejdes fortsættelse der søges midler

Undervisningsministeriet
Kontor for erhvervsrettet voksenuddannelse
Frederiksholm Kanal 21
1220 København K
puljefou@uvm.dk
Mrk.: UUL 2015 blanket nr. 212 / skema nr. 303545

Forhåndsansmeldelse 2015

VEDHÆFTET DIGITAL ANSØGNING

11. oktober 2014

FKB 2249 Detailforarbejdning og forædling af ferskvarer

Den samlede aktivitet i 2013 steget med 47 % i forhold til 2012. Aktiviteten for kernemål er ca. dobbelt så stor som i 2012, og aktiviteten har udelukkende været i relation til tilberedning af måltider og grundtilberedning inden for ferskvarerområdet. I 1. kvartal 2014 vises dog næsten ingen uddannelsesaktivitet inden for området.
Det forventes stagnation eller svag stigning i aktiviteten i 2015.

FKB 2248 Industrislagtning og forædling af kødprodukter

Den samlede aktivitet i 2013 faldt med 44 % i forhold til 2012. Faldet i den samlede aktivitet skyldes faldet i aktiviteten på de tilkoblede mål fra andre jobområder. Aktiviteten på kernemål i 2013 steg med knap 47 % i forhold til året før. Aktiviteten har primært været inden for færdigpakning og konservering af kødprodukter. I 1. kvartal 2014 vises ingen uddannelsesaktivitet inden for industrislagterområdet.
Det forventes ingen eller meget svag stigning i aktiviteten i 2015.

FKB 2267 Brød-, kage-, dessert- og konfekturfremstilling

Den samlede aktivitet i 2013 faldt med 44 % inden for bager- og konditorbranchen i forhold til 2012. Faldet er primært begrundet i et stort fald i aktiviteten på tilkoblede mål fra andre jobområder, som i 2012 var ekstraordinært højt inden for IT-relaterede uddannelser. For jobområdet kernemål var faldet i 2013 således kun 9 % i forhold til 2012. Kernemålsaktiviteten er bredt fordelt over såvel bager- som konditorfaglig kompetenceudvikling. Aktiviteten for kernemål i 1. kvartal 2014 viser en stigning på 33 % set i forhold til samme periode sidste år.
Stigning i kerneaktiviteten forventes at stige svagt i løbet af 2015.

FKB 2257 Mad til grupper med varierede behov for ernæring

Aktiviteten på kernemål i 1. kvartal 2014 er steget markant med knap 80 % set i forhold til 1. kvartal 2013. Den samlede aktivitet faldt i 2013 med 12 % set i forhold til året før. Aktiviteten for kernemål i 2013 faldt med 14 % i forhold til aktiviteten i 2012. Aktiviteten i jobområdet har primært været inden for service, sensorik, tilberedningsmetoder og tilberedning af måltider til jobområdets forskellige brugergrupper. I 1. kvartal 2014 har den øgede aktivitet på mål primært været i relation til brød, diæter, tilberedningsmetoder, madlavningstekniske egenskaber og fødevarerhåndtering.
Aktiviteten på kernemål forventes at stige yderligere i 2015.

FKB 2689 Madfremstilling - restaurant, kantine og catering

Aktiviteten steg i 2013 samlet set med 14 % i forhold til aktiviteten i 2012. Aktiviteten på kernemål er i 2013 steget med 33 % af forgående års aktivitet. Stigningen i 2013 afspejler fokus på kompetenceudvikling i relation til bæredygtig madfremstilling, ernæring og bagværk. I 1. kvartal 2014 faldt den samlede aktivitet inden for

jobområdet med 23 % set i forhold til samme periode året før.
Aktiviteten på kernemål forventes at stige i 2015.

FKB 2777 Reception, servering og service

Aktiviteten i 2013 er samlet set faldet med 33 % set i forhold til aktiviteten i 2012. Aktiviteten på kernemål inden for jobområdet er dog steget med 5 %, og det har primært været på kompetenceudvikling i relation til gæstebetjening og kalkulation. I 1. kvartal 2014 faldt den samlede aktivitet inden for jobområdet med 3 % set i forhold til samme periode i 2013 – men aktiviteten på kernemål steg med 4 %.
Kerneaktiviteten forventes at stige svagt i 2015.

FKB 2689 Madfremstilling – restaurant, kantine og catering

Udvikling af nye arbejdsmarkedsuddannelser

Revisionen af FKB 2689 samt udvalgets arbejde med udarbejdelse af uddannelsesforløb/-pakke til 'fra ufaglært til faglært' forventes færdig i løbet af 2014, hvilket formodes at give anledning til udvikling af nye uddannelser, der dog først vil indgå i forhåndsansøgningen 2016.

Branchen har udtrykt behov for kompetenceudvikling i relation til økologi og bæredygtighed, ernæringsrigtige og sunde retter. Der udtrykkes endvidere behov for kompetencer i fremstillingen af brød inden for restaurantområdet.

Derudover efterspørger branchen kompetenceudvikling inden for salg og markedsføring, som er væsentlige konkurrenceparametre inden for jobområdet.

På baggrund af ovennævnte søger udvalget midler til udvikling af arbejdsmarkedsuddannelser med arbejdstitlerne:

- Salg og markedsføring inden for restaurant og kantine (1. prioritet)
- Økologi i restauranter (1. prioritet)
- Bæredygtighed i restauranter (1. prioritet)
- Sunde og lækre brød til restauranter (1. prioritet)
- Sandwich og café-retter

Strukturforløb inden for madfremstilling i restaurant, kantine og catering

Udvalget ønsker at gennemføre en analyse, som skal beskrive og udvikle vejledende strukturforløb for kompetenceudvikling inden for madfremstilling i restaurant, kantine og catering

Med baggrund i ovennævnte skal analysen indeholde:

- Forslag til hensigtsmæssige uddannelsesforløb inden for jobområdet
- Forslag til formidling af Efteruddannelsesudvalgets uddannelsesstrukturer til udvalgets målgrupper, skoler, virksomheder og VEU-centre

Udvalget ønsker derfor at søge om udviklingsmidler til en analyse til brug for "Strukturforløb inden for madfremstilling i restaurant, kantine og catering". (1.prioritet)

FKB 2777 Reception, servering og service

Udvikling af nye arbejdsmarkedsuddannelser

Revisionen af FKB 2777 færdiggøres i løbet af 2014 og forventes at give anledning til både revision og udvikling af nye uddannelser, der dog først vil indgå i forhåndsansøgningen 2016.

”Analysen for afdækning af kompetencebehovet for medarbejdere inden for reception, servering og service” afsluttes i 3. kvartal 2014. Analysen har afdækket behov for udvikling af yderligere arbejdsmarkedsuddannelser i relation til både service og gæstebetjeningen inden for jobområdet.

Der er i branchen stor fokus på gæsternes serviceoplevelse og på service, som den primære kompetence i relation til at tiltrække og fastholde gæster. Branchen peger specielt på behovet for øgede kompetencer hos frontpersonalets i forhold til gæstebetjening, servering og servicering. Analysen peger ligeledes på behovet for kompetencer i relation til gæstebetjening og servicering af turister, herunder salg og kommunikation.

Udvalgets arbejde med udarbejdelse af uddannelsesforløb/-pakke til vertikal kompetenceløft af tjenere gennem ’fra ufaglært til faglært’ forventes færdig i løbet af 2014 og har allerede medvirket til udvikling af nye uddannelser. Branchen har i forbindelse med arbejdet afdækket behov for horisontalt kompetenceløft i relation til vin for faglærte tjenere.

På baggrund af ovennævnte søger udvalget midler til udvikling af uddannelser med arbejdstitlerne:

- Service på hotel og restaurant (1. prioritet)
- Klagehåndtering i receptionen (1. prioritet)
- Performance i servering (1. prioritet)
- Skandinaviske gloser i gæstebetjeningen (1. prioritet)
- Mersalg til turister i gæstebetjeningen (1. prioritet)
- Vin for faglærte (1. prioritet)
- Rev. 47520 Rundt om konflikter med gæsten (1. prioritet)

Strukturforløb inden for reception, servering og service

Udvalget ønsker at gennemføre en analyse, som skal beskrive og udvikle vejledende strukturforløb for kompetenceudvikling inden for jobområdet for ”Reception, servering og service”.

Analysen skal indeholde:

- Forslag til hensigtsmæssige uddannelsesforløb inden for jobområdet
- Forslag til formidling af Efteruddannelsesudvalgets uddannelsesstrukturer til udvalgets målgrupper, skoler, virksomheder og VEU-centre

Udvalget ønsker derfor at søge om udviklingsmidler til en analyse til brug for ” Strukturforløb inden for jobområdet ’Reception, servering og service’”. (1.prioritet)

FKB 2257 Mad til grupper med varierede behov for ernæring

Udvikling af nye arbejdsmarkedsuddannelser

Der er behov for kompetenceudvikling inden for jobområdet, der kan understøtte håndværket i madproduktionen via kompetenceudvikling i håndtering og grundtilberedning af forskellige råvaregrupper.

Branchen giver udtryk for, at det køkkenfaglige personale har et stigende behov for udvikling af kompetencer til produktion af diæter samt til dialog med det plejefaglige personale om borgerens kost og madoplevelse set i forhold til livskvalitet målrettet forskellige grupper med varierede behov for ernæring.

Branchen vurderer endvidere, at det kostfaglige personale har behov for kompetencer til produktion af specialkost og til dialog med plejefagligt personale om kost og ernæringsrigtige måltider til småt spisende, demente og borgere med hjerneskade. Endvidere ønskes kompetencer til produktion af mad til grupper med lever- og nyresygdomme.

På baggrund af ovennævnte søger udvalget midler til udvikling af arbejdsmarkedsuddannelser med arbejdstitlerne:

- Håndtering, klargøring og opbevaring af råvarer - multiplan (1.prioritet)
- Metode og teknikker ved tilberedning af råvarer - multiplan (1.prioritet)
- Diæter og ernæringsterapi for småt spisende og underernærede (1.prioritet)
- Diæter med energireduceret kost (1.prioritet)
- Kost og ernæring for små og mellemstore børn (1.prioritet)
- Diæter ved lever- og nyresygdommer
- Ernæringsrigtige måltider for personer med demens og hjerneskade
- Kost og ernæring for veganer og vegetarer

FKB'en gennemgik juni 2014 serviceeftersyn. På baggrund af ændringer i beskrivelsen af jobområdet søger udvalget endvidere midler til:

- Revision af FKB 2257 Mad til grupper med varierede behov for ernæring (1. prioritet)

Analysen "Strukturforløb inden for institutionskøkkenområdet" er igangværende og forventes afsluttet i løbet af 2014. Analysen vil muligvis afdække behov for udvikling af nye arbejdsmarkedsuddannelser, der vil indgå i ansøgningen om udviklingsmidler i Forhåndsansøgningen 2016.

FKB 2267 Brød-, kage-, dessert- og konfekturfremstilling

Udvikling af nye arbejdsmarkedsuddannelser

Interessen for kvalitetsprodukter inden for bageri og konditori er stigende. Trenden går i retning af anvendelse af råvarer, hvor den størst mulige naturlighed er bevaret og med mindre forarbejdning til følge.

Der er kommet en større bevidsthed hos både bagerne/konditorerne og forbrugerne om det ikke-industrielle bagerhåndværk. I stedet for at købe færdige mixblandinger (mel) vælger de fleste bagerier nu at lave deres egne melblandinger til fremstilling af brød og kager, hvilket fordrer større indsigt i de biologiske og kemiske processer, som sker undervejs i fremstillingsprocessen - fra blanding af ingredienser, hævning, bagning og til opbevaring.

Det er væsentlig at kende til disse processer for at kunne korrigere for eventuelle fejl og mangler og for at sikre, at kvaliteten af det færdige produkt er i orden. Når der skal udvikles nye produkter, er det ligeledes vigtigt med forhåndskendskab til biologiske og kemiske processer og deres betydning for det færdige resultat.

Flere og flere forbruger tænker på ernæring og madens gode og sundhedsfremmende egenskaber. Indholdet og varedeklarationen af fedt, fuldkorn, fiberprocent og kulhydrater får større fokus, når forbrugeren skal købe brød og kager. De sundhedsfremmende elementer gælder også i form af specialbrød til særlige målgrupper: Personer, der lider af allergi eller er på en særlig diæt.

På baggrund af ovennævnte søger udvalget midler til udvikling af arbejdsmarkedsuddannelser med følgende arbejdstitlerne:

- Allergi- og diætbrød (1.prioritet)
- Specialbrød til hospitalssektoren (1.prioritet)
- Kemi/biologi i bageriet (1.prioritet)

Strukturforløb inden for bager- og konditorområdet

Udvalget ønsker at gennemføre en analyse, som skal beskrive og udvikle vejledende strukturforløb for kompetenceudvikling - fra ikke-faglært til faglært - inden for bager- og konditorområdet.

Analysen skal indeholde:

- Forslag til hensigtsmæssige uddannelsesstrukturer inden for jobområdet
- Forslag til formidling af Efteruddannelsesudvalgets uddannelsesstrukturer til udvalgets målgrupper, skoler, virksomheder og VEU-centre

Udvalget ønsker derfor at søge om udviklingsmidler til en analyse til brug for ” Strukturforløb inden for bager- og konditorområdet. (1.prioritet)

FKB 2248 Industrislagtning og forædling af kødprodukter

Udvikling af nye arbejdsmarkedsuddannelser

Branchen gennemførte i 2013 en større analyse af fremtidens kompetencebehov inden for svinekødsbranchen. Analyseresultater og konklusioner blev præsenteret i en endelig rapport primo 2014.

På efteruddannelsesområdet er der ikke nogen entydig anbefaling i forhold til specifik kompetenceudvikling på det kødfaglige område, men der peges bl.a. på nogle barrierer af mere strukturel, branchemæssig karakter som forklaring på, hvorfor efteruddannelse i AMU-regi er begrænset inden for jobområdet. Der pågår pt en dialog brancheorganisationerne imellem for at få større klarhed over disse barrierer – og udfordringer.

Konkret udtrykker branchen dog behov for kortere uddannelser og en revision/opsplitning af længerevarende arbejdsmarkedsuddannelser inden for industrislagtning. Det er dels med henblik på en generel revision og opdatering af kompetencer, dels for at give en højere grad af fleksibilitet og målrettedhed i udbuddet af uddannelsesforløb.

På baggrund af ovennævnte søger udvalget midler til udvikling af følgende arbejdsmarkedsuddannelser:

- Færdigpakkede kødvarer (1.prioritet)
- Opskæring og udbening (1.prioritet)
- Opskæring og tilskæring af forender (1.prioritet)
- Slagtning af svin (1.prioritet)
- Udbening af midterstykker, kamme og brystflæsk (1.prioritet)
- Varmebehandling af kødprodukter (1.prioritet)

FKB 2249 Detailforarbejdning og forædling af ferskvarer

Udvikling af nye arbejdsmarkedsuddannelser

Branchen og udvalget mener ikke, at der for nuværende er behov for udvikling af nye arbejdsmarkedsuddannelser inden for området.

Udvalgets slutafrapportering, som led i det tekniske serviceeftersyn af AMU, er vedhæftet ansøgningen.

Venlig hilsen

På vegne af Efteruddannelsesudvalget for Køkken, Hotel, Restaurant, Bager, Konditor & Kødbranchen

Mette Brock Jensen
Uddannelseskonsulent

Redegørelse for det arbejdsmarkedspolitiske bestemte behov og behovsredegørelse

Anlægsgartnerområdet

2666 Etablering og pleje af grønne områder og anlæg

Udvalget oplever fortsat søgning til faget, og der er i år en lille fremgang at spore i årselever på området.

Faget har fortsat stor succes med at opkvalificere ufaglærte til faglærte. (Vertikal kompetenceløft). Fremgangsmåden er, at ufaglærte på baggrund af en række AMU-forløb indgår i et GVU forløb og efterfølgende afslutter uddannelsen med svendeprøve i EUD.

Udvalget håber fortsat at denne mulighed vil være gældende, selvom GVU ikke længere er en mulighed når den nye erhvervsuddannelsesreform træder i kraft pr. 1. august 2015. Udvalget håber derfor, at den nye EUV kan benyttes i lige så stor grad som GVU ordningen, blot med lidt justeringer.

Udvalget er i gang med at udvikle uddannelsespakker af ca. 6 ugers varighed. "Pakkerne" består af AMU-mål, som er merit givende, hvis kursisten indgår en uddannelsesaftale som anlægsgartner/anlægsgartner-assistent på EUD. Kursisten kan også med fordel benytte uddannelsespakkerne til ajourføring eller specialisering til et jobområde (horisontal kompetenceløft).

Som led i Ministeriets serviceeftersyn, har udvalget i samarbejde med de udbydende AMU-skoler kritisk gennemgået samtlige AMU mål inden for FKB'en, og har kunnet konstatere, at flere uddannelsesmål var uaktuelle og forældet. - Dette har medført, at flere kurser er nedlagt til fordel for udvikling af nye og mere tidssvarende kurser.

Udvalget vil fremadrettet have større fokus på det løbende eftersyn af uddannelsesmålene.

Tidligere på året har udvalget holdt møde med de udbydende AMU skoler omkring revision af uddannelsesstrukturen inden for anlægsgartner uddannelsen. Udvalget og skolerne arbejder på de sidste detaljer, hvor efter strukturen for greenkeeper og groundsman uddannelsen også vil blive ajourført.

Udvalget har yderligere revideret den eksisterende FKB 2666 Etablering og pleje af grønne områder og anlæg, og nyudviklet en helt ny FKB, der dækker greenkeeper og groundsman området. Udvalget har haft FKB'erne til høring hos de øvrige Efteruddannelsesudvalg, og arbejder i skrivende stund på de sidste detaljer, førend FKB'erne sendes til godkendelse i Ministeriet.

Udvalget får fortsat nye efteruddannelsesbehov fra branchen, ministerier og skoler, og vurderer derfor, at der til stadighed er behov for udvikling af uddannelsesmål og undervisningsmaterialer - dels for at sikre uddannelsernes aktualitet, men også at følge med tiden og branchens udvikling.

Miljøministeriet har i øjeblikket stor fokus på at få reduceret pesticidforbruget – fokuset er specielt stort på greenkeeperområdet.

Udvalget, Miljøministeriet, Skoler og branchen har i den forbindelse afholdt flere møder, hvor der har været fokus på nyudvikling af AMU-mål, undervisningsmateriale og tilhørende faglærerkurser med det formål, at klæde branchens medarbejdere bedre på, og forhåbentlig på sigt reducere pesticider på det grønne område.

Udvalgets indsats i de kommende år vil rette sig mod:

- Fortsætte det årlige eftersyn af uddannelsesmål, strukturer, FKB og udbud af uddannelsespakker
- Undersøge mulighederne for optimal brug af AMU i forbindelse med ny reform og EUV
- Udbygning af korte efteruddannelsesmål, der øger interessen og mulighederne for deltagelse i efteruddannelse, både for fagets faglærte, samt fagets mange tillærte og nye kursister.
- Arbejde med uddannelsesstrukturer inden for de to nye FKB'er
- Gennemføre faglærerkurser, som kan bistå til koordinering af den faglige efteruddannelsesindsats inden for faget.

Mejeriområdet

2646 Produktion og pakning af mejeriprodukter

Mejerifagets Fællesudvalg har i år oplevet en stigning i antal årselever på AMU-uddannelserne. Stigningen skyldes en mere målrettet strategi med hensyn til at sende medarbejderne på kurser, som er relevant for deres arbejdsområde og for deres efteruddannelse. AMU-kurserne har ligeledes været strategisk anvendt i forbindelse med efteruddannelse af medarbejdere i forbindelse med produktionsomlægninger o.l.

Mejeristuddannelsen er bl.a. kendetegnet ved en forholdsvis høj andel af elever der er over 25 år. Eleverne over 25 år rekrutteres ofte blandt branchens ufaglærte medarbejdere. Eleverne får afkortning af uddannelses- og praktiktid i forhold til allerede opnåede kompetencer – vertikalt kompetenceløft.

Mejerifagets Fællesudvalg er i gang med at udvikle uddannelsespakker, der bl.a. skal anvendes i forbindelse med den nye EUV, der træder i kraft 1. august 2015. Pakkerne består af AMU-kurser som vil give merit i forhold til at indgå uddannelsesaftale som mejerielev.

Mejerifagets Fællesudvalg har i årets løb gennemgået FKB 2646 Produktion og Pakning af mejeriprodukter og fundet, at FKB'en fortsat lever op til de behov der er for uddannelse inden for mejeriindustrien. Ligeledes er uddannelsesmål og uddannelsesmaterialer vedr. diverse AMU-kurser gennemgået de seneste år. Dette har resulteret i, at enkelte kurser er nedlagt, og andre er blevet revideret, således at de er i overensstemmelse med udviklingen inden for branchen.

Der opstår løbende nye efteruddannelsesbehov inden mejeriindustrien, hvorfor behovet for udvikling og revision af uddannelsesmål og undervisningsmaterialer fortsætter, dels for at sikre uddannelsernes aktualitet, og dels for at sikre branchens udvikling.

Gartnerområdet

Delprøverne inden for væksthus- og produktionsgartnerområdet, der fører frem til erhvervelse af sprøjtecertifikat, skal tilsvarende tidligere år revideres.

Gartnerområdet, fjernundervisning

Formål

Udvikling af undervisningsmateriale indenfor gartneriområdet beregnet til fjernundervisning. Der findes ikke i dag tilstrækkelig og sammenfattende undervisningsmateriale tilegnet AMU-målgruppen til brug for fjernundervisning for AMU-kurser inden for gartnerområdet.

Baggrund

Efteruddannelse af gartnere og ufaglærte i den danske gartnerisektor foregår bl.a. via AMU. Det kniber det med at skaffe elever nok til de AMU kurser, der er rettet mod efteruddannelse i væksthusektoren. Ofte må kurser aflyses, da der ikke er tilmeldte nok. Skolerne har de seneste år bl.a. udbudt følgende kurser inden for væksthusproduktion:

Planteproduktion i gartneri, ajourføring
Plantekundskab for kulturer under glas
Plantedyrkning under glas
Planteernæring af kulturer under glas
Diagnosticering af skadegørere, gartneri
Klimastyring ved produktion i gartnerier
Energireduktion ved produktion i gartnerier
Sprøjtecertifikat

Gartnerisektoren er kendetegnet ved vidt forgrenede produktionsretninger. Samtidigt er der en høj specialisering i produktionerne, der kræver vidt forskellige kompetencer hos medarbejderne. Det betyder, at der ofte er få kursusedtagere til specifikke kurser. For at få elever nok til et hold, vil det være nødvendigt at samle deltagere fra større geografiske områder. Det betyder, at det kan være dyrt og dermed er afstand en barriere for at sende medarbejdere på kursus.

Fordele ved fjernundervisning er fleksibilitet for kursisten i forhold til arbejdstid og familieliv. En anden fordel er at udbuddet af kurser kan være større, og det er nemmere at inddrage underviser med specifik viden og højt fagligt niveau på givne områder i undervisningen på grund af fleksibiliteten ved fjernundervisning.

Efteruddannelsesudvalget har udpeget 3-4 kurser som man vurderer, ville kunne løftes hvis de kan tilbydes som fjernundervisning. Herved kan kurset gennemføres ved færre elever, men også for elever i udkantsområder, hvor der kan være behov, men begrænset med kursusedtagere.

Indhold

Dette projekt omhandler udarbejdelse af undervisningsmateriale til 3 AMU-kurser nemlig:

47901 Planteproduktion i gartneri, ajourføring

47830 Planteernæring af kulturer under glas

47712 Klimastyring ved produktion i gartnerier og evt.
47829 Diagnosticering af skadegørere, gartneri

I dette projekt vil der blive lave undervisningsmateriale, der passer fra a-z på de tre førstnævnte kurser. Hvor der allerede ligger materiale, vil der blive taget udgangspunkt i dette. De enkelte kurser deles op i mindre lektioner, så det bliver muligt at gennemføre dem over flere dage.

Det er meningen, at der skal udarbejdes test spørgsmål løbende i forløbene, så deltagerne kan vurdere egen læring. Herved vil den enkelte deltager også kunne opretholde motivationen gennem kurset og der vil være mulighed for at afslutte forløbet med en test.

De enkelte moduler deles ind i tekstbaseret oversigter, visuelle præstationer, videoptagelser, screen casting og opgaver med tydelig videovejledning. Denne del forventes gennemført af fagpersoner med erfaring i udarbejdelse af digitalt undervisningsmateriale.

Da fjernundervisning som metode ikke er udbredt i AMU systemet, vil der blive afholdt workshops hvor skoler inviteres. Det skal sikre, at de bliver fortrolige med Learning management systemer. Samtidig skal undervisere være med til at sikre at det faglige niveau indenfor de valgte emner er helt i top og opdateret med nyeste viden. Det betyder at opgaven forventes løst fagligt kompetente fagpersoner indenfor de valgte emner. For eksempel planteavlserådgivere, der er opdateret med nyeste viden ude fra væksthushproduktionen.

Resultat

Resultatet af dette projekt bliver 3 materialer i de ovennævnte AMU kurser. Hvis midlerne rækker vil der blive lavet materiale til det 4. kursus også.

Kurserne vil være kvalitetssikrede, da både undervisere (AMU), fagpersoner (gartnerirådgivning) og fagpersoner (digital formidling) skal arbejde sammen om det endelige produkt.

Dispensation fra grundtakster

Fjernundervisningsmateriale er ikke "bare en PDF-fil". For at imødegå de udfordringer der er, når undervisningen ikke gennemføres som on-site klasseundervisning, skal undervisningsmaterialet have tydelige visuelle virkemidler, såsom screencasting, video og gode tydelige illustrationer. De enkelte elementer af materialet skal deles ind i en tekstbaseret oversigt, visuelle præsentationer, opgaver med tydelige videovejledninger og en test af deltagernes færdigheder. Video og andre visuelle og auditive formidlingsformer kræver flere ressourcer at udvikle end PDF-filer fordi de går dybere ind i forklaringer m.v.

Optagelser af videoer til materialet, skal blandt andet foregå i gartnerier, hvilket giver omkostninger til transport m.m. Produktion af video er meget ressourcekrævende, idet der går tid til forberedelse, optagelser, klipping og redigering. Planlægning og redigering af videoer er nødvendigt for at gøre materialet spændende og motiverende for de studerende.

For at gennemføre projektet med det ønskede resultat, er det nødvendigt, at koble fagpersoner fra gartnerirådgivning og digital læring sammen. Efteruddannelsesudvalget vil inddrage skoler, forlag med ekspertise

inden for digital læring og eksperter inden for gartnerirådgivning. Der skal i udviklingen også anvendes ressourcer til inddragelse af Learning Management System.

Den økonomiske ramme der søges om er på 457.500 kr. Beløbet forventes anvendt på følgende måde.

Timepris undervisere AMU:	50.000 kr.
Timepris fagpersoner (gartnerirådgivning):	175.000 kr.
Timepris fagpersoner (digital formidling):	175.000 kr.
Materialer, kørsel mm:	50.000 kr.
Revision	7.500 kr.

Landbrugsområdet:

Delprøverne inden for landbrugsområdet, der fører frem til erhvervelse af sprøjtecertifikat, skal tilsvarende tidligere år revideres.

Dyrepasserområdet:

Der er ikke behov for udvikling af arbejdsmarkedsuddannelser eller undervisningsmaterialer finansåret 2015/16.

Skovbrugsområdet

Delprøverne inden for skovbrugsområdet, der fører frem til erhvervelse af sprøjtecertifikat, skal tilsvarende tidligere år revideres.

Behovsredegørelse

Områder	Forventet aktivitet
2264 Skov- og naturforvaltning og naturformidling	Lille stigning
2269 Drift af gartneri, havecenter og planteskole	Lille stigning
2635 Maskiner og teknik i landbruget	Uændret
2640 Planteproduktion i landbruget	Uændret
2641 Husdyrproduktion i landbruget	Uændret
2642 Pasning af zoodyr, hobbydyr og fisk	Uændret
2646 Produktion og pakning af mejeriprodukter	Lille stigning
2666 Etablering og pleje af grønne områder og anlæg	Uændret

29. oktober 2014

Ansøgning om tilskud til udvikling af arbejdsmarkedsuddannelser m.v. 2015

Arbejdsmarkedspolitisk redegørelse

Efteruddannelsesudvalgets målgruppe omfatter time- og månedslønnede, mellemledere og ledere inden for følgende meget forskellige brancher: **Rengøring, ejendom, vagt, vaskeri, festudlejning, ur, tandteknik, frisører og kosmetikere.**

For rengørings-, ejendoms- og vagtbranchen udvikles der grunduddannelser for ufaglærte og efteruddannelser for faglærte, mens der for vaskeri- og festudlejningsbranchen alene udvikles grunduddannelser for ufaglærte.

For følgende brancher udvikles der efteruddannelse for faglærte: Tandteknikere, frisører og kosmetikere og urmagere.

./.. Der vedlægges en samlet prioriteret oversigt med de ansøgte opgavers titel og budget.

Rengøring og service

DI Service (den private del af branchen) angiver i Årsrapporten 2014: "Renhold og kombinerede serviceydelser", at branchen for almindelig rengøring noterer et omsætningsfald, som modsvares af en fremgang i branchen for kombinerede serviceydelser. Der efterspørges i stigende grad facility management, hvor rengøringsydelser kombineres med andre serviceydelser.

Den private branche er kendetegnet ved etablerede virksomheder – mange små og få store. 83 % af virksomhederne har under 10 ansatte og ca. 2 % har over 100 ansatte.

Medarbejderne i branchen er ældre ca. 50 % er 40-59 år. Tilbagetrækningsalderen rykkes opad - 6% er over 60 år.

I forhold til det øvrige erhvervsliv har branchen en stor del af ansatte – 62% uden erhvervskompetencegivende uddannelse. Der ses dog nu en svag tendens til et stigende uddannelsesniveau, men branchen halter fortsat meget bagud i forhold til andre brancher.

Branchen beskæftiger sammenlignet med det øvrige erhvervsliv en høj andel af borgere med anden etnisk baggrund end dansk – primært med asiatisk oprindelse. Denne gruppe udgør 38% inden for rengøring og vinduespolering. Mange integreres således via et rengøringsjob.

Den gennemgående udfordring er fortsat uddannelse og professionalisering via:

- Fastholdelse af gode medarbejdere
- Forbedring af image
- Uddannelse og kompetenceudvikling af personalet
- Øget professionalisering

- Opdyrkning af nye markeder
- Rekruttering af kvalificeret arbejdskraft
- Uddannelse og kompetenceudvikling af ledere

Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg gennemførte tilbage i 2007 analysen:

”Rengøringsbranchens mangfoldighed – en udfordring for AMU”.

Analysen kan ses på

http://www.s-us.dk/wp-content/uploads/ren_mang1.pdf

Efteruddannelsesudvalget er opmærksom på, at analysen ikke er ny, men det vurderes - også på baggrund af Årsrapporten 2013 fra DI, at branchen og medarbejderne ikke har ændret sig væsentligt. Rapportens konklusioner indgår derfor fortsat på forskellig vis i udvalgets arbejde med uddannelsesudvikling. Der er min. 80.000 personer, der arbejder med rengøring. Ca. 70 % er mellem 25 og 54 år, hvor gruppen mellem 35-44 år synes at være stigende. To ud af tre rengøringsassistenter er kvinder og ca. 80 % har jobbet som hovedbeskæftigelse. Hver tredje rengøringsassistent har en anden etnisk baggrund. Analysen bekræfter ligeledes det, som også andre analyser og praksis har vist, at der i branchen er mange medarbejdere med sprog-, læse-, stave- og regneproblemer. Problemer, der i stigende grad virker som barrierer - også for uddannelse.

AMU uddannelserne fungerer fortsat som introduktion til rengøringsbranchen, men er også et væsentligt element ved udvikling af erfarne medarbejders kompetencer og kendskab til deres fag. Uddannelse er en vigtig forudsætning for at udvikle branchens kvalitet, effektivitet og arbejdsmiljø. Det er derfor meget vigtigt, at AMU's uddannelsesudbud er attraktivt, relevant og ikke mindst tilgængeligt.

Efteruddannelsesudvalget gennemførte i 2009 analysen:

”AMU i rengøring – Hvordan kommer der flere deltagere på AMU rengøringsuddannelser?”

Analysen kan ses på

<http://www.s-us.dk/wp-content/uploads/analyseamureng09.pdf>

Analysen har bidraget med ny viden om og inspiration til, hvordan skolerne og Efteruddannelsesudvalget kan understøtte en mere positiv udvikling. Der arbejdes fortsat aktivt med fastholdelses- og motivationstemaer i både udvalg, virksomheder og på skolerne.

Det er en almindelig antagelse, at rengøring er noget alle kan. Den antagelse er et problem i et professionelt erhverv, hvor det er svært at tydeliggøre, at rengøring kræver faglige kompetencer. Det er nødvendigt at formulere fagligheden for at motivere til øget kompetenceudvikling for den enkelte medarbejder.

Fagligheden kan bl.a. udtrykkes i jobprofiler, som nu er beskrevet i analysen, der blev afsluttet i november 2010:

”Rengøringsassistenters faglighed og jobprofiler”

Analysen kan ses på

<http://www.sus-udd.dk/wp-content/uploads/Reng%C3%B8ring-og-jobprofiler-endelig-rapport-291110.pdf>

Analysen beskriver seks profiler:

- Hotel- og konferencecentre
- Dag- og døgninstitutioner
- Skoler
- Industri- og skadeservice

- Administrationsbygninger
- Hospitaler

Profilerne i opdateret udgave kan ses på "Profilfoldere":

<http://www.sus-udd.dk/uddannelser/amu/rengoring/>

Analysen har givet et godt grundlag for en faglig gennemgang af alle uddannelsesmålene i FKB'en. Så godt som alle uddannelsesmål er derfor revideret og ajourført og det samme er sket med en del af de tilhørende undervisningsmaterialer. Dette revisionsarbejde fortsættes.

Der arbejdes løbende med at udvikle værktøjer, der kan understøtte undervisningen. Der er senest udviklet en APP: "Rengøringsordbog", som især er målrettet deltagere med sprogproblemer. APP'en er positivt modtaget og det er hensigten at udbygge dette undervisningsmiddel yderligere.

Det er hensigten på baggrund af erfaringerne med APP'en at udvikle en ny APP, der skal indeholde selvevalueringsmuligheder m.m..

Som det også er nævnt i DI's Årsrapport 2013, halter branchen bagud i forhold til uddannelse. Branchen er fortsat et udpræget ufaglært område. Der er - også på baggrund af den samfunds- og arbejdsmarkedspolitiske udvikling – behov for at hæve uddannelsesniveaut.

Det er positivt, at der er en stigende tilgang til EUD uddannelsen til serviceassistent. Der er nu uddannet ca. 4.500 og der er overalt en positiv stigende interesse - specielt på offentlige institutioner.

Motivationen til uddannelse understøttes også ved, at der nu er anerkendt videreuddannelse - en akademiuddannelse i "Hygiejne og rengøringsteknik".

Se mere her:

<https://www.ug.dk/uddannelser/videregaendeuddannelsesvuv/serviceprodit/akademiuddannelsen-i-hygiejne-og-rengoeringsteknik>

Der arbejdes med "kompetencepakker" for at motivere og synliggøre vejen fra ufaglært mod faglært, for ledige i forbindelse med arbejdsmarkedsreformen og for AMU generelt, herunder AMU for fremmedsprogede.

Der er et stigende behov for medarbejdere, der kan varetage praktisk hjælp og personlig pleje hos ældre borgere i eget hjem. Hjemmeservicebranchen er i udvikling på baggrund af "fritvalgsordningen". Der er gennemført en brancheanalyse inden for dette område i 2014.

Analysen kan ses på:

<http://www.sus-udd.dk/wp-content/uploads/Brancheanalyse-af-hjemmeserviceområdet-august-2014.pdf>

Analysen påpeger bl.a. behovet for to AMU uddannelser, der er målrettet rengøringsassistenter, der udfører rengøring i private hjem: "Introduktion til rengøring i private hjem" og "Introduktion til rengøringshjælp til ældre borgere".

Analysen beskriver også uddannelsespakker til hjemmeservicebranchen.

Det vurderes, at der inden for dette brancheområde med stor fordel kunne afvikles elementer af uddannelserne i form af fjernundervisning. Der er ikke udviklet undervisningsmaterialer til fjernundervisning i rengøringsbranchen. Det vurderes, at der vil være uddannelsesområder, der vil være velegnede til digital læring/fjernundervisning. Det forudsættes dog, at lærerene efteruddannes, da der ingen konkrete brancheerfaringer er.

De senere år har Danmark oplevet en del fødevareskandaler, der har medført stor medieopmærksomhed. Salmonella, listeria, stafylokokker og colibakterier har været registreret i fødevarer, og forbrugere er blevet syge. Langt fra alle fund har været relateret til rengøring i branchen, men korrekt udført rengøring er et vigtigt element i fremstillingen af sunde fødevarer.

Korrekt rengøring af overflader, maskiner, tanke og redskaber er med til at sikre, at fødevarer produceres og distribueres uden sundhedsmæssig risiko.

Fødevarerbranchen i Danmark er relativt stor, og alle producenter store og små har brug for rengøring. Mange små producenter forestår selv rengøringen. Der findes ingen formelle krav om uddannelse af medarbejdere, der gør rent i branchen, men fødevarerproducenternes krav til rengøringsmedarbejderne øges. Ofte stiller producenterne højere krav end de lovmæssigt påkrævede, og rengøringsvirksomhederne skal dokumentere, at de lever op til kravene.

Virksomheder i rengøringsbranchen ønsker mere målrettet uddannelse til medarbejdere, der gør rent i fødevarerbranchen. De ønsker udviklet nye, specifikke AMU-mål, der kan dække kompetencekravene fra branchen, og de ønsker en uddannelsesstruktur. Der er behov for en analyse af dette brancheområde, før konkret uddannelsesudvikling iværksættes.

Rådet for Bedre Hygiejne (www.bedrehygiejne.dk) gør i samarbejde med andre interessenter også fortsat en stor indsats for at sikre, at der fastholdes fokus på hygiejne i bred forstand. Uddannelse inden for området er til drøftelse på flere niveauer, ligesom der forskes i metoder og midler. Certificering er et ønske i visse dele af branchen.

Udvalget drøfter også i den forbindelse, hvilke medarbejderprofiler og -kompetencer, der skal være til stede, når de nye supersygehuse skal sættes i drift. Der vil være behov for kvalificerede medarbejdere med et højt fagligt niveau inden for hygiejne m.m.

Det er derfor nødvendigt at være bevidst om at fastholde og hæve kvaliteten i såvel uddannelserne som de tilhørende undervisningsmaterialer. Her er det vigtigt, at "driften" og i særlig grad lærerne er veluddannede og bevidste om deres vigtige rolle. Desværre opleves det vanskeligt/umuligt, at motivere skolerne til at sende lærerne på konkret efteruddannelse inden for deres fag. Lærerne vil gerne, men bakkes ikke altid op af deres ledere. Andre former for "efteruddannelse" er så forsøgt i form af netværk.

Efteruddannelsesudvalget har - med baggrund i TUP-projektet: **"Lærernetværk for udvikling af god AMU-praksis** initieret dannelsen af et lærernetværk for rengøringslærerne. Dette netværk vurderes som meget værdifuldt for erfauudveksling og fortsat udvikling af kvaliteten i uddannelserne. Netværket er et vigtigt sparringsforum både i form af en facebookgruppe og ved de fysiske møder rundt i landet. Som supplement til dette netværk afholdes der hver andet år en stor lærerkonference, hvor analyser, faglige og undervisningsmæssige temaer præsenteres.

Afslutning

For skoleledere og LUU- medlemmer afholdes der årlige møder, hvor der er erfaringsudveksling, og hvor udviklingsopgaver, kvalitet og udbud koordineres og drøftes.

De udviklingsopgaver, der søges om, er formuleret på baggrund af brancheanalyser, drøftelser i udvalget og tilkendegivelser fra lærernetværket, skolerne, de lokale uddannelsesudvalgs og virksomhederne.

Udvikling – FKB, uddannelser, undervisningsmaterialer og – læreruddannelser

- To læreruddannelser
- Ny uddannelse "Introduktion til rengøring i private hjem"
- Ny uddannelse "Introduktion til rengøringshjælp til ældre borgere"
- Ny uddannelse "Rengøring af fødevarer virksomheder"
- Ny uddannelse "Rengøring af våde rum på hoteller, sommerhuse m.m."
- Revision af uddannelsen "Måling og vurdering af rengøringskvalitet"

- Nyt undervisningsmateriale ”Rengøringsplanlægning”
- Nyt undervisningsmateriale ”Rengøring af fødevarevirksomheder”
- Nyt undervisningsmateriale ”Rengøring af våde rum på hoteller, sommerhuse m.m.
- Revision af undervisningsmateriale ”Måling og vurdering af rengøringskvalitet”
- Revision af undervisningsmateriale ”Rengøring af overflader”
- Revision af undervisningsmateriale ”Ergonomi”
- Revision og opdatering af APP ”Rengøringsordbog”

Analyser og særlige opgaver

- Udvikling af APP -”testmateriale/selvevaluering” til rengøringsuddannelser
- Analyse af ”Fødevarevirksomheder – uddannelsesbehov”
- **Fjernundervisningsprojekt:** Udvikling af tre undervisningsmaterialer og læreruddannelse

Ejendomsservice

Der er meget stor politisk opmærksomhed omkring indsatsen for det grønne miljø, bedre ressourcenyttelse og energibesparelser i samfundet. Alle aktører skal inddrages, og medarbejdere inden for ejendomsservice er centrale i den indsats. Medarbejderne skal have kompetencer indenfor såvel det tekniske som det formidlingsmæssige. De skal kunne vurdere de nye tekniske muligheder ud fra økonomi og anvendelse, og de skal kunne vejlede beboere, brugere, kolleger m.fl. om anskaffelse, anvendelse og vedligeholdelse.

Udvalget har i 2011 afsluttet analysen: **”Energibesparende og miljøforbedrende opgaver, analyse af aktuelle og fremtidige kompetencekrav og efteruddannelsesbehov i forbindelse med varetagelsen af energibesparende og miljøforbedrende opgaver.”**

Analysen kan ses på:

<http://www.sus-udd.dk/wp-content/uploads/Energibesparende-og-miljøforbedrende-opgaver-juni-2011.pdf>

Analysen har givet et grundlag for at vurdere kompetencekrav og behov for uddannelsesudvikling inden for dette område.

Afdækningen af uddannelsesbehov m.m. inden for temaet: ”Ressourceoptimering” fortsætter i samarbejde med andre brancher. Udvalget har været del af et TUP projekt: ”Håndværkeren som klimavejleder i renoveringsarbejde.” Målgruppen er faglærte og ufaglærte indenfor bygge og anlæg, installation og ejendomsservice. Formålet har været bl.a. at udvikle nye arbejdsmarkedsuddannelser og sammensætte relevante uddannelsespakker. Projektet er nu afsluttet og udvikling af nye arbejdsmarkedsuddannelser overvejes.

Der er et behov for at skærpe opmærksomheden mod kriminalitets- og voldsforebyggende indsatser i såvel bolig- som institutionsområder. Der er indledt et samarbejde mellem politiet, vagtbranchen og udvalget og der er på den baggrund udviklet og godkendt en efteruddannelse til ejendomsservice-medarbejderne.

Udvalget afsluttede i 2010 analysen: **”Tekniske servicemedarbejdere – analyse af de tekniske servicemedarbejders arbejdsmarked samt aktuelle og fremtidige kompetencekrav og efteruddannelsesbehov”.**

Her er der fokus på specielt de kompetencekrav og efteruddannelsesmuligheder, der er for de institutionsansatte.

Analysen kan ses på:

http://www.sus-udd.dk/wp-content/uploads/Tekniske-Service medarbejdere_til-web-version-januar-2010.pdf

Analysens anbefalinger indgår fortsat i drøftelserne om udviklingen af uddannelserne inden for ejendomsservice.

Udvalget afsluttede i 2010 analysen: "**Analyse af skadedyrbekæmpelsesbranchen**"

Analysen har givet et grundlag for at udvikle foreløbig to uddannelser til dette område. Det overvejes, hvorvidt området nu er dækket.

Analysen kan ses på:

<http://www.sus-udd.dk/wp-content/uploads/Analyse-af-skadedyrbekæmpelsesbranchen-2010.pdf>

Udvalget afsluttede i november 2012: "**Jobprofiler i ejendomsservice**"

Analysens formål var bl.a. at beskrive de typiske jobprofiler inden for ejendomsservice som grundlag for udvikling af uddannelsesstrukturer.

Analysen kan ses på:

<http://www.sus-udd.dk/wp-content/uploads/analyse-Jobprofiler-i-ejendomsservice.pdf>

Analysen er indgået i arbejdet med at revidere og udvikle nye uddannelser

De gennemførte analyser viser, at ejendomsservicebranchen også er kendetegnet ved forholdsmæssigt mange ufaglærte og en høj anciennitet. Branchen er derfor opmærksom på, at der i de kommende år vil blive mangel på kvalificerede medarbejdere. Fokus er derfor rettet mod at skabe muligheder, så ufaglærte kan løftes til faglært niveau. Udvalget har derfor gennemført analysen: "Fra ufaglært mod faglært i AMU", med det formål at beskrive uddannelsesstrukturer, der kan bidrage til løftet fra ufaglært til faglært. På baggrund af fem jobprofiler er der udarbejdet fem forslag til uddannelsespakker.

Analysen kan ses på:

<http://www.sus-udd.dk/wp-content/uploads/Endelig-rapport-20.01.14.pdf>

Analysen er nu et godt grundlag for den fortsatte revision af det eksisterende udbud af AMU uddannelser og udvikling af nye.

Der er pt. uddannet ca. 2000 ejendomsserviceteknikere.

Mange voksne ufaglærte/faglærte gennemfører erhvervsuddannelsen til ejendomsservicetekniker. De voksne afklares og opnår oftest stor merit. Glædeligt er det, at de unge nu også i stigende grad søger ind i erhvervsuddannelsen.

De seneste analyser og drøftelser med lokale uddannelsesudvalg og skoleledelser peger på et behov for differentiering af uddannelserne. Der er behov for uddannelser inden for et specielt område dels på et grundlæggende niveau for de ufaglærte og dels på et avanceret niveau for de faglærte. Trindeling af uddannelserne er også nævnt.

Der er i udbuddet også en udfordring, da der kun udbydes uddannelser fem steder i landet. Det vurderes, at der er visse uddannelser, hvor en del af uddannelsen med fordel kunne gennemføres via digital læring/fjernundervisning.

Der er behov for udvikling af undervisningsmaterialer, ligesom lærerne skal udvikles på dette område. Denne udvikling kunne med fordel ske via erfaringsudveksling/samarbejde om udvikling med lærere fra andre brancher f.eks. rengøringsbranchen

Afslutning

Udvalget har i årets løb drøftet de analyser, der er gennemført, ligesom der er afholdt møder med skoler, lokale uddannelsesudvalg og andre interessenter. Det konkluderes, at ejendomsservicebranchen, som det også fremgår af analyserne, er i udvikling - en udvikling, der kræver nye kompetencer hos medarbejderne.

Udvikling – FKB, uddannelser, undervisningsmaterialer og – læreruddannelser

- Ny uddannelse ”Stigekursus”
- Revision af ”Service af ellåse og video, ejendomsservice”

Analyser og særlige opgaver

- **Fjernundervisningsprojekt:** Udvikling af tre undervisningsmaterialer og læreruddannelse

Vagtservice

Terrortrusler, røverier og overfald forekommer i Danmark og i den øvrige del af verden. Disse hændelser giver anledning til debat i offentligheden og i de aktuelle organisationer. Et vigtigt tema er uddannelsen af vagtpersonale i Danmark og et ønske om certificeringsordninger. Der har været gennemført et udvalgsarbejde med deltagelse af Rigspolitiet og vagtbranchens organisationer. Udvalgsarbejdet er afsluttet, og der har været drøftelser med Justitsministeren om en stramning af reglerne for udførelsen af vagtopgaver i Danmark.

Branchen har gennem længere tid drøftet behovet for en ændring af uddannelsesstrukturen i form af en udvidelse af den eksisterende grunduddannelse og udvikling af flere mere specielle supplerende uddannelser.

Der er i august afholdt et udviklingsseminar, hvor branchens interessenter, organisationer, skoler m.fl. deltog.

Afrapportering af dette seminar kan ses her:

<http://www.sus-udd.dk/wp-content/uploads/Afrapportering-af-seminar-om-revision-af-Grundlæggende-Vagt.pdf>

Der er, som det fremgår, bl.a. et ønske om flere prøver i undervisningsforløbet.

Udvalget har i 2012 afsluttet analysen: "**Vagtprofiler og uddannelsesstrukturer**".

Analysen beskriver vagtbranchen - herunder udviklingstendenser, udfordringer, medarbejderkarakteristika, kompetencekrav og deltagelse i kompetenceudvikling.

Der beskrives 11 jobprofiler med bl.a. tilhørende kompetencekrav nu og fremover, anvendelse af AMU og andre uddannelsesmuligheder.

Der nævnes behov for udvikling af nye uddannelser og derfor udviklet seks nye uddannelser i 2013.

Analysen kan ses på:

http://www.sus-udd.dk/wp-content/uploads/Endelig-rapport_vagt-02-05-12.pdf

Det skal også nævnes, at der er gennemført en mindre analyse af det jobområde, der omfatter "**Personbeskyttelse og eskorte.**" Det var indtrykket, at personbeskyttelse var et stort og voksende jobområde, og at der var udtalt behov for uddannelse. Analysen viser, at der er tale om en lille niche endnu, og at der måske på sigt vil vise sig et grundlag for et formaliseret uddannelsesstilbud på basisniveau.

Analysen kan ses på:

<http://www.sus-udd.dk/wp-content/uploads/Rapport-20-09-10.pdf>

Uddannelse målrettet **værditransportområdet** har været drøftet i flere år.

Der sker i disse år en hurtigt udvikling inden for værditransportbranchen, bl.a. som følge af lukkede bankfilialer og pengeløse banker.

Der stilles øgede krav til værditransport fra såvel kunder som fra forsikringselskaber. I samarbejde med de primære aktører på markedet for kontanthåndtering har Dansk Standard udarbejdet en standard for "Krav til sikkerhed og sikring af kontanthåndteringscentre, transitstationer og transport af kontanter". Standarden indeholder f.eks. beskrivelser af krav til sikkerheden, ledelsens ansvar samt styring af organisation og ressourcer – herunder også krav til uddannelse og træning af medarbejderne. Standarden fra 2010 er under revision, og en ny standard er den 1. januar 2014 trådt i kraft, hvor der er stilles øgede krav til sikkerhed, ledelse, medarbejdere etc.

Der er ultimo 2013 tre store virksomheder, der arbejder med værditransport. Hertil kommer en række små vagtvirksomheder, som annoncerer med, at de transporterer værdier, som f.eks. malerier, møntsamlinger og værdipapirer.

Udvalget har igangsat en brancheanalyse med det formål at få indblik i udviklingen inden for værditransportbranchen. Analysen skal afdække kompetencekrav til de vagtmedarbejdere, der arbejder med værditransport og vil desuden belyse vagtmedarbejdernes muligheder for at få tilgodeset deres kompetenceudviklingsbehov gennem deltagelse i de nuværende arbejdsmarkedsuddannelser.

Der er en forventning om, at der vil være behov for at udvikle en ny arbejdsmarkedsuddannelser, der er specifikt målrettet værditransportbranchen.

Udvikling – FKB, uddannelser, undervisningsmaterialer og – læreruddannelser

- Ny uddannelse inden for "Værditransport"
- Revision af spørgsmål til "Vagttest"
- Revision af undervisningsmateriale: Grundlæggende vagt
- Revision af undervisningsmateriale: Retsregler
- Nyt undervisningsmateriale: Supplerende test efter udvidelse af Grundlæggende Vagt
- Læreruddannelse

Frisør og kosmetiker

Det eksisterende efteruddannelsesudbud i AMU-regi udgøres af FKB'en "*Pleje af hår, hud og negle*", hvortil der er tilkøbt en lang række mål. AMU uddannelserne er alene efteruddannelse for frisører og kosmetikere.

Efteruddannelsesudvalget afsluttede i 2008 **Analyse af frisørbranchen**”

Analysen kan ses på

<http://www.s-us.dk/wp-content/uploads/frisana.pdf>

Analysen har været basis for drøftelserne af udviklingen af uddannelserne til frisørbranchen. Der har på det seneste været gennemført en revision af en væsentlig del af såvel frisør- som kosmetikerbranchens uddannelser.

Udvalget har i forbindelse med overvejelser om revision af erhvervsuddannelserne, videreudvikling af AMU uddannelserne drøftet den uddannelse, der udbydes af private skoler.

Der er derfor i 2013 gennemført en brancheanalyse med fokus på de private frisørskoler. Der fremgår, at branchen udgøres af mange ca. 5.700 virksomheder, hvoraf kun ca. 2000 har en eller flere ansatte. Af analysen fremgår det, at der er 5 private frisørskoler, der udbyder privat erhvervsuddannelse. Efteruddannelsesbehovet i almindelighed dækkes i stort omfang af medarbejdernes deltagelse på kurser arrangeret af leverandører. AMU har fortsat et imageproblem i frisørbranchen.

Analysen kan ses på

http://www.sus-udd.dk/wp-content/uploads/Frisørrapport_endelig.pdf

Det eksisterende kursusudbud vurderes løbende i dialog mellem de to skoler, der udbyder uddannelsen og udvalget. Det drøftes nu, om reformen af erhvervsuddannelsen vil give behov for udvikling af uddannelser. Der er en forventning af et behov for en uddannelse på den baggrund.

Udvikling – FKB, uddannelser, undervisningsmaterialer og – læreruddannelser

- Revision af en uddannelse

Tandteknik

Virksomhederne og branchen som helhed er aktuelt presset af følgerne af krisen og af ændrede strukturelle konkurrenceforhold i branchens værdikæde. Udviklingen påvirker både arbejdsfunktioner og kompetencekrav blandt laboratorietandteknikere.

Tendensen til outsourcing og øget brug af import af masseproducerede produkter, især fra Asien har vist sig ofte at være af lavere kvalitet, men også væsentlig billigere end dansk producerede produkter. Udviklingen har skærpet konkurrencen i branchen.

På baggrund af udviklingen inden for branchen har Uddannelsesudvalget for Tandteknik igangsat en analyse af udviklingen på laboratorietandteknikernes arbejdsmarked. Analysen forventes afsluttet ultimo 2014.

Formålet er at afdække glidninger i arbejdsfunktioner samt kompetencekrav. Afdækningen bidrage også til at undersøge, hvordan man uddannelsesmæssigt kan understøtte en hensigtsmæssig udvikling af fremtidige kompetencer blandt laboratorietandteknikere.

Analysen skal bl.a. afdække en række forskellige tendenser til branche- og arbejdsfunktionsglidning, der forventes at påvirke laboratorietandteknikernes fremtidige job-, ansættelses- og arbejdsområder – herunder nye kompetencekrav og nye muligheder.

Der er ca. 1.000 laboratorietandteknikere og ca. 200 tandteknikere med delkompetence i aftagelig protetik. 80 pct. af branchens ansatte er kvinder og gennemsnitsalderen i branchen er ca. 46 år.

Tandtekniske virksomheder – dentallaboratorier - beskæftiger både laboratorietandteknikere såvel som tandteknikere med delkompetence i aftagelig protetik.

På dentallaboratorier, hvor arbejdsgiveren som oftest selv er faguddannet, vil, afhængig af det samlede antal medarbejdere, arbejdets specialisering stige med antallet beskæftigede. Dentallaboratorier har normalt mellem 1 og 12 medarbejdere. Enkelte har mere end 20 ansatte.

I en tidligere analyse af branchen og laboratorieteknikernes fremtidige arbejdsmarked blev der peget på fire overordnede tendenser, der påvirker det tandtekniske område i et 5 til 10-årigt tidsperspektiv:

- CAD/CAM-teknologi
- Globalisering og outsourcing
- Udvikling i befolkningens tandsundhed
- Ændret efterspørgsel – mere kosmetisk

Analysen påpegede, at CAD/CAM leder til omorganisering af arbejdet og stiller krav om nye kompetencer for de laboratorietandteknikere, der skal betjene udstyret.

Link til ovennævnte analyse:

http://www.sus-udd.dk/wp-content/uploads/Rapport_web_ny.pdf

Udvikling – FKB, uddannelser, undervisningsmaterialer og – læreruddannelser

- Ny uddannelse ”Øreprotektik”

Festudlejningsbranchen

Efteruddannelsesudvalget gennemførte i 2006 en analyse, der gav grundlag for FKB med fem kerneuddannelser til festudlejningsbranchen.

Analysen kan ses på

<http://www.s-us.dk/wp-content/uploads/festudle.pdf>

Uddannelserne har været udbudt til branchen siden 2007 med supplerende uddannelsesudvikling. Der har været en meget intensiv information om uddannelses tilbuddene, og der er indgået overenskomst på området.

Branchen har gennem en årrække arbejdet på en certificeringsordning for branchen og det er nu en realitet.

Der er i 2014 vedtaget en certificeringsordning vedr. telte og transportable konstruktioner. De ændrede og skærpede regler medfører behov for revision af undervisningsmaterialer og udvikling af nye uddannelser og materialer. Arbejdet er påbegyndt i 2014 og fortsætter i 2015

Undervisningen udbydes alene af AMU Nordjylland, der er stærkt engageret i et meget tæt samarbejde med Foreningen af danske Festudlejere og 3F.

Branchen som helhed er fortsat negativt påvirket af krisen. Der er en forventning om, at de nye certificeringsregler vil medvirke til en øget professionalisering af branchen og på sigt stigende aktivitet.

Udvikling – FKB, uddannelser, undervisningsmaterialer og – læreruddannelser

- Ny uddannelse ”Certificering”
- Revision af en uddannelse
- Udvikling af undervisningsmateriale ”Certificering”

Vaskeriindustrien

Branchen beskrives i Årsrapport 2014 "Erhvervsvaskeribranchen" fra DI.

Branchen beskrives her som en mindre branche med faldende beskæftigelse og omsætning.

Der er 42 virksomheder, hvoraf 22 har færre end 10 ansatte. Der er ansat 3000 personer. Der ses en stigende antal ansatte med høj anciennitet og højere gennemsnitsalder. 25 % er i aldersgruppen 50-59 år primært ufaglærte.

Branchen medvirker i høj grad til integration, idet 25% af medarbejderne er indvandrere eller efterkommere.

Virksomhedernes struktur, arbejdsorganiseringen, arbejdsprocesserne og teknologiudviklingen er industripræget.

Der er et udbud af AMU-uddannelse på området. AMU Nordjylland har i mange år været ene udbyder, men skolen har nu overdraget skolegodkendelsen til Uddannelsescentret i Roskilde.

I den forbindelse blev der gennemført et mindre analysearbejde med det formål at få klarhed over branchens fremtidige behov. Der er efterfølgende nedsat en udviklergruppe, der er begyndt at arbejde med revision og nyudvikling på baggrund af de tilkendegivelser, der er kommet.

Der er etableret et velfungerende lokalt uddannelsesudvalg, der løbende vurderer drift og udvikling.

Uddannelser er revideret, og der er udviklet nye undervisningsmaterialer. Uddannelserne er i drift og der skønnes ikke at være behov for udvikling af nye uddannelser p.t.

Det skal lige nævnes, at der er tidligere gennemført en "**Analyse af vaskeribranchen**", som blev afsluttet i 2006. Der refereres fortsat til denne analyse.

Analysen kan ses på:

<http://susudd.dk/home/omsus/nyheder/rapporter/vaskeribranchen>.

Nyt brancheområde - Kabinepersonale

Organisationerne og arbejdsgiverne, der opererer i lufthavne i DK, har indledt et samarbejde med Serviceerhvervenes Uddannelsessekretariat for at få afdækket af mulighederne for en målrettet og ensartet uddannelse til de medarbejdere, der arbejder i kabiner i fly.

Der er igangsat en brancheanalyse, der afsluttes ultimo 2014.

Analysen vil afdække, hvilke grundlæggende kompetencer der stilles til kabinepersonalet. Dette gælder både de lovgivningsmæssige krav, der stilles til medarbejderne, inden de kan indtræde i jobbet, og de øvrige kompetencekrav, som de enkelte flyselskaber hver især stiller til medarbejderne.

Kompetencebehov efter ansættelse og ikke mindst selskabernes kendskab til og anvendelse af arbejdsmarkedsuddannelserne bliver dokumenteret.

Det undersøges i hvilket omfang udviklingsbehovene kan dækkes af de nuværende arbejdsmarkedsuddannelser, bl.a. inden for serviceområdet og/eller der er behov for at udvikle specifikke arbejdsmarkedsuddannelser målrettet kabinepersonalet.

Der vil på baggrund af analysen måske være behov for udvikling af en FKB og to uddannelser

Udvikling – FKB, uddannelser, undervisningsmaterialer og – læreruddannelser

- FKB – udvikling
- To uddannelser ”Kabinepersonale”

Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg - Uddannelsesaktiviteten i 2014

Det vurderes, at uddannelsesaktiviteten i 2015 fortsat vil være svagt faldende for de uddannelser, der administreres i SUS.

**Ansøgning om midler til
udvikling af
arbejdsmarkedssuddannelser
m.v. for finansåret 2015**

Indhold:

Ansøgning om midler til udvikling af AMU 2015

TURs arbejdsmarkedspolitiske redegørelse	side 3
Arbejdsmarkedspolitisk redegørelse for de enkelte brancheområder	
- Vejgodstransport	side 5
- Lager og terminal	side 11
- Havn og terminal	side 14
- Personbefordring	side 16
- Redder	side 20
- Lufthavn	side 24
- Togklargøring	side 27
- Lokomotivførere	side 30
- Erhvervsfiskere	side 33
Samlet oversigt over ansøgte midler	side 35

Ansøgning om midler til udvikling af AMU 2015

Transporterhvervene omfatter vejgodstransport, lager og terminal, havn og terminal, lufthavn, personbefordring, bane samt redderområdet.

Der er tale om brancheområder, der dels er konjunkturfølsomme og dels er kendetegnet ved at være primært ufaglærte områder. Endvidere sker der inden for alle brancheområderne en kontinuerlig udvikling i teknologi, konkurrencevilkår samt virksomhedernes proces- og produktoptimeringer. Der til kommer at alle de nævnte brancheområder er underlagt forskellige myndigheders regler og krav – herunder krav om særlige uddannelser, certifikater, kørekort mv.

Derfor er arbejdsmarkedsuddannelserne af stor betydning for transporterhvervene som kilde til kvalificering af medarbejdere, både i forhold til grunduddannelse og som efter- og videreuddannelse. Uddannelsesstrukturernes og de konkrete uddannelser inden for transporterhvervene har i mange år givet gode betingelser for kompetenceudvikling for medarbejderne inden for de respektive jobområder, hvilket også ses ved at AMU-uddannelserne har været efterspurgt og attraktive for virksomhederne i deres bestræbelser på at sikre de rette jobprofiler på rette tidspunkt.

Serviceeftersynet af AMU har været gennemført i forhold til transportområdets uddannelser. Dette betyder derfor også en naturligvis fokus på hele *AMU-beskrivelsessystemet*. Dette afspejler sig i TURs ansøgning om udviklingsmidler i 2015.

TUR gennemførte i 2014 en række revisioner af eksisterende FKB`ere, især på vejgods og lager & terminalområderne. Herunder blev mulighederne analyseret for eventuelle sammenlægninger og udjævning af eventuelle overlap de respektive FKB`ere imellem. Der vil således ske et markant kvalitetsløft i TURs FKB`ere i den kommende tid.

Tillige findes der behov for en grundig revision af en række uddannelsesmål, herunder vurdering af indhold og varighed samt i et antal tilfælde muligvis nedlæggelse af konkrete uddannelsesmål.

Der fastsættes løbende nye standarder på mange områder, eksempelvis renovation, lastsikring, transport af levende dyr, sværgodstransport, farligt gods, transport af animalske foderstoffer, arbejde i og ved spor på jernbanerne, i lufthavne, terrorsikring, hygiejne m.m. På alle disse områder stilles ofte krav om dokumenteret uddannelse til de operative medarbejdere i transportbranchen.

Til understøttelse af ovennævnte vil fokus på udvikling af nye læringsformer og undervisningsmaterialer blive af stor betydning i fremtiden. Transportbranchen er derfor stærkt engageret i arbejdet med udvikling af *digital læring og fjernundervisning*. En afgørende forudsætning for de nye læremidlers og læringsformers succes, er en opkvalificering af faglærerne i didaktisk og pædagogisk henseende.

Leveringssikkerhed i AMU er af central betydning for transportbranchen og dens virksomheder og medarbejdere. Det vil derfor være yderst vigtigt at have stærk fokus på det videre arbejde med udvikling af *uddannelsesstrukturer, uddannelsespakker og garantikurser* på det samlede transportområde.

I sammenhæng med ovennævnte skal muligheden for *jobmobilitet* medtænkes, hvilket naturligvis må omfatte synliggørelse af mulighederne for vertikale og horisontale kompetenceløft, gennem udvikling af relevante uddannelsespakker/strukturer.

Afprøvning i AMU via realkompetencevurderinger har TURs generelle og løbende opmærksomhed. Det overordnede mål med IKV i AMU er at få vurderet og anerkendt den voksnes real-kompetencer i forhold til arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag optaget i en fælles kompetencebeskrivelse (FKB). Erfaringer og læring opnået uden for det offentlige uddannelsessystem er en vigtig, men ofte upåagtet ressource, som skal anerkendes på lige fod med de formelle uddannelser.

For Transporterhvervets Uddannelser er den store udfordring at udstikke mål og rammer for de fremtidige uddannelser, som skal bidrage til en kompetence- og kvalifikationsudvikling i transporterhvervet, og som kan medvirke til en fortsat

Transporterhvervets Uddannelser vurderer, at der bliver tale om moderat *stigning* i uddannelsesaktiviteterne i 2015 målt i forhold til det foregående år.

Vejgodstransportområdet – ansøgning om midler til udvikling 2015.

Generelt om udviklingen på brancheområdet

Vejgodstransportområdet reguleres til stadighed både nationalt og internationalt, og dette påvirker i høj grad uddannelserne inden for vejgodstransportområdet. Desuden er uddannelsesudviklingen præget af den teknologiske udvikling og det betyder, at der er behov for at have særlig fokus på bl.a. udvikling af uddannelsesstrukturer og beskrivelsessystemet i AMU. Gennemsnitsalderen for medarbejdere inden for vejgodstransportområdet er mere end 50 år. En forholdsvis stor andel af chaufførerne forventes, at trækker sig tilbage fra arbejdsmarkedet i de kommende år på grund af alder.

På baggrund af ovenstående og udviklingen øvrigt på området, vil det der være behov for opdaterede - og relevante arbejdsmarkedsuddannelser. Der peges derfor på, at der bør arbejdes med nye måder at lære - og undervise på, herunder bl.a. ved afprøvning i AMU og fjernundervisning.

Målgrupper

Målgruppen inden for vejgodstransport består af chauffører, der kører godstransport i mange forskellige typer af køretøjer, med og uden påhængskøretøj. Som en del af chaufførens daglige arbejde hører også betjening af en lang række af forskelligt udstyr, under hensyn til love og bekendtgørelse, der beskriver en lang række forhold bl.a. omkring sikkerhed og miljø.

Målgruppen består også af øvrige operative medarbejdere, medhjælpere og kørselsledere m.fl., som har ansvar for større eller mindre individuelle nøgleopgaver i de mangeartede virksomheder.

Følgende FKB'er hører ind under dette område:

- 2224 Vejgodstransport
- 2225 Tanktransport
- 2226 Transport af levende dyr
- 2227 Særtransport
- 2728 Grundkompetence chauffør gods
- 2734 Vintertjeneste
- 2718 Renovation
- 2732 Lastbilkran
- 2733 Mobilkran
- 2719 Flytning og møbeltransport

Analyser

Der ansøges om midler til flg. analyser:

- Analyse af hvilke uddannelsesmål og/eller dele af disse, kan gennemføres som fjernundervisning og/eller i et blended learning miljø (vejgodsområdet)
- Analyse af AMU uddannelsernes struktur og uddannelsespakker målrettet specifikke jobprofiler indenfor vejgodstransportområdet
- Analyse af indholdet i undervisning vedr. EU regler i BEK 3821, samt brug af udstyr i køretøjer i den forbindelse
- Analyse: Udvikling af test-værktøjer der kan understøtte undervisernes arbejde med løbende vurdering af læringsudbytte i AMU-uddannelser
- Analyse af uddannelsesbehov for chauffører der transporterer levende dyr

Udvikling eller revision af FKB

Der ansøges ikke om midler til udvikling FKB

Uddannelsesmål

Der ansøges om midler til udvikling af flg. uddannelsesmål:

- Ajourføring – Dyretransport
- Grænseoverskridende transport i Skandinavien

Sproglige forbedringer/revision af følgende mål:

- Kørsel med sættevogn
- Håndtering af olie og kemikalieaffald
- Kørsel med modulvogntog
- Kørsel med lastbil uheldsforebyggelse
- Køreteknik - vanskelige trafikale situationer
- Køreteknik og manøvrering
- EU-efteruddannelse for godschauffører, obligatorisk del
- Transport af mælk og mejeriprodukter
- Godstransport med lastbil
- Håndtering af mælk og mejeriprodukter under deltransport
- Transport af fødevarer med kølevogn
- Intensiv grundlæggende kvalifikationsuddannelse - lastbil
- Grundlæggende kvalifikationsuddannelse - lastbil
- Sikker adfærd - nul arbejdsulykker
- Køreteknik ajourføring
- International godstransport

- Transport af temperaturfølsomt gods
- Sundhed for godschauffører
- Køre- hviletidsregler
- Brug af diagramark og kontrolapparat
- Transportpapirer inden for vejtransport
- Energirigtig kørsel
- Manøvrering, forsikring og færdselsregler
- Arbejdsulykker og adfærd i nødsituationer
- Sundhed, sikkerhed, service og logistik
- Vedligeholdelse af transport materiel
- Kørsel med vogntog, kategori C/E
- Energi rigtig kørsel kat. B
- Køreteknik
- Køreteknik, miljø og arbejdsfunktioner
- Kundeservice
- Lastsikring og stuvning af gods
- Konflikthåndtering
- Natdistribution for godschauffører i byområder
- Transportoptimering 1
- Transportoptimering 2
- Transportoptimering 3
- Transportoptimering 4
- Transportoptimering 5
- Registrering af kildesorteret affald

Faglæreruddannelser

Der ansøges om midler til udvikling af flg. faglærerkurser:

- Indholdet i undervisning vedr. EU regler i 3821, samt brug af udstyr i køretøjer i den forbindelse
- Grænseoverskridende transport i Skandinavien

Undervisningsmaterialer

Der ansøges ikke om midler til udvikling af undervisningsmaterialer

Sammenfatning:

Vejgodstransport		
<i>Revision af FKB</i>	<i>Antal</i>	<i>Beløb</i>
<i>I alt</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Analyser</i>	<i>Antal</i>	<i>Beløb</i>
Analyse af hvilke uddannelsesmål og/eller dele af disse, kan gennemføres som fjernundervisning og/eller i et blended learning miljø (vejgodsområdet)	1	425.000
Analyse af AMU uddannelsernes struktur og uddannelsespakker målrettet specifikke jobprofiler indenfor vejgodstransportområdet	1	250.000
Analyse af indholdet i undervisning vedr. EU regler i BEK 3821, samt brug af udstyr i køretøjer i den forbindelse	1	185.000
Analyse: Udvikling af test-værktøjer der kan understøtte undervisernes arbejde med løbende vurdering af læringsudbytte i AMU-uddannelser	1	450.000
Analyse af uddannelsesbehov for chauffører der transporterer levende dyr	1	334.924
<i>I alt</i>	<i>4</i>	<i>1.644.924</i>
<i>Uddannelsesmål</i>	<i>Antal</i>	<i>Beløb</i>
Ajourføring – Dyretransport	1	20.000
Grænseoverskridende transport i Skandinavien	1	20.000
ADR i modulvogntog	1	20.000
Revision Kørsel med sættevogn	1	20.000
Revision Håndtering af olie og kemikalieaffald	1	20.000
Revision Kørsel med modulvogntog	1	20.000
Revision Kørsel med lastbil uheldsforebyggelse		
Revision Køreteknik - vanskelige trafikale situationer	1	20.000
Revision Køreteknik og manøvrering	1	20.000
Revision EU-efteruddannelse for godschauffører, obligatorisk del	1	20.000
Revision Transport af mælk og	1	20.000

mejeriprodukter		
Revision Godstransport med lastbil	1	20.000
Revision Håndtering af mælk og mejeriprodukter under deltransport	1	20.000
Revision Transport af fødevarer med kølevogn	1	20.000
Revision Intensiv grundlæggende kvalifikationsuddannelse - lastbil	1	20.000
Revision Grundlæggende kvalifikationsuddannelse - lastbil	1	20.000
Revision Sikker adfærd - nul arbejdsulykker	1	20.000
Revision Køreteknik ajourføring	1	20.000
Revision International godstransport	1	20.000
Revision Transport af temperaturfølsomt gods	1	20.000
Revision Sundhed for godschauffører	1	20.000
Revision Køre- hviletidsregler	1	20.000
Revision Brug af diagramark og kontrolapparat	1	20.000
Revision Transportpapirer inden for vejtransport	1	20.000
Revision Energirigtig kørsel	1	20.000
Revision Manøvrering, forsikring og færdselsregler	1	20.000
Revision Arbejdsulykker og adfærd i nødsituationer	1	20.000
Revision Sundhed, sikkerhed, service og logistik	1	20.000
Revision Vedligeholdelse af transportmateriel	1	20.000
Revision Kørsel med vogntog, kategori C/E	1	20.000
Revision Energi rigtig kørsel kat. B	1	20.000
Revision Køreteknik	1	20.000
Revision Køreteknik, miljø og arbejdsfunktioner	1	20.000
Revision Kundeservice	1	20.000
Revision Lastsikring og stuvning af gods	1	20.000
Revision Konflikthåndtering	1	20.000
Revision Natdistribution for godschauffører i byområder	1	20.000
Transportoptimering 1	1	20.000
Transportoptimering 2	1	20.000
Transportoptimering 3	1	20.000
Transportoptimering 4	1	20.000
Transportoptimering 5	1	20.000
Registrering af kildesorterede affald	1	20.000
<i>I alt</i>		

	<i>43</i>	<i>860.000</i>
<i>Undervisningsmaterialer</i>		
	<i>Antal</i>	
<i>I alt</i>	<i>0</i>	
	<i>0</i>	
<i>Faglæreruddannelse</i>		
	<i>Antal</i>	
Indholdet i undervisning vedr. EU regler i 3821, samt brug af udstyr i køretøjer i den forbindelse	<i>1</i>	<i>20.000</i>
Grænseoverskridende transport i Skandinavien	<i>1</i>	<i>20.000</i>
<i>I alt</i>	<i>2</i>	<i>40.000</i>
I alt		2.544.924

Lager og terminalområdet – ansøgning om midler til udvikling 2015.

Generelt om udviklingen på brancheområdet

Udviklingstendenserne inden for lagerområdet er stadig præget af øget centralisering af lagerfunktioner, øget anvendelse af tredjepartslogistik samt øget fokus på logistikstyring og anvendelse af teknologi. Konsekvenserne af ovennævnte udvikling er modsatrettede. På den ene side vil der være øgede krav til kompetencerne hos nogle få nøglemedarbejdere, da der i forbindelse med opbygning og vedligeholdelse af logistiksystemer, kvalitetsstyringsystemer mv. kræves langt mere viden om såvel teknologi, udstyr og IT samt til logistik, udvikling og kvalitet. På den anden side er mange af arbejdsfunktionerne på ovennævnte lagre meget simple, med mange gentagelser og kræver kun ganske kort jobinstruktion. Dertil kommer udviklingen i mange handelsvirksomheders logistiksystemer som en konsekvens af den kraftige vækst inden for e-handel, hvor mange private køber varer mv. via internettet. Dette stiller ganske anderledes krav til ordrebehandling, ekspedition, pakning og forsendelse af varer – samt returlogistikken (systemer til behandling af returvarer) som alle er funktioner lagermedarbejdere er involveret i.

Målgrupper

Målgrupperne under lager og terminalområdet omfatter medarbejdere som primært arbejder med håndtering og styring af varer og gods, samt kundebetjening og kundeservice.

Der findes ikke en egentlig definition af lagerbranchen idet lagerfunktionen, i bred forstand, indgår i stort set alle typer virksomheder og på tværs af de kendte og veldefinerede brancher. Man vil således kunne se lagerfunktioner i både produktions-, handels- og servicevirksomheder.

Lagerfunktionen har forskellig betydning afhængig af virksomhedens art og virksomhedens placering i forhold til afsætningsmønstret på det pågældende marked.

Endvidere består målgruppen af lagerforvaltere og andre mellemledere, som har behov for uddannelse inden for operative funktioner.

Følgende FKB'er hører under dette område:

- 2715 grundkompetence lager og terminal
- 2716 lager og logistik.

Der ansøges om flg.:

Analyser.

Der ansøges om følgende midler til analyser:

Analyse af muligheder for anvendelse af simulatorudstyr i lageruddannelserne.

Udvikling eller revision af FKB

Ingen

Uddannelsesmål.

Der ansøges om midler til revision af følgende uddannelsesmål:

1. Lagerøkonomi

Der ansøges om midler til udvikling af følgende uddannelsesmål:

1. Kvalitetsstyring og produktivitet
2. Innovation og forandringsprocesser
3. Lagersimulering 1
4. Lagersimulering 2

Faglæreruddannelse.

Der ansøges om midler til udvikling af følgende faglærerkurser:

1. Innovation og forandringsprocesser
2. Time-, sags- og ressourcestyring
3. Lagersimulering
4. Lagerøkonomi

Undervisningsmaterialer.

Der ansøges om midler til udvikling af følgende undervisningsmaterialer:

1. Kvalitetsstyring og produktivitet
2. Innovation og forandringsprocesser
3. Lagerøkonomi

Sammenfatning:

Lager og terminal		
<i>Revision af FKB</i>	<i>Antal</i>	<i>Beløb</i>
	0	
<i>I alt</i>		0
<i>Analyser</i>	<i>Antal</i>	<i>Beløb</i>
Analyse af muligheder for brug af simulatorudstyr i lageruddannelserne	1	129.600
<i>I alt</i>	<i>1</i>	<i>129.600</i>
<i>Uddannelsesmål</i>	<i>Antal</i>	<i>Beløb</i>
Lagerøkonomi (revision)	1	Kr. 20.000
Kvalitetsstyring og produktivitet	1	Kr. 20.000
Innovation og forandringsprocesser	1	Kr. 20.000
Lagersimulering 1	1	Kr. 20.000
Lagersimulering 2	1	Kr. 20.000
<i>I alt</i>	<i>5</i>	<i>Kr. 100.000</i>
<i>Undervisningsmaterialer</i>	<i>Antal</i>	<i>Beløb</i>
Kvalitetsstyring og produktivitet	1	Kr. 30.000
Innovation og forandringsprocesser	1	Kr. 30.000
Lagerøkonomi	1	Kr. 30.000
<i>I alt</i>	<i>3</i>	<i>Kr. 90.000</i>
<i>Faglæreruddannelse</i>	<i>Antal</i>	<i>Beløb</i>
Innovation og forandringsprocesser	1	Kr. 20.000
Time-, sags- og ressourcestyring	1	Kr. 20.000
Lagersimulering	1	Kr. 20.000
Lagerøkonomi	1	Kr. 20.000
<i>I alt</i>	<i>1</i>	<i>Kr. 80.000</i>
I alt		Kr. 429.600

Havne- og terminalområdet – ansøgning om midler til udvikling 2015.

Generelt om udviklingen på brancheområdet

Havnene i Danmark er en vigtig del af infrastrukturen og en vigtig faktor i transportsystemet, hvilket understreges af, at Infrastrukturkommissionen i deres visioner har peget på havnene som absolut centrale i fremtidens transport og logistik. Inden for havne- og terminalområdet udføres både lager- og transportfunktioner, sammen med havne- og terminalfunktioner, i forbindelse med lastning og losning af skibe. Udviklingen går i retning af, at havnene specialiserer sig indenfor forskellige områder, hvilket vil medføre, at arbejdet i forskellige havne vil variere. Også indenfor dette område sker en hurtig teknologisk udvikling, hvilket bevirker, at den operative medarbejder selvstændigt skal træffe flere beslutninger. Der vil desuden typisk være krav til medarbejderen om stor fleksibilitet med hensyn til at kunne udføre stort set alle arbejdsfunktioner inden for området. Et af de områder som for tiden er i særlig vækst er håndtering, lastning og losning af overdimensioneret gods – primært vindmøller, dele til vindmøller og inden off-shore området. I den forbindelse arbejder branchen på at aftale fælles normer og standarder for uddannelse af de medarbejdere, der er beskæftiget med disse særlige opgaver.

Målgrupper

Målgrupperne under havne og terminalområdet omfatter havnearbejdere der udfører både lager- og transportfunktioner, samt havne- og terminalfunktioner, i forbindelse med lastning og losning af skibe. Desuden udføres surring/stuvning af gods, og der foretages lastsikring ombord på skibe.

Jobområdet kan også omfatte fremtagning, emballering, modtagelse og forsendelse af varer og gods fra lager, terminal eller pakhuse.

Følgende FKB'er hører ind under dette område:

- 2795 Havn og terminal

Der ansøges om flg.:

Analyser

Ingen.

Udvikling eller revision af FKB

Ingen.

Uddannelsesmål.

1. Håndtering af overdimensioneret gods (GWO 1) – Lovgivning mv.
2. Håndtering af overdimensioneret gods (GWO 2) – Adfærdssikkerhed mv.

3. Håndtering af overdimensioneret gods (GWO 3) – Konkrete sikkerhedskrav og risici.

Faglæreruddannelse.

Ingen

Undervisningsmaterialer.

1 sæt vedrørende GWO 1-3

Sammenfatning:

Havn og terminal		
<i>Revision af FKB</i>	<i>Antal</i>	<i>Beløb</i>
	0	
<i>I alt</i>		0
<i>Analyser</i>	<i>Antal</i>	<i>Beløb</i>
	0	0
<i>I alt</i>		
<i>Uddannelsesmål</i>	<i>Antal</i>	<i>Beløb</i>
Håndtering af overdimensioneret gods (GWO 1) – Lovgivning mv.	1	Kr. 20.000
Håndtering af overdimensioneret gods (GWO 2) – Adfærdssikkerhed mv.	1	Kr. 20.000
Håndtering af overdimensioneret gods (GWO 3) – Konkrete sikkerhedskrav og risici.	1	Kr. 20.000
<i>I alt</i>	<i>3</i>	<i>Kr. 60.000</i>
<i>Undervisningsmaterialer</i>	<i>Antal</i>	<i>Beløb</i>
1 sæt vedrørende GWO 1-3	1	Kr. 30.000
<i>I alt</i>	<i>1</i>	<i>Kr. 30.000</i>
<i>Faglæreruddannelse</i>	<i>Antal</i>	<i>Beløb</i>
	0	0
<i>I alt</i>		0
I alt		Kr. 90.000

Personbefordringsområdet – ansøgning om midler til udvikling 2015.

Generelt om udviklingen på brancheområdet

Personbefordringsområdet omfatter jobområder inden for både bus og taxi. Begge områder oplever for tiden strukturforandringer, der blandt andet knytter sig til nye transportformer i den offentlige transport, og som medfører ændrede kvalifikationskrav til medarbejdere i branchen. Således er branchen præget af en udvikling, hvor en lang række operatører byder på mange forskellige slags kørselsopgaver, herunder særligt i regi af offentlig servicetrafik.

De regionale trafikkselskaber stiller i stigende omfang krav om uddannelse i områder som kundeservice, kommunikation og i udførelse af offentlig servicetrafik. Behovet for faglært arbejdskraft og efteruddannelsesmuligheder er således stigende, da stadig flere af de regionale trafikkselskaber prioriterer leverandører med veluddannede chauffører.

I branchen er der endvidere stort fokus på bæredygtig transport, idet hensynet til energiforbrug, miljø, fremkommelighed og trafikikkerhed indgår som centrale værdier i virksomhederne. Hertil spiller teknologiudviklingen på busområdet en stor rolle, idet ny teknologi bidrager til at minimere brændstofforbrug og skader på materiel, samt øger sikkerheden og passagerernes komfort.

Målgrupper

Målgrupperne inden for personbefordring består af:

- Taxi chauffører ansat i mindre og større vognmandsforretninger. Der er ca. 12.000 ansat i dette område.
- Chauffører som udfører Offentlig servicetrafik (OST) i mindre busser eller i taxi. Der er tale om både handicapbefordring, siddende patientbefordring og Flexkørsel. Området er under kraftig udvikling, og det er ikke muligt at afgrænse det entydigt fra de andre segmenter p.t., hvorfor det ej heller er muligt at estimere, hvor mange chauffører der er tale om. Men branchen forventer, at det vokser til samme størrelse som taxiområdet.
- Specialbefordring af personer omfatter chauffører som udfører siddende patientbefordring og befordring af ikke behandlingskrævende syge og handicappede passagerer.
- Rutebilchauffører er som oftest ansat i større selskaber, der, på vegne af de regionale trafikkselskaber, driver den offentlige rutebildrift. Dette område beskæftiger ca. 13.000 chauffører.
- Turistbuschauffører m.v. udfører både national og international kørsel. Dette område beskæftiger ca. 5.000 personer.

- Endvidere består målgruppen af kørselsledere og andre mellemledere, som har behov for uddannelse inden for operative funktioner.

Følgende FKB'er hører ind under personbefordringsområdet:

- 2219 Personbefordring med taxi
- 2220 National og international personbefordring med bus
- 2221 Personbefordring med bybus og rutebil
- 2722 Specialbefordring af personer

Der ansøges om flg.:

Analyser.

Der ansøges ikke om midler til analyser.

Udvikling eller revision af FKB

Der ansøges ikke om midler til revision eller udvikling af FKB.

Revision af uddannelsesmål

Der ansøges om midler til revision af følgende uddannelsesmål:

- 40531 Personbefordring med bus
- 40544 Grundlæggende kvalifikationsbevis – bus
- 40902 Udvidelse af GK for godschauffører
- 42411 Personbefordring med bus – ordinær kvalifikation
- 42848 Personbefordring for lastbilchauffører
- 43149 Konflikthåndtering for personbefordringschauffører
- 44436 Rutebuskørsel
- 45288 Billettering og kundeservice
- 45317 Kørsel med specielle busser
- 45580 Billettering og check af rejsehjemmel
- 45870 Sundhed for erhvervschauffører
- 46803 Introduktion til offentlig servicetrafik
- 40528 EU-efteruddannelse for turistbuschauffører
- 45861 Turistbuskørsel i Danmark
- 45115 Energirigtig kørsel, kategori B
- 46926 Kvalifikation til taxikørsel
- 46927 Energi. Kørsel – person, m. low fidelity simulator
- 45281 Siddende patientbefordring
- 46941 Befordring af sygdoms- og alderssvækkede pas.
- 46943 Befordring af fysisk handicappede passagerer
- 47573 Ajourføring af chauffører i OST og BAB
- 40528 EU-Efteruddannelse for turistbuschauffører

45861 Turistbuskørsel i Danmark

Uddannelsesmål

Der ansøges om midler til udvikling af flg. uddannelsesmål:

Rejsekort, fakta og udfordringer i hverdagen
Brug af digitalt kontrolapparat
Køre- og hviletidsregler for by- og rutebuschauffører
Sving sikkert til højre når du kører bybus
Defensiv og sikker kørsel
Samarbejde med guide og passagerinformation

Faglæreruddannelse.

Der ansøges om midler til udvikling af flg. faglærerkurser:

Rejsekort, fakta og udfordringer i hverdagen
Sving sikkert til højre når du kører bybus
Defensiv og sikker kørsel
Samarbejde med guide og passagerinformation

Undervisningsmaterialer.

Der ansøges om midler til udvikling af flg. undervisningsmaterialer:

Rejsekort, fakta og udfordringer i hverdagen
Sving sikkert til højre når du kører bybus
Defensiv og sikker kørsel

Sammenfatning:

Personbefordring		
<i>Revision af uddannelsesmål</i>	<i>Antal</i>	<i>Beløb</i>
40531 Personbefordring med bus	1	20.000
40544 Grundlæggende kvalifikationsbevis – bus	1	20.000
40902 Udvidelse af GK for godschauffører	1	20.000
42411 Personbefordring med bus – ordinær kvalifikation	1	20.000
42848 Personbefordring for lastbilchauffører	1	20.000
43149 Konflikt håndtering for personbefordringschauffører	1	20.000
44436 Rutebuskørsel	1	20.000
45288 Billettering og kundeservice	1	20.000
45317 Kørsel med specielle busser	1	20.000
45580 Billettering og check af rejsehjemmel	1	20.000
45870 Sundhed for erhvervschauffører	1	20.000
46803 Introduktion til offentlig servicetrafik	1	20.000
40528 EU-efteruddannelse for turistbuschauffører	1	20.000
45861 Turistbuskørsel i Danmark	1	20.000
45115 Energirigtig kørsel, kategori B	1	20.000
46926 Kvalifikation til taxikørsel	1	20.000
46927 Energi. Kørsel – person, m. low fidelity simulator	1	20.000
45281 Siddende patientbefordring	1	20.000
46941 Befordring af sygdoms- og alderssvækkede pas.	1	20.000
46943 Befordring af fysisk handicappede passagerer	1	20.000
47573 Ajourføring af chauffører i OST og BAB	1	20.000
40528 EU-Efteruddannelse for turistbuschauffører	1	20.000
45861 Turistbuskørsel i Danmark	1	20.000
<i>I alt</i>	<i>23</i>	<i>460.000</i>
<i>Nye uddannelsesmål</i>		
Rejsekort, fakta og udfordringer i hverdagen	1	20.000
Brug af digitalt kontrolapparat	1	20.000
Køre- og hviletidsregler for by- og rutebuschauffører	1	20.000
Sving sikkert til højre når du kører bybus	1	20.000
Defensiv og sikker kørsel	1	20.000
Samarbejde med guide og passagerinformation	1	20.000
<i>I alt</i>	<i>6</i>	<i>120.000</i>

<i>Undervisningsmaterialer</i>		
Rejsekort, fakta og udfordringer i hverdagen	<i>1</i>	30.000
Sving sikkert til højre når du kører bybus	<i>1</i>	30.000
Defensiv og sikker kørsel	<i>1</i>	30.000
<i>I alt</i>	<i>3</i>	<i>90.000</i>
<i>Faglæreruddannelse</i>		
Rejsekort, fakta og udfordringer i hverdagen	<i>1</i>	20.000
Sving sikkert til højre når du kører bybus	<i>1</i>	20.000
Defensiv og sikker kørsel	<i>1</i>	20.000
Samarbejde med guide og passagerinformation	<i>1</i>	20.000
<i>I alt</i>	<i>4</i>	<i>80.000</i>
I alt		kr. 750.000

Redningsområdet – ansøgning om midler til udvikling 2015.

Generelt om udviklingen på brancheområdet

Redderområdet er karakteriseret ved strukturmæssige forandringer, og det har betydet at redningsberedskabet har fået nye arbejdsfunktioner bl.a. i forbindelse med katastrofe- og alarmberedskaber. Dette kombineret med ny teknologi indenfor autoområdet er der behov for at få efteruddannet medarbejdere indenfor jobområdet. I redegørelsen fremgår det endvidere, at området har oplevet en markant adskillelse af de enkelte jobfunktioner i branchen. Dette vurderes at medføre en fokuseret uddannelsesindsats og stigende uddannelsesaktivitet samt efterspørgsel på kvalificeret arbejdskraft. Aktuelt er der konstateret behov for efteruddannelse af ambulancebehandlere, et behov der endog forventes at blive større inden for det kommende år.

Målgrupper

Målgruppen under redningsområdet omfatter reddere der arbejder i private, kommunale eller statslige virksomheder, der omfatter dele af eller alle nedennævnte arbejdsfunktioner:

- Ambulancetjeneste
- Redningstjeneste
- Brandtjeneste
- Autohjælp/ bugsering/bjærgningstjeneste
- Patientbefordring
- Meldingsmodtagelse og disponering (vagtcentral)
- Skadestedsledelse

Følgende FKB hører ind under dette område:

- 2720 redning

Der ansøges om følgende:

Analyser.

Ingen

Udvikling eller revision af FKB

Ingen

Uddannelsesmål.

1. Efteruddannelse ambulancebehandler 1
2. Efteruddannelse ambulancebehandler 2
3. Efteruddannelse ambulancebehandler 3
4. Efteruddannelse ambulancebehandler 4

Faglæreruddannelse.

1. For undervisere inden for efteruddannelse af ambulancebehandlere
2. Konference for undervisere inden for redderuddannelserne

Undervisningsmaterialer.

1. Efteruddannelse ambulancebehandler 1
2. Efteruddannelse ambulancebehandler 2
3. Efteruddannelse ambulancebehandler 3
4. Efteruddannelse ambulancebehandler 4

Sammenfatning:

Redning		
<i>Revision af FKB</i>	<i>Antal</i>	<i>Beløb</i>
	0	
<i>I alt</i>		0
<i>Analyser</i>	<i>Antal</i>	<i>Beløb</i>
	0	0
<i>I alt</i>		
<i>Uddannelsesmål</i>	<i>Antal</i>	<i>Beløb</i>
Efteruddannelse ambulancebehandler 1	1	Kr. 20.000
Efteruddannelse ambulancebehandler 2	1	Kr. 20.000
Efteruddannelse ambulancebehandler 3	1	Kr. 20.000
Efteruddannelse ambulancebehandler 4	1	Kr. 20.000
<i>I alt</i>	4	<i>Kr. 80.000</i>
<i>Undervisningsmaterialer</i>	<i>Antal</i>	<i>Beløb</i>
Efteruddannelse ambulancebehandler 1	1	Kr. 30.000
Efteruddannelse ambulancebehandler 2	1	Kr. 30.000
Efteruddannelse ambulancebehandler 3	1	Kr. 30.000
Efteruddannelse ambulancebehandler 4	1	Kr. 30.000
<i>I alt</i>	1	<i>Kr. 120.000</i>

<i>Faglæreruddannelse</i>	<i>Antal</i>	<i>Beløb</i>
For undervisere inden for efteruddannelse af ambulancebehandlere	1	Kr. 20.000
Konference for undervisere inden for redderuddannelserne	1	Kr. 20.000
<i>I alt</i>	<i>2</i>	<i>Kr. 40.000,00</i>
I alt		Kr. 240.000,00

Lufthavnsområdet – ansøgning om midler til udvikling 2015.

Generelt om udviklingen på brancheområdet

Luftfarten spiller en stadig vigtigere rolle for transport af personer og gods som led i globaliseringen. Et stigende krav om effektivisering vil berøre flere jobfunktioner på området, desuden er området præget af flere mindre entreprenører end tidligere, og at disse har andre måder at organisere arbejdet på. De specielle krav om sikkerhed, vil ligeledes vil præge kravene til kvalifikationer til medarbejderne. Udvalget vil fortsætte arbejdet med at kortlægge det grundlæggende uddannelsesbehov for nyansatte medarbejdere indenfor jobområdet som transportarbejder i lufthavn. I 2015 vil der være et særligt fokus på arbejdet med bagagesortering, hvor der er store krav fra både myndigheder omkring arbejdsmiljø og fra kunder omkring effektivitet. Forventningen er, at der kan være behov for uddannelser på 2 niveauer, da der er stor diversitet indenfor faget. Dette forventes at medføre en fokuseret uddannelsesindsats og stigende uddannelsesaktivitet samt efterspørgsel på kvalificeret arbejdskraft.

Målgrupper

Målgrupperne under lufthavnsområdet omfatter transportarbejdere i lufthavne der udfører et arbejde indenfor et afgrænset område i lufthavnen eller i en relateret virksomhed som er underleverandør til lufthavnen.

Arbejdsopgaverne består typisk i:

- Bagagehåndtering
- Cargohåndtering
- Flysidefunktioner
- Markservice
- Support funktioner, f.eks. brand og redning, fly cleaning, catering
- Optankning af fly samt kørsel med benzin og olie.

Følgende FKB'er hører ind under dette område:

- 2794 transportarbejde i lufthavne

Der ansøges om flg.:

Analyser.

Der ansøges ikke om midler til analyser.

Udvikling eller revision af FKB

Der ansøges ikke revision af FKB 2794 transportarbejde i lufthavne.

Uddannelsesmål.

Der ansøges om midler til udvikling af flg. uddannelsesmål:

- Håndtering af gods og bagage i sorteringsanlæg
- Pakning af gods og bagage fra sorteringsanlæg
- Produktionsafvikling fra sorteringsanlæg, grundlæggende niveau
- Produktionsafvikling fra sorteringsanlæg, avanceret niveau
- Safety og security i lufthavn for nyansatte medarbejdere
- Kørende færdsel og kommunikation i lufthavn for nyansatte medarbejdere

Faglæreruddannelse.

Der ansøges ikke om midler til udvikling af flg. faglærerkurser.

1. Safety og security i lufthavn for nyansatte medarbejdere
2. Kørende færdsel og kommunikation i lufthavn for nyansatte medarbejdere

Undervisningsmaterialer.

Der ansøges om midler til udvikling af flg. undervisningsmaterialer:

1. Håndtering af gods og bagage i sorteringsanlæg
2. Pakning af gods og bagage fra sorteringsanlæg
3. Produktionsafvikling fra sorteringsanlæg, grundlæggende og avanceret niveau

Sammenfatning:

Lufthavn		
<i>Revision af FKB</i>	<i>Antal</i>	<i>Beløb</i>
FKB 2794 transportarbejde i lufthavne	0	0
<i>Analyser</i>	<i>Antal</i>	<i>Beløb</i>
Ingen	0	0
<i>Uddannelsesmål</i>	<i>Antal</i>	<i>Beløb</i>
Håndtering af gods og bagage i sorteringsanlæg	1	Kr. 20.000
Pakning af gods og bagage fra sorteringsanlæg	1	Kr. 20.000
Produktionsafvikling fra sorteringsanlæg, grundlæggende niveau	1	Kr. 20.000
Produktionsafvikling fra sorteringsanlæg, avanceret niveau	1	Kr. 20.000
Safety og security i lufthavn for nyansatte medarbejdere	1	Kr. 20.000
Kørende færdsel og kommunikation i lufthavn for nyansatte medarbejdere	1	Kr. 20.000
<i>I alt</i>	<i>6</i>	<i>Kr. 120.000</i>
<i>Undervisningsmaterialer</i>	<i>Antal</i>	<i>Beløb</i>
Håndtering af gods og bagage i	1	Kr.

sorteringsanlæg		30.000
Håndtering af gods og bagage i sorteringsanlæg	1	Kr. 30.000
Produktionsafvikling fra sorteringsanlæg, grundlæggende og avanceret niveau	1	Kr. 30.000
<i>I alt</i>	<i>3</i>	<i>Kr. 90.000</i>
<i>Faglæruddannelse</i>	<i>Antal</i>	<i>Beløb</i>
Safety og security i lufthavn for nyansatte medarbejdere	1	Kr. 20.000
Kørende færdsel og kommunikation i lufthavn for nyansatte medarbejdere	1	Kr. 20.000
<i>I alt</i>	<i>0</i>	<i>Kr. 40.000</i>
I alt		Kr. 250.000

Togklargøringsområdet – ansøgning om midler til udvikling 2015.

Generelt om udviklingen på brancheområdet

Efter flere års fald er der nu en lille positiv udvikling i den indenlandske godstogsdrift. Årsagen til dette formodes dels at være øgede udgifter til visse former for landevejstransport samt politisk vilje i hele EU-området til at flytte gods fra landevej til bane.

Der er stort politisk fokus på den indenlandske persontogsdrift, hvor der er politisk vilje til at flytte persontrafik fra landevej til bane.

Desuden vil indførelse af ERTMS, nyt radiosystem og GPS-baseret togkontrolanlæg på det danske jernbaneanlæg få indflydelse på rangeringsopgaver mm. På baggrund af et EU-direktiv stiller Trafikstyrelsen nye krav til certificering af lokomotivførere. Togklargørerne er blevet omfattet af kravet om lokomotivførerlicens, og har altid haft et krav om certifikat for strækning og trækraften. Certifikaterne skal fornyes hvert 3. år.

Målgrupper

Målgrupperne under togklargøringsområdet omfatter medarbejdere der udfører klargørings- og rangeringsopgaver indenfor både person- og godstog. Arbejdsopgaverne kan være meget forskellige for persontog og godstog og omfatter både arbejde direkte på toget og arbejdsopgaver på perron.

Følgende FKB'er hører ind under dette område:

- 2766 Klargøring af togmateriel

Der ansøges om flg.:

Analyser.

Der ansøges ikke om midler til analyser.

Udvikling eller revision af FKB

TUR ansøger om bevilling til revision af FKB 2766, således at der er et opdateret grundlag for fremtidige uddannelser.

Uddannelsesmål.

Der ansøges om midler til udvikling af flg. uddannelsesmål:

Uddannelsesmål.

Der ansøges om midler til udvikling af flg. uddannelsesmål:

1. Kundekontakt for togklargørere
2. Rangering med elektrisk fremførte togsæt, S-tog 4. generation
3. Rangering med diesel fremførte togsæt, IC 4
4. Rangering med dieselfremførte rangermaskiner med trykluftbremse
5. Forebyggelse af arbejdsskader hos togklargørere
6. Togklargørernes arbejdsopgaver i forbindelse med ophold i førerrum

7. Læsekonsulent
8. Togklargørers brug af nyt radiosystem på HKT strækninger (S-banen)
9. Togklargørers brug af nyt radiosystem på ATC strækninger

Faglæreruddannelse.

Der ansøges ikke om udvikling af faglæreruddannelse

Undervisningsmaterialer.

Der ansøges om midler til udvikling af følgende undervisningsmaterialer:

1. Forebyggelse af arbejdsskader hos togklargørere

Sammenfatning:

Klargøring af togmateriel		
<i>Revision af FKB</i>	<i>Antal</i>	<i>Beløb</i>
<i>FKB 2766</i>	1	40.000
I alt		40.000
<i>Analyser</i>	<i>Antal</i>	<i>Beløb</i>
	0	0
<i>I alt</i>		<i>0</i>
<i>Mål</i>	<i>Antal</i>	<i>Beløb</i>
Kundekontakt for togklargørere	1	20.000
Rangering med elektrisk fremførte togsæt, S-tog 4. generation	1	20.000
Rangering med diesel fremførte togsæt, IC 4	1	20.000
Rangering med dieselfremførte rangermaskiner med trykluftbremse	1	20.000
Forebyggelse af arbejdsskader hos togklargørere	1	20.000
Togklargørers arbejdsopgaver i forbindelse med ophold i førerrum	1	20.000
Læsekonsulent	1	20.000
Togklargørers brug af nyt radiosystem på HKT strækninger (S-banen)	1	20.000
Togklargørers brug af nyt radiosystem på ATC strækninger	1	20.000
I alt	9	180.000
<i>Undervisningsmaterialer</i>	<i>Antal</i>	<i>Beløb</i>
Forebyggelse af arbejdsskader hos togklargørere	1	30.000
I alt	1	30.000

<i>Faglæreruddannelse</i>	<i>Antal</i>	<i>Beløb</i>
	0	0
I alt		250.000

Lokomotivførerområdet – ansøgning om midler til udvikling 2015.

Generelt om udviklingen på brancheområdet

Indenfor jernbaneområdet har tendenserne de seneste år været øget liberalisering via udbud af passagertrafik på specifikke strækninger. Udvikling af det kørende materiel indenfor togdrift betyder, at de forskellige operatører med regelmæssige mellemrum køber eller leaser nye togsæt. Udviklingen af tog styres her, ligesom på det øvrige transportområde, af et ønske om lavere energiforbrug pr. kørt kilometer og bedre passagerkomfort.

Indførelse af nye radiosystemer og GPS-baserede togkontrolanlæg på det danske jernbanenet i årene fremover, vil få indflydelse på udførelse af togdriften. Disse anlæg vil have forskellig virkemåde afhængig af den specifikke infrastruktur, men vil væsentlig ændre lokomotivførerens informationsflow. Egne iagttagelser gennem forruden af signaler m.m. vil blive afløst af skærmdata. Samlet set vil der blive stigende krav til lokomotivførernes IT-færdigheder.

Målgrupper

Målgrupperne under lokomotivførerområdet omfatter medarbejdere, der udfører fremføring af trækraftenheder og togsæt indenfor både person- og godstog. Målgruppen omfatter lokomotivførere, der, ud over deres lokomotivførerlicens, har lokomotivførercertifikat af typen B jf. Trafikstyrelsens lovgivning på området.

Følgende FKB'er hører ind under dette område:

- *27xx Lokomotivfører*

TUR vil igen ansøge om midler til udvikling af uddannelser m.m. på lokomotivførerområdet. TUR har gentagne gange henvendt sig til ministeriet omkring godkendelse af en FKB til området. Ministeriet har meddelt, at området først kan inddrages i AMU programmet, når der omfordels midler til området fra Transportministeriets ansvarsområde og til Undervisningsministeriets ansvarsområde. Men der har aldrig været rejst tvivl om branchens mulighed for at blive en del af AMU programmet. Det er TUR bekendt, at ministeriet gentagne gange har henvendt sig til Transportministeriet / Trafikstyrelsen om sagen.

TUR vil gerne anmode ministeriet om at bevilge midler til lokomotivførerområdet, gerne med det forbehold, at midlerne først kan anvendes, når der er en afklaring på, hvornår lokomotivførerområdet kan blive en del af AMU programmet. Denne anmodning skyldes et meget stærkt ønske om, at der ikke sker yderlig forsinkelse, når sagen er afklaret. TUR har for snart mange år siden udarbejdet en FKB til området, og løbende vedligeholdt denne. TUR vil derfor meget gerne gå i dialog med ministeriet om denne, således at denne del af et kommende udbudsmateriale er på plads.

Der ansøges om flg.:

Analyser.

Der ansøges ikke om midler til analyser.

Udvikling eller revision af FKB

Der ansøges ikke om udvikling eller revision af FKB`ere på dette område.

Uddannelsesmål.

Der ansøges om midler til udvikling af flg. uddannelsesmål:

1. Fører af ny trækraftenhed.
Uddannelsen anvendes til uddannelse af lokomotivførere, der skifter fra en trækraftenhed (Litra) til en anden.
2. Ny Infrastruktur, HKT
Uddannelsen anvendes til uddannelse af lokomotivførere, der skal føre tog på strækning til hvilken lokomotivføreren ikke har den nødvendige kompetence, fra ATC til HKT.
3. Ny Infrastruktur, ATC
Uddannelsen anvendes til uddannelse af lokomotivførere, der skal føre tog på strækning til hvilken lokomotivføreren ikke har den nødvendige kompetence, fra HKT til ATC.
4. Efteruddannelse i jernbanesikkerhed på S-tog, HKT
Uddannelsen anvendes til den regelmæssige lovpligtige efteruddannelse af lokomotivførere, der skal beholde deres certifikat til kørsel på S-togs nettet.
5. Efteruddannelse i jernbanesikkerhed på strækninger med ATC.
Uddannelsen anvendes til den regelmæssige lovpligtige efteruddannelse af lokomotivførere, der skal beholde deres certifikat til kørsel på strækninger med ATC.
6. Efteruddannelse til Fører af trækraftenhed.
Uddannelsen anvendes til efteruddannelse af lokomotivførere, der skal fastholde deres kompetence til at fremføre en given Litra.
7. Opmærksomhed og distraktion blandt lokomotivførere
8. Opmærksomhed og distraktion for lokomotivførerkørelærere

Faglæreruddannelse.

Der ansøges ikke om midler til udvikling af faglærerkurser.

Undervisningsmaterialer.

Der ansøges om midler til udvikling af følgende undervisningsmaterialer

1. Opmærksomhed og distraktion blandt lokomotivførere
Uddannelsen anvendes til at fremme lokomotivførernes opmærksomhed omkring hvilke faktorer der påvirker deres opmærksomhed ved fremføring af tog.
2. Opmærksomhed og distraktion for lokomotivførerkørelærere
Uddannelsen anvendes til at gennemgå de hvilke faktorer der påvirker lokomotivførernes opmærksomhed ved fremføring af tog og hvorledes man inddrager dette i køreundervisningen.

Sammenfatning:

Lokomotivførere		
<i>Revision af FKB</i>	<i>Antal</i>	<i>Beløb</i>
Ingen	0	0
<i>I alt</i>		
<i>Analyser</i>	<i>Antal</i>	<i>Beløb</i>
Ingen	0	0
<i>I alt</i>		
<i>Uddannelsesmål</i>	<i>Antal</i>	<i>Beløb</i>
Fører af ny trækraftenhed	1	Kr. 20.000
Ny Infrastruktur, HKT	1	Kr. 20.000
Ny Infrastruktur, ATC	1	Kr. 20.000
Efteruddannelse i jernbanesikkerhed på S-tog, HKT	1	Kr. 20.000
Efteruddannelse i jernbanesikkerhed på strækninger med ATC	1	Kr. 20.000
Efteruddannelse til Fører af trækraftenhed	1	Kr. 20.000
Opmærksomhed og distraktion blandt lokomotivførere	1	Kr. 20.000
Opmærksomhed og distraktion for lokomotivførerkørelærere	1	Kr. 20.000
<i>I alt</i>	<i>8</i>	<i>Kr. 160.000</i>
<i>Undervisningsmaterialer</i>	<i>Antal</i>	<i>Beløb</i>
Opmærksomhed og distraktion blandt lokomotivførere	1	Kr. 30.000
Opmærksomhed og distraktion for lokomotivførerkørelærere	1	Kr. 30.000
<i>I alt</i>	<i>2</i>	<i>Kr. 60.000</i>
<i>Faglæreruddannelse</i>	<i>Antal</i>	<i>Beløb</i>
Ingen	0	0
<i>I alt</i>	<i>0</i>	<i>Kr. 0</i>
I alt		Kr. 220.000

Erhvervsfiskerområdet – ansøgning om midler til udvikling 2015.

Generelt om udviklingen på brancheområdet

Fiskeriet gennemgår i disse år en væsentlig teknologisk udvikling og omstilling. Fra at skulle betjene forholdsvis enkel, lavteknologisk udstyr, skal fiskeren i dag forholde sig til helt andre komplicerede styringsteknikker og anlæg. Fiskeskibene og de dertil hørende kvoter er blevet millionforretninger, der drives professionelt i lighed med moderne virksomheder i øvrigt. Den enkelte fiskers fremtidige job og karriere muligheder afhænger af at han/hun besidder de tekniske kompetencer der efterspørges.

Målgrupper

Fiskere der er beskæftiget på dæk, i styrehus og i maskinrum, og alle aflønnet efter principperne for partsfiskere. En eller flere af medlemmer af besætningen kan være ejer af fartøjet, eller det kan være ejet af en ejerkreds på land. Antallet af fiskere er vanskeligt at gøre præcist op, da nogle er fuldtids fiskere, andre deltager en del af året men har anden beskæftigelse i den øvrige tid osv. Et godt overslag vil være omkring 3.000 fiskere.

Lodsmedhjælpere og båds mænd ansat ved lodserierne. Antallet i målgruppen er ca. 150.

Erhvervsfiskerens arbejde er meget varieret og spænder fra dæks- og lastarbejde over kabys- og motortjeneste til navigering, styring og manøvrering af fartøjet under fiskeri og sejlads.

Erhvervsfiskeren skal endvidere kunne håndtere og vedligeholde en række forskellige fiskeredskaber, afhængig af de aktuelle fangstmuligheder. Derfor er kendskab til almindeligt forekommende fiskeredskaber, deres betegnelse, opbygning og vedligeholdelse, vigtig.

Endvidere skal erhvervsfiskeren have kendskab til vodbinderarbejde og de anvendte materialer. Endelig er fiskeriet i dag et så lovreguleret erhverv, at erhvervsfiskeren skal være bekendt med de lovmæssige krav til fiskeredskaberne samt regler for kvoter og havdage.

Erhvervsfiskeren skal have kendskab til havbiologi, økosystemer, biologisk rådgivning og ressourceforvaltning for fremme af et bæredygtigt fiskeri.

Følgende FKB'er hører ind under dette område:

- 2744 Erhvervsfiskere

Der ansøges ikke om udviklingsmidler til dette brancheområde i 2015.

Sammenfatning:

Erhvervsfiskere		
<i>Revision af FKB</i>		
<i>Analyser</i>		
<i>Uddannelsesmål</i>		
<i>Undervisningsmaterialer</i>		
I alt		Kr. 0

TUR samlede ansøgning 2015		
Revision af FKB	Antal	Beløb
FKB 2766	1	40.000
I alt	1	40.000
Analyser	Antal	Beløb
Analyse af muligheder for brug af simulatorudstyr i lageruddannelserne	1	129.600
Analyse af hvilke uddannelsesmål og/eller dele af disse, som kan gennemføres som fjernundervisning og/eller i et blended learning miljø (vejgodsområdet)	1	425.000
Analyse af AMU uddannelsernes struktur og uddannelsespakker målrettet specifikke jobprofiler indenfor vejgodstransportområdet	1	250.000
Analyse af indholdet i undervisning vedr. EU forordning 3821, EU forordning 561/2006 samt brug af udstyr i køretøjer i den forbindelse.	1	185.000
Analyse: Udvikling af test-værktøjer der kan understøtte undervisernes arbejde med løbende vurdering af læringsudbytte i AMU-uddannelser	1	450.000
Analyse af uddannelsesbehov for chauffører der transporterer levende dyr	1	334.924
Fjernundervisning: Udvikling af pædagogisk vejledning til kursus på køre-/hviletidsområdet til afvikling som fjernundervisning Tillægspuljen	1	640.558
I alt	6	2.415.082
Uddannelsesmål	Antal	Beløb
Ajourføring – Dyretransport	1	20.000
Grænseoverskridende transport i Skandinavien	1	20.000
ADR i modulvogntog	1	20.000
Revision Kørsel med sættevogn	1	20.000
Revision Håndtering af olie og kemikalieaffald	1	20.000

Revision Kørsel med modulvogntog	1	20.000
Revision Kørsel med lastbil uheldsforebyggelse	1	20.000
Revision Køreteknik - vanskelige trafikale situationer	1	20.000
Revision Køreteknik og manøvrering	1	20.000
Revision EU-efteruddannelse for godschauffører, obligatorisk del	1	20.000
Revision Transport af mælk og mejeriprodukter	1	20.000
Revision Godstransport med lastbil	1	20.000
Revision Håndtering af mælk og mejeriprodukter under deltransport	1	20.000
Revision Transport af fødevarer med kølevogn	1	20.000
Revision Intensiv grundlæggende kvalifikationsuddannelse - lastbil	1	20.000
Revision Grundlæggende kvalifikationsuddannelse - lastbil	1	20.000
Revision Sikker adfærd - nul arbejdsulykker	1	20.000
Revision Køreteknik ajourføring	1	20.000
Revision International godstransport	1	20.000
Revision Transport af temperaturfølsomt gods	1	20.000
Revision Sundhed for godschauffører	1	20.000
Revision Køre- hviletidsregler	1	20.000
Revision Brug af diagrammark og kontrolapparat	1	20.000
Revision Transportpapirer inden for vejtransport	1	20.000
Revision Energirigtig kørsel	1	20.000
Revision Manøvrering, forsikring og færdselsregler	1	20.000
Revision Arbejdsulykker og adfærd i nødsituationer	1	20.000
Revision Sundhed, sikkerhed, service og logistik	1	20.000
Revision Vedligeholdelse af transportmateriel	1	20.000
Revision Kørsel med vogntog, kategori C/E	1	20.000
Revision Energi rigtig kørsel kat. B	1	20.000
Revision Køreteknik	1	20.000
Revision Køreteknik, miljø og arbejdsfunktioner	1	20.000
Revision Kundeservice	1	20.000
Revision Lastsikring og stuvning af gods	1	20.000

Revision Konflikthåndtering	1	20.000
Revision Natdistribution for godschauffører i byområder	1	20.000
Transportoptimering 1	1	20.000
Transportoptimering 2	1	20.000
Transportoptimering 3	1	20.000
Transportoptimering 4	1	20.000
Transportoptimering 5	1	20.000
Registrering af kildesorterede affald	1	20.000
Lagerøkonomi (revision)	1	20.000
Kvalitetsstyring og produktivitet	1	20.000
Innovation og forandringsprocesser	1	20.000
Lagersimulering 1	1	20.000
Lagersimulering 2	1	20.000
Håndtering af overdimensioneret gods (GWO 1) – Lovgivning mv.	1	20.000
Håndtering af overdimensioneret gods (GWO 2) – Adfærdssikkerhed mv.	1	20.000
Håndtering af overdimensioneret gods (GWO 3) – Konkrete sikkerhedskrav og risici.	1	20.000
40531 Personbefordring med bus	1	20.000
40544 Grundlæggende kvalifikationsbevis – bus	1	20.000
40902 Udvidelse af GK for godschauffører	1	20.000
42411 Personbefordring med bus – ordinær kvalifikation	1	20.000
42848 Personbefordring for lastbilchauffører	1	20.000
43149 Konflikthåndtering for personbefordringschauffører	1	20.000
44436 Rutebuskørsel	1	20.000
45288 Billettering og kundeservice	1	20.000
45317 Kørsel med specielle busser	1	20.000
45580 Billettering og check af rejsehjemmel	1	20.000
45870 Sundhed for erhvervschauffører	1	20.000
46803 Introduktion til offentlig servicetrafik	1	20.000
40528 EU-efteruddannelse for turistbuschauffører	1	20.000
45861 Turistbuskørsel i Danmark	1	20.000
45115 Energirigtig kørsel, kategori B	1	20.000

46926 Kvalifikation til taxikørsel	1	20.000
46927 Energi. Kørsel – person, m. low fidelity simulator	1	20.000
45281 Siddende patientbefordring	1	20.000
46941 Befordring af sygdoms- og alderssvækkede pas.	1	20.000
46943 Befordring af fysisk handicappede passagerer	1	20.000
47573 Ajourføring af chauffører i OST og BAB	1	20.000
40528 EU-Efteruddannelse for turistbuschauffører	1	20.000
45861 Turistbuskørsel i Danmark	1	20.000
Efteruddannelse ambulancebehandler 1	1	20.000
Efteruddannelse ambulancebehandler 2	1	20.000
Efteruddannelse ambulancebehandler 3	1	20.000
Efteruddannelse ambulancebehandler 4	1	20.000
Håndtering af gods og bagage i sorteringsanlæg	1	20.000
Pakning af gods og bagage fra sorteringsanlæg	1	20.000
Produktionsafvikling fra sorteringsanlæg, grundlæggende niveau	1	20.000
Produktionsafvikling fra sorteringsanlæg, avanceret niveau	1	20.000
Safety og security i lufthavn for nyansatte medarbejdere	1	20.000
Kørende færdsel og kommunikation i lufthavn for nyansatte medarbejdere	1	20.000
Kundekontakt for togklargørere	1	20.000
Rangering med elektrisk fremførte togsæt, S-tog 4. generation	1	20.000
Rangering med diesel fremførte togsæt, IC 4	1	20.000
Rangering med dieselfremførte rangermaskiner med trykluftbremse	1	20.000
Forebyggelse af arbejdsskader hos togklargørere	1	20.000
Togklargørernes arbejdsopgaver i forbindelse med ophold i førerrum	1	20.000
Læsekonsulent	1	20.000
Togklargørernes brug af nyt radiosystem på HKT strækninger (S-banen)	1	20.000
Togklargørernes brug af nyt radiosystem på ATC strækninger	1	20.000

Fører af ny trækraftenhed	1	20.000
Ny Infrastruktur, HKT	1	20.000
Ny Infrastruktur, ATC	1	20.000
Efteruddannelse i jernbanesikkerhed på S-tog, HKT	1	20.000
Efteruddannelse i jernbanesikkerhed på strækninger med ATC	1	20.000
Efteruddannelse til Fører af trækraftenhed	1	20.000
Opmærksomhed og distraktion blandt lokomotivførere	1	20.000
Opmærksomhed og distraktion for lokomotivførerkørelærere	1	20.000
I alt	101	2.020.000
Undervisningsmaterialer		
Undervisningsmaterialer	Antal	Beløb
Kvalitetsstyring og produktivitet	1	30.000
Innovation og forandringsprocesser	1	30.000
Lagerøkonomi	1	30.000
1 sæt vedrørende GWO 1-3	1	30.000
Rejsekort, fakta og udfordringer i hverdagen	1	30.000
Sving sikkert til højre når du kører bybus	1	30.000
Defensiv og sikker kørsel	1	30.000
Efteruddannelse ambulancebehandler 1	1	30.000
Efteruddannelse ambulancebehandler 2	1	30.000
Efteruddannelse ambulancebehandler 3	1	30.000
Håndtering af gods og bagage i sorteringsanlæg	1	30.000
Håndtering af gods og bagage i sorteringsanlæg	1	30.000
Produktionsafvikling fra sorteringsanlæg, grundlæggende og avanceret niveau	1	30.000
Forebyggelse af arbejdsskader hos togklargørere	1	30.000
Opmærksomhed og distraktion blandt lokomotivførere	1	30.000
Opmærksomhed og distraktion for lokomotivførerkørelærere	1	30.000
I alt	16	480.000
Faglæreruddannelse		
Faglæreruddannelse	Antal	Beløb
Indholdet i undervisning vedr. EU regler i 3821, samt brug af udstyr i køretøjer i den forbindelse	1	20.000

Grænseoverskridende transport i Skandinavien	1	20.000
Innovation og forandringsprocesser	1	20.000
Time-, sags- og ressourcestyring	1	20.000
Lagersimulering	1	20.000
Lagerøkonomi	1	20.000
Rejsekort, fakta og udfordringer i hverdagen	1	20.000
Sving sikkert til højre når du kører bybus	1	20.000
Defensiv og sikker kørsel	1	20.000
Samarbejde med guide og passagerinformation	1	20.000
For undervisere inden for efteruddannelse af ambulancebehandlere	1	20.000
Konference for undervisere inden for redderuddannelserne	1	20.000
Safety og security i lufthavn for nyansatte medarbejdere	1	20.000
Kørende færdsel og kommunikation i lufthavn for nyansatte medarbejdere	1	20.000
I alt	14	280.000
I alt		Kr. 5.235.082

Prioritering af analyser:

1. prioritet	
2. prioritet	

Den 30. oktober 2014

På vegne af Transporterhvervets Uddannelser

Hans Kjeldgaard Christiansen
Sekretariatschef
Transporterhvervets Uddannelser

Arbejdsmarkedspolitisk redegørelse 2015 – Træets Efteruddannelsesudvalg (TE)

Udviklingstendenser

Træ og møbelindustrien i Danmark producerer for ca. 15 mia. DKK (2012). Dansk træ - møbelindustri beskæftiger ca. 15.000 personer, og kombinationen af avanceret teknologi og høj faglig kompetence bevirker, at produktiviteten i branchen er høj. I forhold til indbyggertallet er dansk møbelproduktion og møbeleksport førende i verden.

Danske møbler afsættes gennem en lang række forskellige kanaler: salg til indkøbs- og butikskæder, salg til individuelle møbelhandlere, salg via agenter, kontrakt salg til møbleringsprojekter, detailsalg via franchisebutikker, internetsalg mm. - alt under overholdelse af præcise leveringsterminer.

Dansk møbelproduktion fordeler sig på tre hovedsegmenter:

1. Boligmøbler udgør hovedparten af Danmarks møbelproduktion. Blandt specialerne er møbler til børne- og ungdomsværelser, soverum, spisestuer, hjemmekontorer osv. Saml-selv møbler og plademøbler er andre kompetenceområder, og inden for massivtræ-møbler i f.eks. bøg, ask, teak og fyrretræ hører danske producenters udbud til blandt verdens førende.
2. Erhvervs- og kontraktmøbler fra Danmark efterspørges af professionelle arkitekter, bygherrer og driftsherrer verden over, når det gælder indretning af arbejdspladser, institutioner og offentlige rum.
3. Designmøbler har siden 1950'erne og frem markeret Danmark som frontnation på den internationale møbelscene. Designklassikere af kendte arkitektnavne og en ny generation af innovative møbelformgivere sikrer i forening, at denne fornemme position til stadighed fastholdes og fornyes.
4. Derudover rummer dansk møbelindustri en betydelig produktion af køkkenelementer, ligesom underleverandør-fremstilling af møbelkomponenter er en væsentlig facet af branchen.

Dansk Træ og møbelindustri har outsourcet dele af produktionen til underleverandører og egne produktionsfaciliteter i lavtlønslande. Desuden købes en række komponenter og færdigmøbler i udlandet til videre salg.

Træ- og møbelindustrien havde et rigtig godt første halvår i 2013, men i andet halvår faldt omsætningen. Dette fald skyldes både det indenlandske salg inden for træindustrien samt et fald i eksporten inden for møbelindustrien, hvor de fem største eksportmarkeder er gået tilbage. Endelig er beskæftigelsen inden for træ- og møbelindustrien faldet igennem de seneste år, men her er faldet så småt begyndt at aftage i slutningen af 2013 og yderligere i første halvår 2014.

Dansk Møbelproduktion fordelt på produktgrupper – 2013 (fordelt i %) Kilde/ TMI – Træ- og Møbelindustrien, Kort om den danske møbelindustri 2013

Siddemøbler	12,1
Kontormøbler	6,6
Køkkenmøbler	20,4
Soveværelsesmøbler	10,0
Spise og dagligstuemøbler	8,6
Andre møbler	14,4
Dele til møbler	5,9
Madrasser, dyner mm	22,0
I alt	100

Forudsætningerne for at øge produktiviteten er stadig gode, fordi Danmark har en møbelindustri af en vis størrelse, men med et fald i veluddannede faglærte medarbejdere, teoretisk såvel som håndværksmæssig. Derfor er det væsentligt, at der fortsat arbejdes målrettet på at finde den rigtige og mest attraktive model for at tiltrække både flere faglærte og ufaglærte medarbejdere på AMU.

Da træ- og møbelindustrien, sammenlignet med andre brancher, ikke har en stærk tradition for efteruddannelse, og samtidig har en lav beskæftigelse af medarbejdere med en mellemlang eller lang uddannelse, vil det kræve en betydelig og målrettet indsats fremover. Det betyder bl.a., at AMU-kurserne skal kunne dække meget bredt og give relevant efteruddannelse til faglærte, der har fået nye jobområder, og til de ufaglærte, der er beskæftigede i branchen. Samtidig skal systemet kunne hjælpe ufaglærte, der har mistet jobbet og skal opgraderes kompetencemæssigt for at komme tilbage på arbejdsmarkedet. En del af de ufaglærte jobs, der er forsvundet i træ- og møbelindustrien under finanskrisen, kommer højst sandsynligt ikke igen, men er bortrationaliseret for bestandig. En del af de ledige skal derfor opkvalificeres til andre jobområder og brancher. For dem, der fortsat ønsker job inden for branchen, gælder derfor, at de er nødt til at udvikle deres kompetencer.

Efteruddannelsesaktiviteten faldt med 13 % fra 2009 til 2010 – med 36 % fra 2010 til 2011 – og steg med 16 % fra 2011 til 2012 og faldt med 1,5 % fra 2012 - 2013. De første 2 kvartaler af 2014 ser det ud til, at der kan forventes en stigning på efteruddannelsesaktiviteten i 2014. Derfor ser det ud til, at kurven nu er vendt.

Udvalget har en klar formodning om, at dette i væsentlig grad skyldes den øgede og målrettede indsats, der har været og stadig er omkring aftalerne med udbydere om garantikurser. Derfor satser udvalget på at udvikle denne model med en endnu bedre struktur mht. blandt andet flere og mere målrettede kursuspakker med muligheder for horisontale og vertikale kompetenceløft.

Resultater fra gennemførte analyser i 2013 og 2014

Analyse af erfaringer med uddannelsesstrukturer

Som opfølgning på analysen med at skabe uddannelsesstrukturer i 2012 bl.a. gennem oprettelse af uddannelsesstrukturer på amukurs.dk. har denne analyse haft til formål at afdække erfaringer med anvendelse af uddannelsesstrukturer ude i virksomhederne. Det har desuden været vigtigt, at få afdækket, i hvilket omfang uddannelsesstrukturerne har været med til at synliggøre AMU i forhold til virksomhederne og AMU-målgrupperne.

Analysen har tillige været med til at afdække mulighederne for at øge markedsføringen af uddannelsesstrukturerne i forhold til virksomhederne og AMU-målgrupperne – også overfor dem, der almindeligvis ikke benytter sig af AMU. Analysen har været med til at bidrage til at fastholde fokus på anvendelse af AMU og af uddannelsesstrukturer.

I analysen er der udviklet AMU-uddannelsesstrukturer målrettet træ- og møbelindustrien. Derudover er der udarbejdet forskellige foldere, der præsenterer uddannelsesstrukturerne.

Analysen har vist, at på trods af indsatsen for at informere om uddannelsesstrukturerne, er kendskabet til disse strukturer – og til AMU som helhed – ofte fraværende blandt såvel medarbejdere som ledere i virksomhederne. Dette betyder også, at anvendelsen af AMU-uddannelsesstrukturer er meget begrænset. Analysen peger på en række forslag til, hvordan AMU-uddannelsesstrukturer og AMU i almindelighed kan synliggøres for AMU-målgruppen og virksomhederne. De mest centrale forslag har fokus på en øget information om og inspiration til deltagelse i arbejdsmarkedsuddannelser. I analysen er der udarbejdet en handleplan for, hvordan AMU-uddannelsesstrukturer kan synliggøres endnu mere, end det er tilfældet i dag.

TUP – Struktureret IKV I AMU

Som opfølgning på tidligere gennemførte analyser ansøgte TE og fik bevilget TUP-projektet, **Struktureret IKV i AMU** sammen med de to skoler, der er udbydere inden for området. Projektet blev påbegyndt i efteråret 2012 og blev afsluttet i foråret 2014.

Projektets formål var at bidrage til, at der blev gennemført IKV i relation til AMU-uddannelsesstrukturer inden for Træets Efteruddannelse. Dette skulle bidrage til, at flere voksne fik papirer på deres kompetencer samt udarbejdet uddannelsesplaner, der kunne målrettes deres deltagelse i efteruddannelse i forhold til deres behov og ønsker. Der blev lagt stor vægt på, at kompetencevurderingerne blev gennemført målrettet i forhold til de AMU-uddannelsesstrukturer, som Træets Efteruddannelser havde udviklet i de tilfælde, hvor det gav mening for den enkelte IKV-deltager.

En af de største udfordringer i projektet har været at skabe interesse for IKV i AMU. Det gælder især overfor potentielle IKV-deltagere, men også og især over for de skoler, der udbyder IKV i AMU. Det er svært for skolerne at komme i direkte dialog med medarbejdere ude på virksomhederne, og generelt er branchen kendetegnet ved, at der ikke er en stærk uddannelsestradition, som tidligere analyser har vist. Derfor er det ekstra svært at få sat fokus på medarbejdernes kompetenceudvikling, og dermed også på IKV i AMU.

Det var en stor udfordring, at der er så få, der har kendskab til IKV i AMU. Alle voksne i målgruppen burde have kendskab til muligheden, men det er langt fra tilfældet. Projektet viste, at der mangler en form for landsdækkende markedsføring af IKV i AMU, som kan medvirke til, at flere voksne selv ønsker at deltage i en individuel kompetenceafklaring. I projektet konkluderes det, at hvis kendskabet til IKV i AMU skal udbredes, vil det kræve, at alle parter, jobcenter, organisationer og skoler deltager aktivt.

I projektet er der udviklet materiale i form af skemaer og skabeloner samt vejledninger til brug for skoler og virksomheder i forbindelse med udarbejdelse af planer for IKV i AMU. Disse er samlet i "En praktisk vejledning til individuel kompetencevurdering"

Udvikling af AMU mål

TE har gennemført udvikling af nyt AMU mål til orgelbyggere "El teknik og fejlfinding for orgelbyggere" inden for den nuværende bevillingsmæssige ramme samt foretaget en gennemgang af samtlige AMU - mål i FKB 2780 og efterfølgende foretaget nyudvikling og revision af AMU - mål. Sidstnævnte har været en del af det igangsatte serviceeftersyn af AMU i 2013.

Status på igangværende analyser og evalueringer i 2013 og 2014

Evaluering af praksis og erfaringer med IKV i AMU

"Evalueringens formål er at få kortlagt praksis og erfaringer med IKV i AMU inden for Træets Efteruddannelsesudvalg. Evalueringen skal dermed bidrage til udbredelse af god praksis for gennemførelse af IKV i AMU, så AMU-målgruppen og virksomhederne kan få størst mulig glæde af de individuelle kompetencevurderinger.

Det er centralt i evalueringen at få belyst deltagernes udbytte af IKV i AMU i form af AMU-uddannelsesbeviser, AMU-kompetencebeviser og/eller uddannelsesplaner, der kan bidrage til øget kompetenceudvikling gennem deltagelse i AMU eller eventuelt et efterfølgende GUV-forløb, der kan føre ufaglærte op til faglært niveau."

Status på projektet "Evaluering af praksis og erfaringer med IKV i AMU" er, at der i øjeblikket bliver arbejdet med at få kortlagt erfaringerne. Der er udarbejdet interviewguides til skolerne, virksomheder og jobcentrene.

I august-september har der været dialog med de to skoler, der udbyder efteruddannelse inden for TE's område.

De to skoler har videregivet kontaktoplysninger på alle de konsulenter fra jobcentrene, de har været i kontakt med i relation til kompetencevurderingerne. Der er efterfølgende gennemført telefoninterview med jobcentrene, og status indtil videre er, at jobcentrene ved meget lidt om IKV i AMU. Jobcentrene har kun kendskab til, at man kan gennemføre kompetencevurderinger i relation til EUD. På et jobcenter i Ringkøbing-Skjern er medarbejderne internt gået i dialog med hinanden om IKV i AMU, men umiddelbart er der ingen i jobcenteret, der har viden om, at der kan gennemføres kompetencevurderinger i relation til AMU.

Det er derfor nødvendigt at komme i endnu tættere dialog med jobcentrene om IKV i AMU i relation til træ- og møbelindustrien. Der er derfor aftalt flere møder med jobcentre og skoler i fællesskab. Jobcentrene undrer sig over, at skolerne ikke gør mere ud af at informere om IKV i AMU. En stor opgave i evalueringen bliver at formidle kontakt direkte til skolernes konsulenter, så der kommer et øget samarbejde

mellem skolerne og jobcentrene om IKV i AMU.

Evalueringen vil komme med en række idéer til, hvad skolerne skal gøre for at få informeret jobcentrene om IKV i AMU, og rent faktisk få gennemført IKV i AMU af ledige. Den nye beskæftigelsesreform kan måske få jobcentrene til i højere grad at søge hjælp hos erhvervsskolerne, når ledige skal kompetencevurderes også op imod AMU og ikke kun EUD.

Sideløbende med den fortsatte dialog med jobcentrene vil der være dialog med erhvervsskolerne, Skive Tekniske Skole og Herningsholm Erhvervsskole for at følge aktiviteten med IKV i AMU.

Fra AMU-målbeskrivelser til undervisning

Analysens formål

Analysen er igangsat i august 2014. Analysens formål er at støtte op omkring skolernes arbejde med at omsætte AMU-målbeskrivelserne til undervisning.

Træets Efteruddannelsesudvalg vil gennem projektet have afdækket faglærernes behov for støtte til at omsætte AMU-målbeskrivelserne til undervisning. Som led i projektet vil der blive udarbejdet en skabelon, der kan anvendes til udarbejdelse af inspirationsmaterialer til undervisning i arbejdsmarkedsuddannelser inden for Træets Efteruddannelsesudvalg.

Den udarbejdede skabelon skal anvendes i forbindelse med fremtidig udvikling af nye arbejdsmarkedsuddannelser. Træets Efteruddannelsesudvalg vil fremadrettet bede udviklerne af målbeskrivelserne om også at bidrage med inspiration til undervisningen. En skabelon til udarbejdelse af inspirationsmaterialerne vil således gøre det nemmere for faglærerne at udvikle materialer, da skabelonen skal indeholde nogle stikord for, hvad der skal stå i de enkelte felter. Der vil desuden være en kortfattet vejledning, der giver eksempler på, hvad der kan stå i de enkelte felter.

Udarbejdelsen af en skabelon vil bidrage til, at der er en ens struktur i de inspirationsmaterialer, som faglærere fremadrettet udvikler. På inspirationsmaterialets forside vil udviklerens navn og kontaktoplysninger fremgå, og det vil alene være udvikleren, der er ansvarlig for materialets indhold.

Som led i projektet vil der desuden blive udarbejdet fire eksempler på inspirationsmaterialer til nogle af demest anvendte arbejdsmarkedsuddannelser inden for Træets Efteruddannelsesudvalg. Der involveres otte faglærere i dette arbejde, der parvist skal stå for udvikling af inspiration til undervisningen til én arbejdsmarkedsuddannelse.

Hovedformålet med projektet er således at få udviklet en skabelon for inspirationsmateriale til arbejdsmarkedsuddannelserne, men projektet vil samtidig sætte fokus på behovet for skærpelse af AMU-målbeskrivelserne, så de mere præcist beskriver, hvilke kompetencer deltagerne skal tilegne sig gennem deltagelse i arbejdsmarkedsuddannelserne. Projektet afsluttes i december 2014.

Udvikling af horisontale og vertikale uddannelsespakker

Analysens formål

Analysen vil blive igangsat januar 2015. Formålet med analysen vil være at sætte fokus på udvikling og synliggørelse af horisontale og vertikale uddannelsespakker inden for træ- og møbelindustrien på baggrund af erfaringer med AMUKURS.

Træets Efteruddannelsesudvalg vil med analysen skabe et kontinuerligt fokus på udvikling af uddannelsespakker, der kan tilgodese medarbejdernes og virksomhedernes behov. Derfor vil efteruddannelsesudvalget gennem denne analyse danne grundlag for udvikling af horisontale og vertikale uddannelsespakker, der er målrettet træ- og møbelindustrien.

Træets Efteruddannelsesudvalg er pt. involveret i udvikling af amukurs.dk, hvor såvel arbejdsmarkedsuddannelserne som specifikke uddannelsespakker kan synliggøres. Analysen skal samle op på AMU-målgruppen og virksomhedernes erfaringer med amukurs.dk – herunder især på deres anvendelse af de kursuspakker, der vises på amukurs.dk. Analysen vil desuden samle op på erfaringerne med de garantikuddannelsespakker, som skolerne udbyder. Analysen afsluttes ultimo juni 2015.

Nye veje i arbejdet med synliggørelse af AMU ` styrker.

Dette projekt er et TUP-projekt, hvor TE er part sammen med IF, HAKL,TUR og MI. Projektet er igangsat september 2014.

Vælg til med AMU

Dette projekt er et TUP-projekt, hvor TE er part sammen med IF, HAKL,TUR og MI. Projektet er igangsat september 2014.

Ønske om kommende analyser og evalueringer i 2015/2016

Set i lyset af den situationsbeskrivelse, som TE har præsenteret i ovenstående redegørelse og i Afrapporteringen i Serviceeftersynet af AMU er der et stort ønske og behov for at foretage yderligere 2 analyser.

Analyse - Udvikling af uddannelsesstrukturer i AMU

En analyse der har til formål at skabe bedre sammenhæng mellem arbejdsmarkedsuddannelserne og erhvervsuddannelserne, så flere ufaglærte voksne inden for træ- og møbelindustrien kan opnå faglært niveau gennem deltagelse i erhvervsuddannelse for voksne (evu).

Dette vil ske gennem udvikling af uddannelsesstrukturer bestående af arbejdsmarkedsuddannelser, der kan udløse standardmerit i forhold til euv. Uddannelsesstrukturerne vil bidrage til at skabe en tydelig forbindelse mellem branchens efteruddannelser og erhvervsuddannelser, og dermed kan uddannelsesstrukturerne bidrage til at tydeliggøre de ufaglærte voksnes muligheder for at få en faglært uddannelse.